

EUGEN BARBUL

BIBLIOTECA UNIVERSITĂȚII

REGELE FERDINAND I. DIN CLUJ

BCU Cluj / Central University Library Cluj

1935
TIPOGRAFIA CARTEA ROMÂNEASCĂ
C L U J

PREFAȚĂ.

Am fost îndemnat să tipăresc lucrarea de față de trei motive principale, ceace a și determinat divizarea acestei cărți în trei capitole.

Întâiul motiv a izvorât din dorința de a face cunoscut publicului românesc cea mai mare și mai bogată bibliotecă din România, demnă să stârnească un sentiment de mândrie oricărui patriot. Din cele spuse la istoricul institutului se relevă că, Biblioteca din Cluj și-a ajuns adevărata strălucire sub stăpânirea românească, prin dublarea materialului, prin complectarea clădirii și prin organizarea ei, așa încât astăzi poate servi ca model pentru insfstitutele similare din țară.

Al doilea motiv este condiționat de primul. Anume din necesitatea de a menține această comoară la nivelul care l-a atins. În momentul de față propășirea bibliotecii e primejduită de o concepție opusă oricărei idei de progres, care tinde să schimbe caracterul științific al institutului — pe care l-a avut dela înființarea lui — scoborându-l la un simplu institut administrativ. Fără să arat cauzele acestei mentalități condamnabile, am încercat să scot în evidență rolul științific al personalului bibliotecii. Protestez și în acest loc contra tentativei de degradare a institutului și a

personalului său dela situația ce le compete și în raport cu alte biblioteci din Apus, amintind numai cea din Paris, Berlin, Torino, Viena, Budapesta, etc.

Iar în sfârșit al treilea motiv mi l-a impus lipsa unui organ de publicație bibliografică, care există la toate bibliotecile mari din Occident spre a arăta sporul materialului și progresul fiecărui an. Darea de seamă sumară din „Anuarul Universității“ publicată în locul limitat ce ni-se rezervă, nu servește acest scop. Profit de această lucrare ca să comunic unicele și cărțile rare românești, rezultate din truda unei munci de 15 ani.

Cluj, 1. August 1935.

EUGEN BARBUL.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

I.

Dintre instituturile de stat, moștenite în Ardealul eliberat, una dintre cele mai importante fortărețe în lupta pentru progres, este incontestabil Biblioteca Universității din Cluj, clădită și instalată pe la sfârșitul stăpânirii maghiare, în anii 1906—1909.

Ungurii se mândreau cu această bibliotecă și cu drept cuvânt, deoarece ea, făcând abstracție dela palatul monumental, prin bogăția materialului și prin organizarea internă practică și modernă, poate fi așezată alături de bibliotecile mari din Apus.

Înainte de a face darea de seamă, a celor 15 ani de activitate, de când am onoarea să conduc biblioteca, ca întâiul director român, țin să fac în rezumat istoricul institutului dela întemeiere până la trecerea lui în stăpânire românească.

Baza bibliotecii de astăzi, înființată deodată cu Universitatea în anul 1872, o formează biblioteca fostei Academii de drept din Cluj, întemeiată în anul 1863, care avea 1639 volume, la cari s'au adăugat 9000 volume ale institutului de medicină și cele 6839 volume donate de Iosif Benigni, director și censor la Gubernium. Deci imediat după înființare biblioteca avea cca 18.000 volume și își luă numirea de *Biblioteca Universității*.

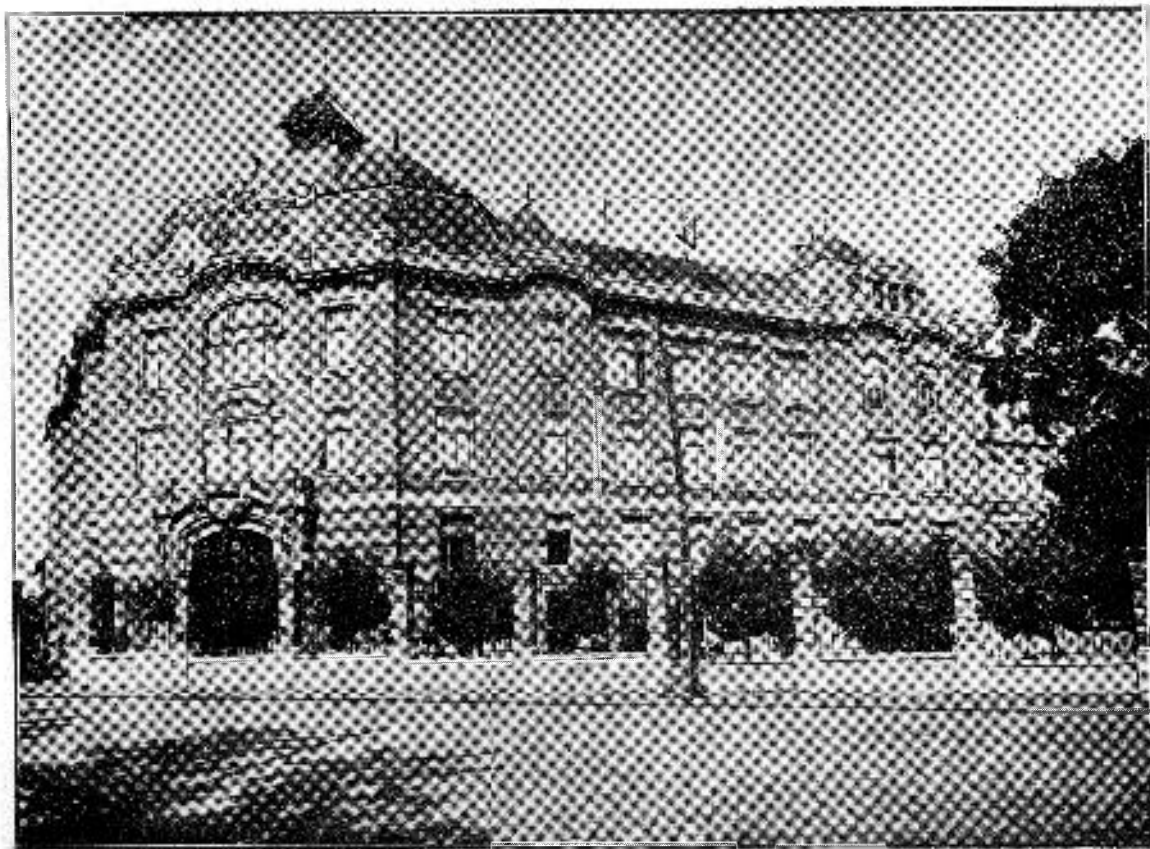
În anul 1890 desființându-se Academia de drept din Sibiu, s'a primit și de aici 4514 volume, iar din dubletele Bibliotecii Universității din Budapesta 4593 volume. În-

tâmplarea a făcut, ca în calitatea mea de primbibliotecar al bibliotecii universitare din Budapesta din vremea aceea, să fiu încredințat cu sortarea și expedierea la Cluj al acestor dublete.

În acel timp exista la Cluj încă o bibliotecă publică, a „Societății Muzeului Ardelean“, întemeiată în mare parte din donațiunile familiilor nobile maghiare. Temelia acestei biblioteci a pus-o Contele Iosif Kemény în 12 Septembrie 1855, donând prin testament importantele sale colecțiuni științifice, cu condiția, să se înființeze la Cluj un muzeu ardelean. Străduințele nobilimei maghiare de a întemeia muzeul ardelean la Cluj, au fost zădărnice în mai multe rânduri de Viena, care dorea să înființeze muzeul la Sibiu. În sfârșit la 23 Noembrie 1859 inimosul conte Emeric Mikó, un om bogat și cu prestigiu, a reușit să formeze „Societatea Muzeului Ardelean“ donând pentru găzduirea muzeului vila sa de 9 camere și parcul de 10 jughere, situat în centrul orașului. La 1 Ianuarie 1860, biblioteca muzeului¹⁾, care avea 15.439 volume și 1083 manuscripte, își începu activitatea, fiind adăpostită în mod gratuit în casele contelui Alexandru Bethlen.

Societatea Muzeului Ardelean la început se susținea din donațiile și cotizațiile membrilor săi, mai târziu însă a avut de luptat cu mari greutăți financiare și din 1867 începând, mereu a solicitat ajutorul statului. Acest ajutor s'a obținut în anul 1872, când înființându-se Universitatea din Cluj, pentru utilizarea bibliotecii și a diferitelor colecțiuni științifice, statul maghiar s'a obligat prin contract, să subvenționeze muzeul ardelean cu suma de 10.000 Kor. la an.

¹⁾ Vezi: Kelemen Lajos, „Az Erdélyi Múzeum Egyesület múltja és jelenje“. Kolozsvár, 1909.

CI

Biblioteca Universității.

Odată cu înființarea Universității s'au unit și cele două biblioteci, iar directorul Muzeului Ardelean, renumitul bibliograf și scriitor Szabó Carol, a fost delegat să conducă și biblioteca Universității. Urmașul său Ferenczi Zoltán la 1894 a fost cel dintâi director înscris în bugetul statului. Din anul 1904 ambele biblioteci au fost trecute în bugetul Ministerului Cultelor și Instrucțiunii Publice cu suma anuală de 23.000 Kor., la care se adăugau taxele studenților. Din cele amintite reiese că biblioteca muzeului ardelean din anul 1872 a fost tot timpul subvenționată de Stat, administrată de funcționarii statului și instalată în clădirea statului.

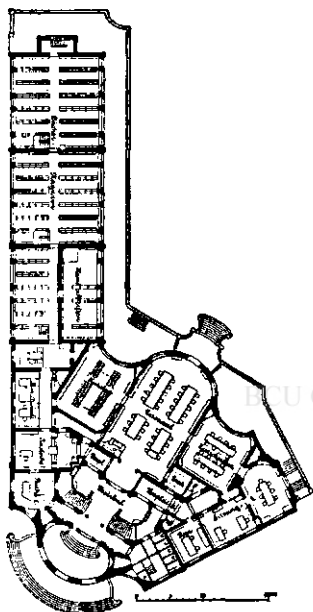
Sporind mereu colecțiile bibliotecilor unite, modestul local a devenit neîncăpător, iar mai târziu cele câteva săli ce le ocupă temporar în palatul Universității și mai ales depozitul de cărți din subsol, fiind nepotrivite, problema localului a devenit tot mai arzătoare. Direcțiunea de atunci a pus mari stăruințe pentru clădirea unui palat, care să adăpostească bibliotecile a căror număr de cărți se ridicase la 300.000 volume.

Cele mai mari merite pentru construirea localului îi revin harnicului și priceputului director Erdélyi Pál, care prin stăruințe și mai ales prin legăturile sale personale, a obținut de la guvernul maghiar sume însemnate — aproape 2 milioane Koroane — pentru clădirea bibliotecii. În urma unui studiu întreprins la bibliotecile mari din Europa, directorul împreună cu o comisie formată din arhitecții Florian Korb și Coloman Giergl și din inginerii statului, au cercetat amănunțit planurile de clădire a mai multor biblioteci. Ei au luat ca bază planul bibliotecii din Basel întocmindu-l însă mai norocos, deoarece aici terenul formând un unghiu drept și nu un unghiu ascuțit, ca cel din Basel,

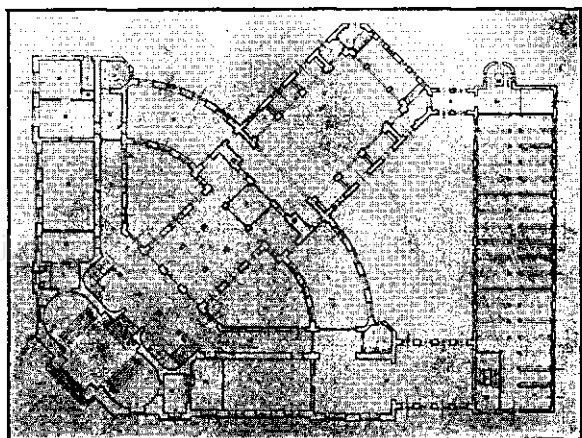
curțile interioare au devenit mai mari, deci clădirea primește lumină din toate părțile.

Acest plan a fost complectat cu inovațiile și părțile practice ale altor biblioteci, astfel s'a construit o clădire reușită, care mai târziu a fost instalată cu pricepere și bun gust.

Noul palat al bibliotecii s'a construit în colțul actualei

Planul Bibliotecii din Basel.

Planul Bibliotecii din Cluj.

pieți Gh. Sion și a străzii Miko, el se compune din trei părți principale. *Partea din mijloc*, pornind din vestibul, cuprinde garderoba, sala de catalog, sala mare de citire având la stânga sala de reviste, iar la dreapta sala de ziare. Sala mare de lectură de o mărime impunătoare cu o suprafață de 300 m² și înălțimea de 11½ m., a fost instalată cu deosebită atenție, stând aici la dispoziția fiecărui cititor o masă separată amenajată cu pupitre și di-

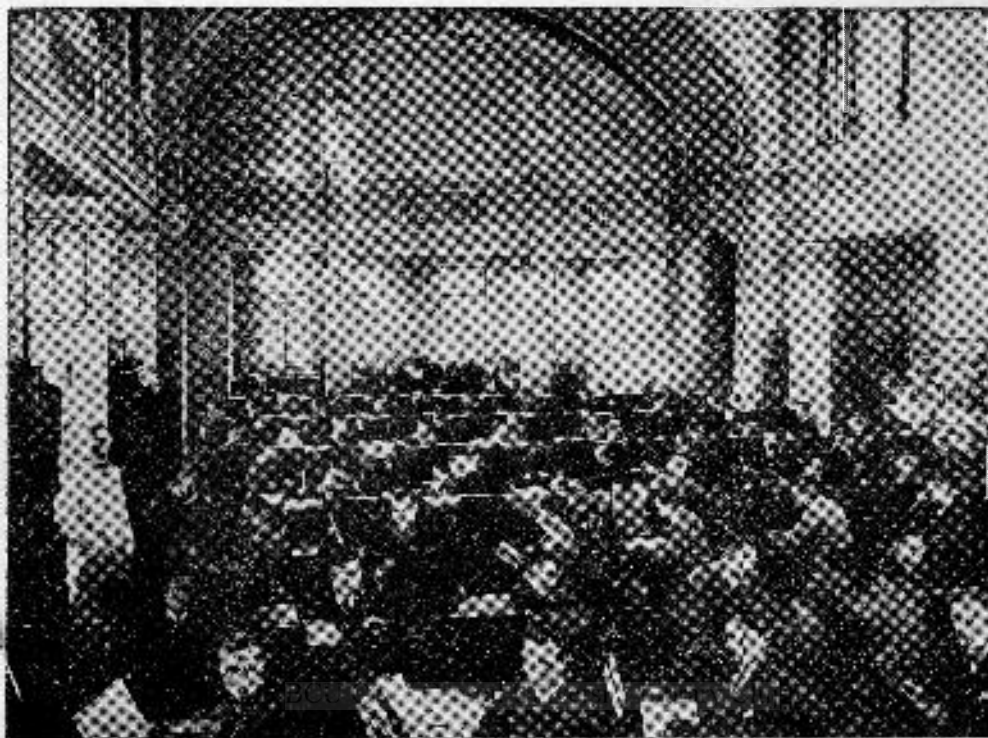

Intrarea principală.

ferite rechizite de scris. Liniștea a fost asigurată prin aplicarea unei învelitoare de cauciuc deasupra pardoselei, care atenuează zgomotul pașilor. Sala avea 80 locuri pentru studenți, iar în arcadă 12 locuri rezervate pentru studente. La fel și sala revistelor și cea a ziarelor aveau instalațiuni speciale și foarte practice.

Grija cu care s'a întocmit planul bibliotecii reiese și din faptul că birourile funcționarilor sunt separate de publicul cetitor și fiind ei astfel izolați, nu sunt deranjați în munca lor.

Partea a doua a clădirei, cuprinde cele două aripi,

Sala mare de lectură.

având la parter biroul de împrumutare, birourile funcționarilor, sala de ședințe și cabinetul directorului. La etajul I. sala de conferințe, sala manuscriptelor, a hărților, operelor de artă și sala bibliotecii vechi maghiare. La etajul II. sala de expoziție și sălile arhivelor.

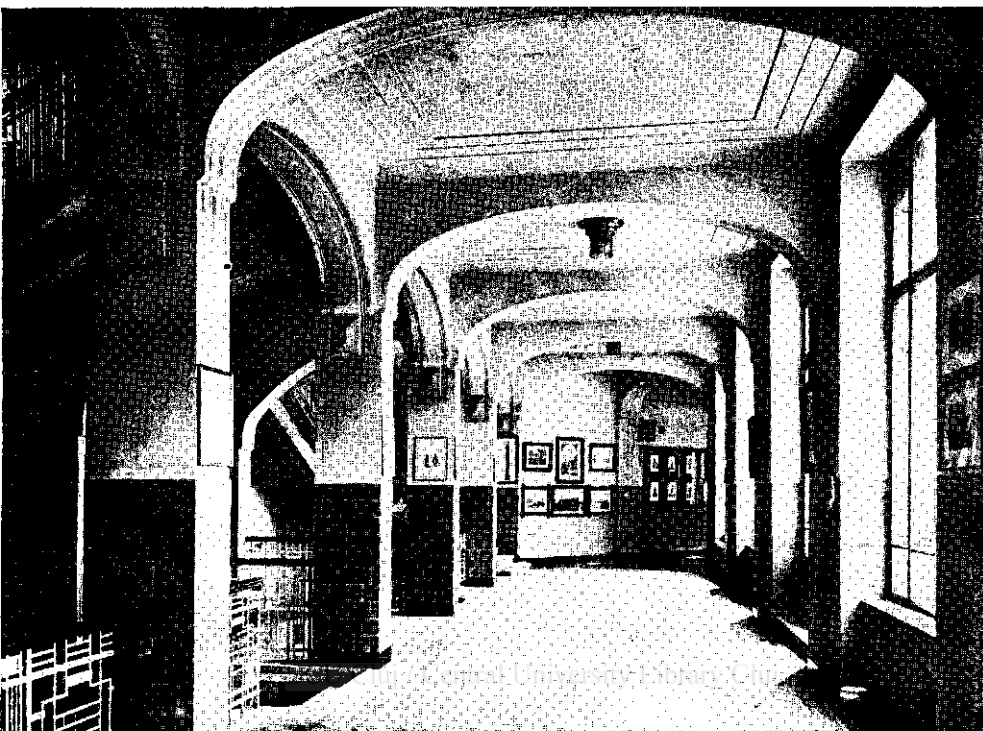
Partea a treia o formează depozitul de cărți, o clădire izolată și legată prin coridoare de clădirile principale. Depozitul se compune din 9 etaje (dacă socotim și pivnița, subsolul și podul aranjate cu rafturi în acest scop). Fiecare etaj are câte o sală de 44 m. lungime, 10 m. lățime și 2.50 m. înălțime. Etajele fiind scunde, înălțimea rafturilor este de 2.20 m. deci și la raftul cel mai înalt se ajunge

Un etaj al depozitului.

cu ușurință, ceea ce exclude întrebuințarea scărilor, cari le găsim aproape la toate bibliotecile mari. În șapte etaje sunt instalate numai rafturi de fier, compuse din polițe de câte un metru. În total aceste rafturi, așezate unul lângă altul, dau o lungime de 13 km. În pivniță și subsol, unde sunt depozitate gazetele și cărțile rar utilizate, dubletele, tripletele, etc., sunt instalate dulapuri de lemn și lungimea rafturilor lor este de $1\frac{1}{2}$ km.

Incendiul fiind primejdia unei biblioteci, aceasta s'a avut în vedere în mod special la construirea depozitului. Aici totul este din beton armat, fier și sticlă, pereții des-

Coridor la etajul I.

părțitori între etaje sunt din sticlă cu sârmă, ușile de fier, încât dac'ar izbucni incendiul în clădirea bibliotecii, sau chiar într'o parte a depozitului, focul se poate ușor localiza prin ușile de fier și beton, cari împart fiecare etaj în trei părți. Tot din motive de precauțiune nu s'a introdus aici nici lumina electrică. La cele două intrări ale depozitului 2 ascensoare ușurează munca personalului de serviciu.

În subsol se găsește o sală mare cu intrare separată (în care s'a instalat mai târziu Biblioteca Populară), aici mai sunt atelierul de legătorie, atelierul mecanicului, casa cazanelor și locuințele intendentului și a mecanicului.

E de regretat însă că palatul n'a fost terminat conform planurilor originale, s'a suprimat — amânându-se pe mai târziu — construirea a trei săli de lectură la etajul I. în partea din spre curte, o sală mare pentru Biblioteca Populară, o parte a depozitului și locuințele personalului. Directorul Erdélyi din motive de economie și dorind să scutească statul de cheltuieli prea mari, din sentimente patriotice, precum spunea într'o adresă oficială, a restituit guvernului o sumă considerabilă de 130.000 Kor. din fondurile obținute, cu observația, că deocamdată e suficient cât s'a construit.

Greșala regretabilă a directorului s'a răzbunat fără multă întârziere, clădirea în curând s'a dovedit neîncăpătoare, iar o parte a acoperișului, fiind provizoriu (din hârtie gudronată și nisip), a fost cauza unor mari stricăciuni.

Clădirea palatului bibliotecii s'a început în Iulie 1906 și s'a inaugurat cu mari festivități în 19 Mai 1909 în prezența Contelui Apponyi Albert, Ministrul Instrucțiunii Publice.

Mutarea bibliotecii în noul palat, din vechiul local dela Universitate, s'a făcut în primăvara anului 1909. Transportarea cărților a durat șase luni. Gruparea, inventarierea și catalogarea materialului însă nu s'a terminat nici până în anul 1914, când izbucnind războiul mondial lucrările au fost suspendate. Aproape întreg personalul a plecat pe câmpul de luptă și activitatea bibliotecii a fost mult redusă, deoarece munca directorului, a unui bibliotecar și câteva funcționare, angajate în mod provizoriu, se mărginea la servirea publicului cetitor.

LUAREA BIBLIOTECII ÎN STĂPÂNIRE ROMÂNEASCĂ.

După dezrobirea Ardealului, din toamna anului 1918, s'a prezentat la Bibliotecă în 12 Mai 1919 Dl. Vasile Bichigean, profesor de liceu din Năsăud, cu ordinul Consiliului Dirigent No. 4336/1919, semnat de Dnii Valer Brănișce și Onisifor Ghibu și a provocat personalul bibliotecii să predea institutul. În fruntea funcționarilor era Dl. Gyalui Farkas, care ținea locul directorului. El protestă contra violenței și contra ordinelor date de autorități străine de Universitate, declarând că numai autoritățile superioare Universitare maghiare, adică Senatul și Rectorul sunt îndreptățite să dispună de Bibliotecă. După ce delegatul Consiliului Dirigent a pus în vedere că va uza de forță, Dl. Gyalui a cedat cu rezerva tuturor drepturilor universității maghiare. Prin atingerea umărului funcționarului conducător — semn ce simboliza forța — Dl. Bichigean a luat în primire biblioteca universității¹⁾.

Întreg personalul maghiar — în vremea aceea un singur post de servitor era ocupat de român — jură credință Statului Român, prin urmare rămase în slujba bibliotecii, singur directorul Erdélyi, care între timp își ceruse pensionarea, a părăsit orașul. Dl. Gyalui Farkas, pentru meritele ce le invoca față de Regimul Românesc, a fost numit mai târziu director tehnic, post provizoriu²⁾, creat personal pentru Dl. Gyalui, post ce n'a existat la bibliotecă în timpul dominațiunii maghiare și care după pensionarea D-Sale, a fost desființat de către Comisiunea bibliotecii.

¹⁾ Vezi: Procesul Verbal al Bibliotecii, No. 52 din 12 Mai 1919.

²⁾ Vezi: Art. 74 din Regulamentul Bibliotecii.

Inaugurarea bibliotecii a avut loc deodată cu a Universității în 2. Februarie 1920 în prezența M. M. L. L. Regele Ferdinand I, a Reginei Maria, a întregii Familii Regale și a Guvernului Român. La această inaugurare regretatul Rege Ferdinand I — cunoscut ca mare bibliofil — încântat de bogățiile și frumuseța institutului, a făgăduit solemn că va impune guvernelor să îngrijească în mod deosebit ca munca începută de stăpânitorii de ieri, să fie dusă de noi la bun sfârșit.

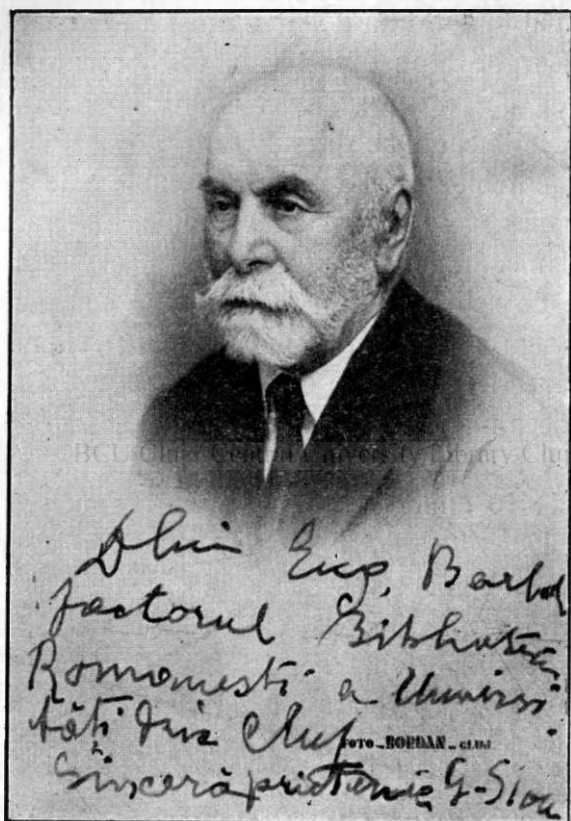
La luarea în primire a serviciului meu, starea lucrurilor se prezenta în felul următor. După mutarea bibliotecii, făcută în preajma războiului, o parte a materialului nu era catalogat, deasemenea nici cel intrat în cursul celor 5 ani de război, prin urmare întâia preocupare a fost înregistrarea și catalogarea restanței de 12.700 volume. Țiu să evidențiez că această muncă a fost mereu sporită prin numărul cărților românești, cari începând din anul 1920 intrau la bibliotecă în număr neobișnuit de mare. Paralel cu această lucrare, străduința mea supremă a fost *românizarea institutului*.

Spre a satisface acestei îndatoriri, era nevoie în primul rând de personal românesc. Intre timp Consiliul Dirigent numise doi funcționari români, un bibliotecar și o dactilografă.

Pe lângă posturile existente am cerut și am obținut, în calitatea mea de parlamentar, dela Guvernul prezidat de Mareșalul Averescu, în bugetul anului 1921/1922, încă trei posturi de bibliotecari, trei de subbibliotecari, unul de dactilografă și șase posturi de laboranți, numind români în noile funcțiuni.

INZESTRAREA BIBLIOTECII CU CĂRȚI ROMÂNEȘTI.

În timpul dominațiunii maghiare nu se cumpărau la Bibliotecă cărți românești. Că s'au găsit totuși la preluarea institutului 5000 volume, între cari 40 cărți românești vechi,

Donatorul Gh. Sion.

să explică prin faptul că ele au intrat gratuit: ca donațiuni, sau ca exemplare legale.

Donațiunile.—După ce s'a făcut romanizarea personalului, urmă procurarea cărților românești. Cele dintâi achi-

ziții au fost unele donațiuni de seamă. Am primit un mare număr de cărți dela Academia Română, care la cererea noastră ne-a dăruit în două rânduri, din dubletele și tripletele sale, în total 15.000 volume. Donația Casei școalelor, a societății „Astra“, a Parlamentului Român, etc.

Cea mai importantă donație a fost a pasionatului colecționar Gheorghe Sion din Bacău, fost procuror la Curte, fost prefect, descendent al unei familii boerești, care pătruns de sentimentul unirei sufletești a românilor, în anul 1922 a donat bibliotecii toate colecțiunile sale de cărți și reviste, manuscrise, documente, stampe, fotografii, picturi, monede și medalii, mărci poștale, hărți, etc. Valoarea donațiunei e de neprețuit prin faptul că ea cuprinde rarități, cari nu se mai pot procura. Din cele 4500 volume 205 sunt cărți românești vechi între ele câteva unice și necunoscute, o colecție, cea mai complectă poate, constând din descrierile de călătorie a străinilor în țările românești, etc. Dintre cărțile de valoare amintesc pe cea a lui Francisco Severini Napolitanul, „*Vita di Fra Ieremia Valaccho*“, tipărită în 1670 la Neapol, cunoscută numai din scrierile bibliografilor români. Dl. Sion a cumpărat cartea la Roma în anul 1905. Spre a arăta importanța acestei lucrări, descriu aci convorbirea avută cu regretatul bibliotecar al Academiei, Prof. Ioan Bianu, care aflând de donațiunea Dlui Sion, s'a deplasat la Cluj ca să o vadă. Intâia întrebare i-a fost „a donat și cartea despre Ieremia Valaccho“? — a rămas foarte satisfăcut când i-am arătat cartea păstrată în casa de fier, deoarece Dl. Bianu stăruise mult ca, Dl. Sion s'o doneze sau s'o vândă Academiei. Implinindu-se 300 ani dela moartea călugărului Ieremia Valaccho, a început la Roma procesul obișnuit pentru canonizarea lui, care va fi cel dintâiu sfânt român canonizat de biserica latină. Cu această oca-

ziune atențiunea lumii catolice se va îndrepta spre țara noastră și publicul românesc se va interesa de românul proclamat sfânt la Roma, deci e firesc că Dl. Bianu țirca să aibă la Academie descrierea vicții sfântului.

Mai târziu când am cumpărat biblioteca decedatului avocat Nicolae Krupenschi din București, am găsit un al doilea exemplar despre Ieremia Valaccho, la fel cu al Dlui Sion și amintindu-mi de dorința Dlui Bianu, am propus Comisiunii Bibliotecii și Senatului Universității, ca în semn de recunoștință pentru sprijinul primit dela Academia Română, să donăm Academiei acest exemplar.

Colecțiunea stampelor. Dl. Sion, cutreerând librăriile orașelor mari din Europa, a cumpărat tot ce-a găsit cu referințe la poporul român, astfel a adunat 2600 stampe vechi, între ele multe unice. Mai însemnate sunt cele 29 desene originale ale lui Bouquet, găsite de Dl. Sion la Paris la un buchinist, care ignorând valoarea desenelor, le vându cu prețul de 5 franci bucata. Desenele reprezintă peisaje lucrate după natură cu ocazia călătoriei întreprinsă de artist în Principatele Române în anul 1840. Colecțiunea cuprinde și 21 fotografii (13 sunt colorate) de ale lui Bouquet din „Albumul Valach“ din 1843, precum și mai multe stampe de alui Raffet, Lancelot, Valerio, Szatmáry, etc.

Portretele Domnilor Români formează o mare parte a colecției de stampe. Unul dintre cele mai frumoase este a lui Vasile Lupu de Olandezul Hondius din Danzig. In colecție se mai găsește o stampă de-acestui pictor, reprezentând pe Marcus Syricus din Creta, care a fost la Iași la sinodul convocat de Mitropolitul Varlaam. Este interesantă stampa cu reproducerea crucii lui Șerban Cantacuzino ridicată la Kahlenberg lângă Viena în 1 Sept. 1683, când Viena era asediată de turci. Se cunosc încă două exemplare

din această stampă la Rathaus-ul din Viena, dintre cari una a fost adusă de primarul K. Lueger cu ocazia vizitei sale la București și donată Regelui Carol I.

Pe lângă diferitele portrete de alui Cantemir, există în colecțiune și un „*ex libris*“ de al acestui Domnitor, o serie de desene originale de ale lui Gheorghe Asachi, reprezentând costume românești, o colecție de desene cu vederi din Muntenia dela 1850 de Begenau, fost șef de stat major, etc.

Din colecțiunea manuscriptelor, amintesc Pomelnicul dela Mănăstirea Bistrița, scris în slavonește pe pergament, în culorile roșu și negru. Un alt manuscript al cărții „Infruntarea jidovilor“, autograful rabinului încreștinat Neofit, carte ce se găsește în donația Sion în trei ediții tipărite la Iași în 1803.

Colecțiunea Documentelor. Sunt de relevat mai ales cele două hrisoave dela Ștefan cel Mare, cari au fost studiate și publicate de Dl. Nandriș, Prof. univ. din Cernăuți. Mai multe documente ale diferiților Domni din Moldova, în mare parte publicate în „*Uricarul*“ lui Codreanu dela Iași.

Colecția de fotografii. O colecție foarte interesantă, care cuprinde câteva sute de fotografii din veacul trecut (femei și bărbați) din clasa conducătoare română și mai ales fotografiile oamenilor politici. Intre ele se găsesc și 2 daguerrotipii (primele încercări de fotografie).

Colecția de tablouri conține 26 picturi în ulei. Mai importante sunt două picturi originale de Grigorescu, una înfățișează un evreu, a doua un cazac, o pictură de Leca, portretul Metropolitului Ghenadie, a spătarului Sion și a soției sale (sora mamei lui Alexandri).

Colecția hărților se compune din 200 hărți, dintre cele mai vechi menționăm o hartă a Moldovei din timpul lui Calimah, se crede că este unică în țară.

Colecția numismatică. Datorită generozității D-lui Sion prin donația de 1500 buc. monete românești, între cari 570 piese vechi moldovenești începând cu Bogdan Vodă, Mușat și Alexandru cel Bun, a pus baza unei secții numismatice ce nu exista la bibliotecă, care împreună cu colecția medaliilor, îndeosebi din timpul domniei lui Alexandru Cuza Vodă și a Regelui Carol I, se poate considera ca cea mai complectă colecție de *monete românești* din țară.

Din colecția monetelor remarcăm două hârtii ale Băncii Moldovei, primite de Dl. Sion dela N. Hutter, directorul băncii. Aceste bilete sunt exemplare unice, una de 100 Lei, iar a doua de 3 ducați, executată artistic. Ele au fost reproduse de Dl. Sion în Buletinul Societății Numismatice¹⁾.

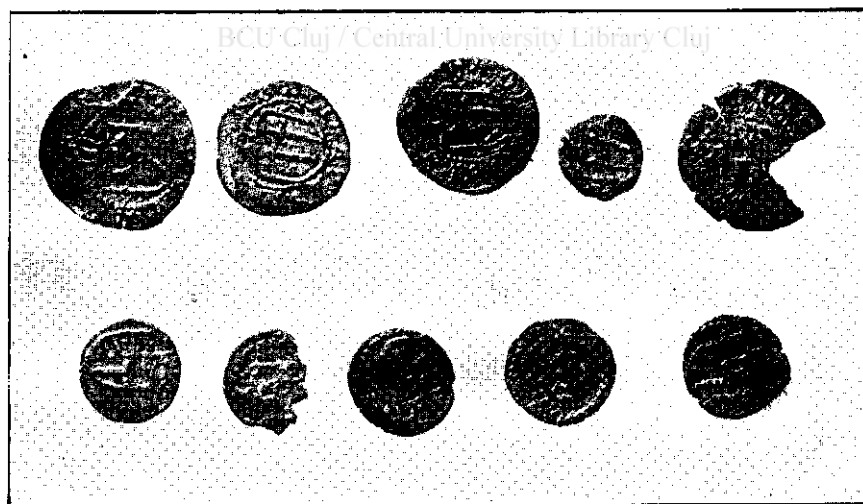
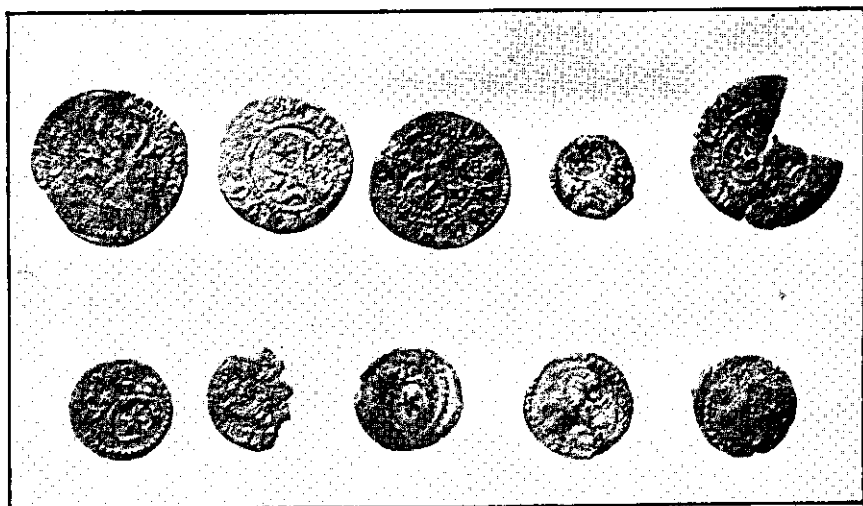
Afară de acestea se găsesc în colecția monetelor și alte unice, o piesă a lui Răsvan Vodă, o alta piesă, care n'a putut-o descifra nici Dl. Prof. N. Iorga, nici Dl. Moisil.

O piesă de 5 parale dela Cuza-Vodă, care cred că e unică, dată D-lui Sion în 1875 de către Baligot, fostul secretar a lui Cuza-Vodă și în urmă a Doamnei Elena.

Mai sunt alte 10 piese foarte rare cu inscripția (?) Bogdan, având pe o parte stema Moldovei, iar pe cealaltă 2 săbii. Una din piese are 2 buzduwane încrucișate.

Dintre medalii amintesc una din 1834, cu inscripția: „Principatul Moldovei“ având și stema țării un „cap de bou“. Altă medalie la fel de rară din anul 1848 din Muntenia cu inscripția: „Dealul Spirei: Pro virtute militari“ precum și medalia cu efigia Sfântului Gheorghe și inscripția: „7 et

¹⁾ Au mai fost reproduse și în cartea D-lui Băicoianu: Istoria Politicii Noastre Monetare. Vol. I, planșa XXXIX și XL, precum și în cartea lui N. A. Bogdan, istoriograful din Iași, însă fără să arate, că sunt unice și aparțin Bibliotecii Universității din Cluj.

Monete din colecțiunea Gh. Sion.

9 Octobr. 1857 Vox populi vox Dei“, pe revers având stema Principatelor unite și inscripția: „Dieu protège la Roumanie“. Tot piese de valoare sunt medaliile lui Vodă Carol, una cu inscripția: „Carol I Domn Allu Românilor“ din 1867, cealaltă cu inscripția: „Carol I Domnulu Românilor“, pe revers anul 1866.

Colecțiunea mărcilor poștale cuprinde cele mai vechi mărci poștale românești între ele, mărcile cu efigia lui Cuza-Vodă, cari n'au fost puse în circulație și cari sunt unice în țară. Cea mai de preț este marca de 27 parale cu cap de bou din anul 1858. La Paris în anul 1913 s'a vândut la licitație publică un asemenea exemplar cu suma de 1000 fr. fr.²⁾. Astăzi aceste mărci sunt catalogate în străinătate cu prețul fantastic de 55.000 fr. fr. (½ milion Lei).

Actul de donație a întâmpinat unele dificultăți, donatorul având moștenitor, legea îl oprea să-și dăruiască avu-
tul. Dl. Sion a semnat un act de donațiune prin care donează toate colecțiunile D-Sale, cu condiția ca Biblioteca să depună o sumă de 200.000 Lei la „Casa de depuneri și consemnațiuni“ din București în favorul băiatului D-Sale, care devenind major în caz că n'ar consimți la donațiunea făcută în mod irevocabil, să poată ridica suma de 200 mii Lei depusă, în rentă română împreună cu valoarea cupoanelor aferente. Dacă moștenitorul n'ar atinge etatea semnalată și nici n'ar lăsa descendenți legitimi, în-

²⁾ Notă. „Le Journal“ 21 Oct. 1913, sub titlul Art et Curiosité. Hotel Drouot, Les timbres-poste deviennent de plus en plus des pieces de collection de grande valeur et, hier encore, plusieurs d'entre eux, des timbres de la Roumanie, émission 1858, ont été vendus fort cher. Deux exemplaires du 27 p. noir sur rose, ont atteint l'un 1000 francs, l'autre 900 francs, et quatre exemplaires du 5 p. noir sur blanc, ensemble, 3.050 francs.

tregul fond ar trece în proprietatea Universității din Cluj cu scopul de a se întrebuința pentru complectarea Bibl. Univ. cu cărți românești.

În anul acesta fiul Dlui Sion devenind major și-a dat consimțământul ca donațiunea să rămână pentru totdeauna proprietatea bibliotecii, iar suma de 200.000 Lei depusă în anul 1922 — care prin capitalizare în prezent s'a urcat la 879.760 Lei în efecte de Stat — a donat-o Universității Regele Ferdinand I. din Cluj.

Reproduc aici actul de donațiune a vrednicului tânăr Gheorghe Gh. Sion, autentificat de notarul public Ioan Cosma din Cluj.

In baza art. 22 și 40 din legea timbrului
scutit de taxa de timbru.

DECLARAȚIE.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Subsemnatul Gheorghe Gh. Sion proprietar, domiciliat în Slănicul Moldovei, urmând în calea celor bineîncepute de veneratul meu părinte Gh. Sion, cetățean de onoare al Clujului, și înțelegând să cinstesc și eu în măsura puterilor mele marea operă de românism și cultură pe care o întreține Universitatea Regele Ferdinand I. din Cluj, donez acestei Instituțiuni suma de Lei 897.760 (Opt sute nouăzeci și șapte mii șapte sute șasezeci) conținute în efectele de stat enumerate după cum urmează:

Recipisa No.	96.619	pt.	Lei	36.800.	—	31.	I.	1925	
„	„	177.756	„	„	23.800.	—	7.	V.	1925
„	„	86.860	„	„	53.000.	—	11.	X.	1927
„	„	79.725	„	„	53.000.	—	16.	II.	1929
„	„	18.374	„	„	38.000.	—	12.	II.	1931
„	„	83.128	„	„	28.000.	—	25.	VII.	1930

Recipisa No.	83.068	pt. Lei	70.	—	25. VII. 1930
„	„	82.232	„	„	130.000. — 25. VIII. 1932
„	„	41.490	„	„	14.600. — 20. X. 1932
„	„	92.895	„	„	97.000. — 29. V. 1933
„	„	99.758	„	„	12.100. — 26. VI. 1933
„	„	64.113	„	„	55.900. — 23. III. 1934
„	„	84.866	„	„	234.600. — 12. VI. 1924
„	„	78.538	„	„	117.100. — 4. VII. 1935
„	„	78.511	„	„	1.490. — 4. VII. 1935
					<u>Lei 897.760.</u>

Cari efecte sunt depuse la Casa de Consemnațiuni din București și cari sunt proprietatea mea pe baza actului autentificat de Tribunalul Bacău la 16. Decembrie 1922 sub No. 3388.

Universității Regele Ferdinand I. căreia îi fac această donațiune, îi impun următoarea rezervă și sarcină:

Venitul integral al acestui capital donat de mine mi-l rezerv pe tot timpul vieții mele, urmând ca Administrația Universității, la scadență, să încaseze cupoanele, iar sumele încasate, împărțite în rate lunare să mi-le servească la mâna mea proprie sau la adresa ce voi indica delca caz la caz, nimeni nu va avea dreptul de a se atinge afară de mine de acest venit pe care-l voi întrebuința cum voi crede eu de cuviință. Pentru a putea efectua această operațiune, urmează ca întreg dosarul donațiunii împreună cu recepisele să fie depus la Administrația Universității.

Efectele de stat susenumerat, reprezentând capitalul de 897.760 Lei, donate de mine se vor păstra și pe mai departe la Casa de Depuneri și Consemnațiuni din București, iar cele cari vor ieși la sorți, se vor înlocui prin alte efecte de stat corespunzătoare.

Fondul acesta donat de mine va rămâne și după moartea mea ca fond inatacabil, urmând ca din venitul lui, Biblioteca Universității Regele Ferdinand I. să-și cumpere și integreze cărțile române și străine cu referințe la istoria națională română, ce-i lipsesc colecției Gh. Sion, cum și de a ajuta pe cei cari ar voi să lucreze la cercetarea istoriei neamului nostru, ori să facă publicațiuni cu extrase din biblioteca clujană din sala Gh. Sion.

Cluj, 18 Iulie 1935.

Gh. G. Sion.

Prin această nouă donațiune toate piedecile au fost învinse și în prezent colecțiunile sunt așezate în „Sala Gheorghe Sion“, în dulapurile asupra cărora se găsesc scrisse cuvintele poetului Gh. Sion, fost membru al Academiei Române, — unchiul donatorului — *„O vorbiți, scriți românește pentru Dumnezeu“*.

Donatorul n'a încetat să muncească pentru complectarea colecțiunilor, viața D-Sale pare a fi pusă în slujba acestui ideal. În curând „Sala Gh. Sion“ a devenit neîn-căpătoare așa că în anul acesta a fost aranjată pentru găzduirea donațiunii și fosta sală a operilor de artă.

Dl. Sion locuște la Cluj, unde a fost primit cu multă dragoste, a fost cel dintâiu român proclamat cetățean de onoare al orașului. Piața în care se găsește biblioteca (colț cu Str. Mico) a fost numită „Piața Gh. Sion“, eternizându-i și în felul acesta numele, alături de al celui alt mecenat de pe vremea ungarilor; a contelui Emeric Miko, în a cărui amintire strada ce-i purtă numele și-a păstrat numirea și în Ciujul românesc.

Public scrisoarea Dlui Sion adresată mie în legătură cu donația, socotind că ea prezintă interes.

Mult Stimat Domnule Barbul,

Cu ocazia cercetărilor întreprinse de către Dl. Ungureanu-Iași, în Sala Sion, pentru a scoate datele necesare alcătuirii unei monografii despre familia mea, am recitit hârtiile care se refereau la donația făcută de mine bibliotecii universității din Cluj. Acolo am găsit corespondența DVoastră relativă la realizarea donației și cu plăcere mi-am adus aminte de acele timpuri, încât astăzi când sunt cetățean de onoare al Clujului de 14 ani și când aș fi putut să nu am nici o legătură cu Clujul dacă nu se înfăptuia donația, când biblioteca mea, monedele, stampele și obiectele rare, adunate cu multă trudă și renunțare la multe, au fost primite așa de bine, umplând în parte golul cărților românești, pot afirma cu certitudine, stimat Domnule Barbul, că grație DVoastre cât și Dlui Dimitriu fost profesor universitar, s'a ajuns la înfăptuirea ei.

Când donația din cauza greutăților prin care tre-

cea ar fi putut fi la un moment refuzată, punându-mă pe mine in situația de a o retrage, DVoastră prin perseverența cu care ați lucrat și dragostea pentru a îmbogăți biblioteca din Cluj cu cărți și stampe românești ați reușit, să asigurați pentru totdeauna Bibliotecii colecțiunile mele punând bazele cu "Sala Sion" a unei biblioteci pur naționale.

Donația mea pot afirma că a fost primită de DVoastră cu multă înțelegere și entuziasm și am ferma convingere că veșnic va rămânea in biblioteca universității din Cluj "Sala Sion", care ați înființat-o, care să fie păstrată cu sfințenie.

Ceia ce mă face să afirm cele de mai sus este faptul pozitiv că, ați continuat a cumpăra bibliotecii /Crețu, Crupenschi și altele/ și diferite volume rare mărindu numărul cărților românești din bibliotecă.

Dorința mea este ca începutul pe care l-am făcut să fie de pildă și altora și pe el să se clădească dragostea pe aceste plaiuri pentru tot ce este românesc.

Primiți, vă rog, Stimate Domnule Barbul, încredințarea înaltei mele considerațiuni.

Cluj, 7.Iunie 1935.

G. Sion

Domnul Sion nu s'a mulțumit să dăruiască numai colecțiunile sale adunate cu multă trudă și suflet românesc, ci îndemnă membrii familiei și prietenii săi, să facă donațiuni. Astfel, nepoata D-Sale Dna. Florica Voinescu născ. Sion, dăruie corespondența tatălui său, a poetului Gheorghe Sion, cuprinsă în două volume, precum și un volum ce conține manuscrisele autografe a poeziilor. Nepotul Dlui Sion, avocatul Demir Apostolescu, dăruie un număr însemnat de cărți, precum și familia Furnarachi.

O donație valoroasă s'a primit din partea avocatului *Francisc Hossu-Longin* din Băsești, care în afară de cărți și reviste, cuprinde un număr de documente și mai ales scrisori de-ale bărbaților politici din Transilvania, adresate între anii 1894—1918 în mare parte Președintelui Partidului Național de pe vremea acea, regretatului Gheorghe Pop de Băsești, socrul donatorului. Această corespondență se referă la activitatea politică a românilor din Ardeal și invederează zbuciumul lor în fosta Monarchie. Respectând dorința donatorului, că numai după moartea D-Sale să se publice documentele, ele încă n'au fost studiate de nimeni.

Donația maiorului *Iuliu Martianu*, cunoscutul colecționar din Năsăud, în care se găsește un important document a lui Mihai Viteazul, *din 1. Decembrie*¹⁾ 1599. și Evanghelia lui Coresi din 1560—61, *singurul exemplar complet* ce se cunoaște²⁾. (Donațiunea Evangheliei e condiționată).

Dau aici lista donațiunilor mai importante păstrând cele mai profunde sentimente de grațitudine pentru generoșii donatori.

1) *Alba-Iulia 1 Dec.* Zi memorabilă în istoria Ardealului.

2) Vezi descrierea Evangheliei la capitolul „Biblioteca Românească Veche“. Pg. între coresiene.

LISTA DONATORILOR BIBLIOTECII UNIVERSITĂȚII
DIN CLUJ DELA UNIRE

	Tipărituri	Incunabule	Bibl. Rom. Vechi	Reviste	Ziare	Teze	Anuare universitare	Anuare școlare	Diferite imprimare	Hărți	Manuscripte
	vol.	vol.	vol.	vol.	vol.	buc.	buc.	buc.	buc.	buc.	vol.
Academia Română. Bucurșeti. (Din publicațiunile curente).	926			27					5		
Academia Română. București. (Din dubletele Bibliotecii).	11736		4	1050	145	87	23	12	445		
The American Library of Paris	108										
Apostol Odiseu medic-căpitan, Cluj	85			1		2			2	3	
Arhivele Statului București	11			6							
Apostolescu Demir București	282			17		3				9	
„Astra” Sibiu	103			35	33						
Balș G. inginer, București	12										
Bănescu N. prof. universitar Cluj	26										
Banca Națională a României, București	5										
Banu Constantin fost ministru, București				5							
Bianu Ioan prof. univers., bibliotecarul Academiei Biblioteca Centrală Iași	16							2	6		
Biblioteca Naz. Centr. „Vitto- rio Emanuele” Roma	24			11				1			
Biblioteca Parlamentului București	1450					91	1	1			
Bogdan-Duică Gheorghe prof. universitar, Cluj	8										
Coila Romul, prof. universitar Cluj	6										
Brașiște V. Familia lui Lugoj					9						
Brătășanu Paul. București (Cons. Naț. al Unității Rom.)	22				2					5	
Bureau International du Travail Genève	11			8							
Carnegie Endowment for in- ternationale Peace, Washington	267			1							

	Tipărituri		Bibl. Rom. Veche	Reviste	Ziare	Teze	Anuare universitare	Anuare școlare	Diferite imprimate	Hărți	Manuscripte
	vol.	vol.									
Casa Școalelor București	208			5							2
Cherestiesiu Victor prof. sec. Cluj	22							2			
Christescu Ștefan căpitan București	12										
Clinica Medicală Cluj	524	1		423							
Coculescu Nicolae prof. universitar București	10										
Comisia de delimitare a frontierei româno-ungare Oradea-Mare	24										
Comisiunea Monumentelor Istorice Cluj	3										
Constantinescu Eliodor București	8										
Consulatul cehoslovac Cluj	30			1							
Consulatul englez Cluj	17			2						5	
Consulatul francez Cluj	60							8		3	
Consulatul german Brașov	11						1				
Consulatul german Cluj	29										
Consulatul italian Cluj	9										
Consulatul polonez București	4			1							
Corbu I. colonel Bistrița	4										
Divizia a II-a de vânători Cluj	1100	1		79					255		
Djuvara Mircea conferențiar București	4										
Dragomir Silviu prof. univ. Cluj	10										
Facultatea de Litere Cluj	342			41				1			
Facultatea de Medicină Cluj	44			75							
Facultatea de Științe Cluj	620			126			121	11			
Filitti Ioan C. profesor București	42										2

	Tipărituri	Incunabule	Bibl. kom. Veche	Reviste	Ziare	Teze	Anuare universitare	Anuare școlare	Diferite imprimate	Hărți	Manuscripte
	vol.	vol.	vol.	vol.	vol.	buc.	buc.	buc.	buc.	buc.	vol.
Furnarachi, Familia Bacău	278		1								
Ghitu Onisifor prof. univ. Cluj	83			2	2				12		
Gorovei Artur, directorul rev. „Șezătoare” Fălliceni	7			3							
Gouvernem. Gén. del'Afrique Occidentale Française Paris	11			4						68	
Guébbhard A. St.-Vallier de Thieu (Alpes Maritimes)	29										
Guiart I. profesor universitar Cluj	5										
Guliano Mme Eugenie București	12			1							
Gubernul cehoslovac Praha	59										1
Gubernul francez. (Min. de l'Instruction publique) Paris	33			58							
Gubernul francez. (Min. des affaires étrangères), Paris	150			771							
Gubernul german Berlin	33										
Gubernul Statelor Unite din America Washington	22										
Hossu-Longin Francisc avocat Băsești	188		4	56	30	1		9	6	1	126
Institutul de Anatomie patologică Cluj	338			153							
Institutul de Chimie Cluj	257			305							
Institutul de Chimie biologică Cluj				39							
Institutul de Istoria Medicinii Cluj	33								2		
Institutul de Istorie Națională Cluj	71								1		
Institu'ul de Speologie Cluj	11			88							
Institutul Geologic al României București	43									12	
Institutul Medico-Legal Cluj	332										
Institutul Meteorologic Central București	77			8							
Jcannel René Gabriel profesor universitar Cluj	56										

	Tipărituri	Incunabule	Bibl. h. om. Vechi	Reviste	Ziare	Teze	Anuare universitare	Anuare școlare	Diferite imprimale	Hărți	Manuscripte
	vol.	vol.	vol.	vol.	vol.	buc.	buc.	buc.	buc.	buc.	vol.
Ioanoviciu Gheorghe bibliotecar Cluj	6										
Lăpedatu Alexandru prof. univ. fost ministru Cluj	21										
Leon George N. prof. univ. Cluj	29										
Levaditi C. prof. universitar Paris	24										
Macarovici-Feul George P. Călărași	40										
Manolescu, Col. directorul revistei „Răsăritul” București	15		2								
Ministerul Agriculturii și De- menților București	10		5								
Ministerul de Externe București	93										
Ministerul de Război București	5										
Ministerul Finanțelor București	9										
Ministerul Industriei și Comerțului București	4		6								
Ministerul Industriei și Co- merțului, Direcț. gen. a statisticei București	12										
Ministerul Instrucțiunii Pu- bliche București	28										
Ministerul Justiției București	3										
Ministerul Muncii București	6			1							
Mironovici Aurelian Siret	2		3								
Mission dipl. de la Rep. Ukraniene en Roumanie București	4										
Morărescu Ștefan București	5										
Mureșan Sabin bibliotecar Cluj	11										
Mușlea Ion bibliotecar Cluj	16										
Muzeul Limbei Române Cluj	31			9							
Muzeul Pedagogic București	147								5		

	Tipărituri	Incunabule	Bibl. Rom. Veche	Reviste	Ziare	Teze	Anuare universitare	Anuare școlare	Diferite imprimare	Hărți	Manuscripte
	vol.	vol.	vol.	vol.	vol.	buc.	buc.	buc.	buc.	buc.	vol.
New-York Public Library New-York				17							
Nica București	292				11						
Nistor Iancu I. prof. univ., fost ministru Cernăuți	12										
Olaru N. Cluj	23			6							
Onișor Victor prof. univ. Cluj	99			39	1			16	6		
Opreșcu George conferențiar Cluj	57										
Orient Iuliu conferențiar supl. Cluj	39								1		
Petranu Coriolan prof. univ. Cluj	10			1					8		
Popenescu Ioan	21										
Popovici Cornel Cluj	6		2								
Pușcariu Eextiă prof. univ. Cluj	11										
Racoviță Emil G. prof. univ. Cluj	70										
Rockefeller Institut prin Fac. de Medicină Cluj				66							
Rosetti Radu C. general București	6										
Secretariatul gen. al Instruc- țiunii din Basarabia Chișinău	8										
Seminarul Pedagogic Cluj	3448			973		3158	4977		10	10	
Sergescu Petru prof. univ. Cluj	6					1					
Sion Florian prof. univ. Iași	4			5							
Smithsonian Institution Washington	106			36					1		
Societatea Acad. „Petru Ma- ior” Cluj	2			1							
Societatea Națională de Cru- ce Roșie București	53										
Societatea Regală Română de Geografie București	10			16							
Société des Nations Genève	1459			56					2		

	Tipărituri	Incunabule	Bibl. Rom. Veche	Reviste	Ziare	Teze	Anuare universitare	Anuare școlare	Diferite imprimate	Hărți	Manuscripte
	vol.	vol.	vol.	vol.	vol.	buc	buc	buc.	buc.	buc.	vol.
Spacu Gheorghe prof. univ. Cluj	35										
Speranția Eugeniu profesor Oradea-Mare	11										
Ștefănescu-Goangă Florian prof. univ. Cluj				9							
Teatrul Național din Cluj								753			
Tribunalul Bacău					31						
Tribunalul Botoșani					103						
Tribunalul Cluj	4										2
Tribunalul Piatra-Neamț	62	1	1	145							
Tribunalul Roman				43							
Tzigara-Samurcaș Al. București	10										
Universitiés Library for Central Europe London	22			4							
Ursu I. prof univ. Cluj	12			1							
Voinescu Florica, fiica Dlui Sion membru al Academiei București	253							2	2	1	
Voinescu Romulus București			2								
Ziarul „America” Cleveland	3				2				50		
Zsako Ștefan Cluj	14										

CUMPĂRĂTURI IMPORTANTE.

Consiliul Dirigent în anul 1920 sub numire de „fond românesc“ a pus la dispoziția direcțiunei bibliotecii pentru cumpărarea cărților românești suma de 700.000 lei, care fond a fost întregit la 1.000.000 lei de către guvernul Ma-

Bibliotecile particulare ce s'au cumpărat :

Anul	Numele bibliotecilor cum-părate	Tipărituri	Incunabule	Bibl. Rom. Veche	Reviste	Ziare	Teze	Anuare universit.	Anuare școlare	Diferite imprimate	Hărți	Manuscrise	Prețul
		vol.	vol.	vol.	vol.	vol.	buc.	buc.	buc.	buc.	buc.	vol.	Lei
1923	Burnea, Colonel Cluj	972			19		4						46.000
1922	Crainic Liviu N. Caransebeș	209	63	13	1						1		32.128
1922	Crăinicianu Gheorghe Cluj	3758	6	399				5	1	6	4	3	23.500
1923	Crețu Grigore București	2639	304	155	2					2	2		192.780
1922	Krupenschi A. C. București	2657	12	434			98			1	5		80.000
1924	Filimon Aurel Târgu-Mureș		57										52.850
1923	Frollo Hildebrand București	3041		100			13	16	13				101.260
1923	Gălușca București	399		29			3	1		1	1		30.000
1925	Iuga Gheorghe Cluj	118	2	13	3								10.000
1923	Lazăr Cornel Arad	445	10	199	179	2			2				12.000
1921	Lehmann Robert Cluj	126											700
1920	Lukács Adolf Budapesta	215			22								3.000
1925	Morariu Petru Satchinez	427		114									80.000
1922	Pákey Ludovic Cluj	195									1		1.000
1920	Pataky Eugen Cluj	110											800
1922	Pilat Cluj	1049									39		12.200
1922	Popovici N. Al. avocat Sibiu	1120					68						30.150
1922	Predescu, Locotenent Cluj	429											5.000
1924	Schilling Ludovic Cluj	265									1		6.000

reșalului Averescu prin înscrierea sumei de 300.000 lei în bugetul anului 1921—1922.

Cele mai de seamă biblioteci particulare ce s'au cumpărat au fost biblioteca fostului profesor Grigore Crețu din București de 3104 volume, din cari 304 cărți românești vechi; a avocatului A. C. Krupenschi din București, de 3217 volume, având 250 cărți străine cu referințe românești și 12 cărți românești vechi. A doctorului Crăiniceanu, fostul director al Institutului de orbi din Cluj, de 4182 volume, care între altele cuprindea o colecțiune de cărți scrise de membrii Familiei Regale Române și tot ce s'a scris despre Ei. Biblioteca profesorului Hildebrand Froloș de 3141 volume, având în mare majoritate cărți noi literare franțuzești și italienești.

Dăm lista completă a cumpărărilor mai însemnate, menționând numai bibliotecile peste 100 volume, fără a lua în considerare cumpărăturile făcute la librăriile din București.

INZESTRAREA BIBLIOTECII CU CĂRȚI STRĂINE.

În afară de cărțile românești lipseau la bibliotecă și produsele literare și științifice ale popoarelor mari din Occident. Cultura maghiară dezvoltându-se sub influența culturii germane, singură aceasta era aici bine reprezentată, prin urmare se impunea procurarea cărților franțuzești, englezești, italienești, etc.

E de remarcat că tot prin donațiuni au intrat la Bibliotecă și cele dintâi cărți străine. Prietenii țării noastre ne-au donat un număr însemnat de cărți și în primul rând trebuie să amintesc Franța, care pe lângă un stoc de cărți literare, din 1920 începe să trimită anual în mod gratuit

95 reviste literare și științifice, neapărat trebuincioase institutelor și seminarelor noastre universitare. Având în vedere leul depreciat și modestele fonduri ale institutului, din cari n'am putea achita nici abonamentele revistelor cele mai necesare, ne putem ușor da seama ce reprezintă pentru Biblioteca acest dar. Totalul revistelor donate de guvernul francez dela Unire este aproape 1.000 volume.

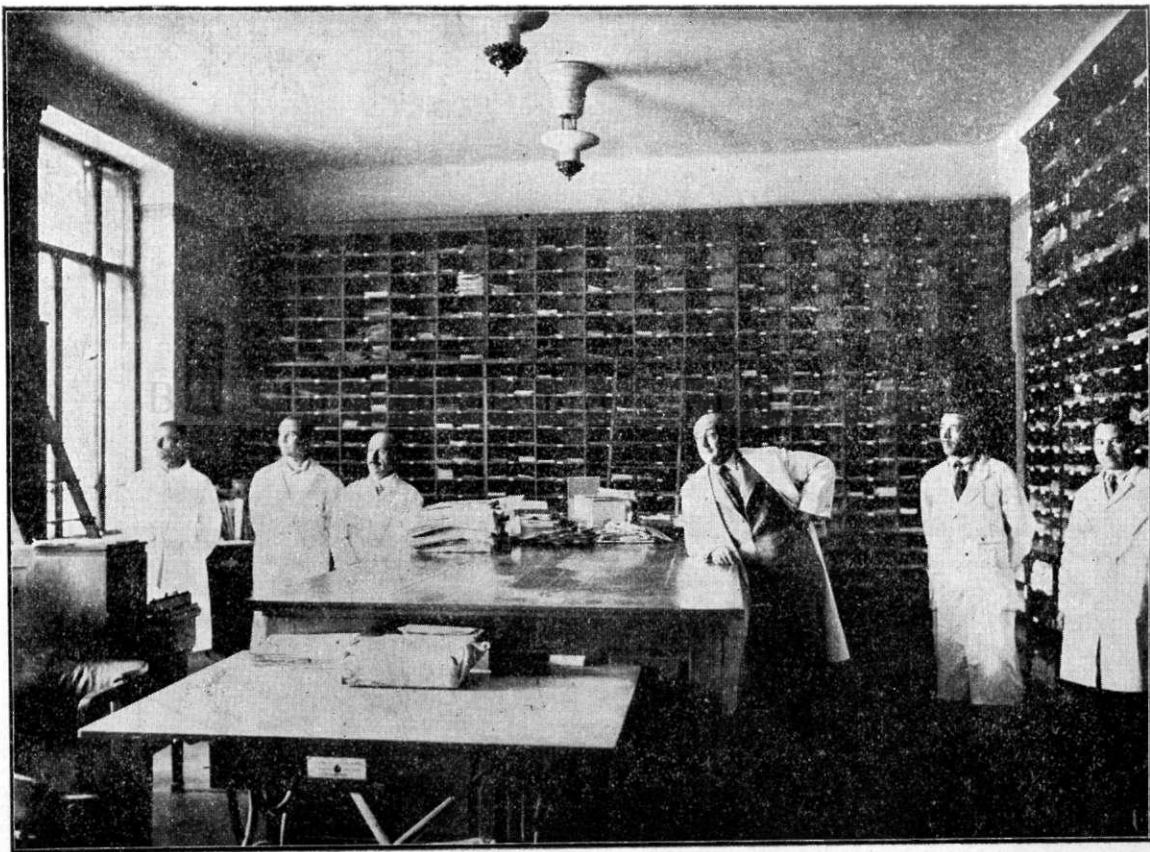
Dela „Institutul Rockefeller“ am primit 66 reviste trimise prin Facultatea de medicină.

„Smithsonian Institut“ din Washington ne-a donat 106 cărți și 36 reviste americane. „Societatea Națiunilor“ depozitează la noi toate publicațiunile sale. Dela „Fundațiunea Carnegie“ am primit mai multe cărți, asemenea și dela consulatul german și cehoslovac din Cluj.

IMPRIMATELE LEGALE.

Legea imprimatelor legale din 1904, prin care se urmărea crearea de colecțiuni complete ale tipăriturilor românești la diferite instituțiuni culturale de Stat, în urma stăruințelor Dlui Prof. Emil Racoviță, senatorul Universității, în anul 1923, această lege s'a extins și asupra teritoriilor alipite. De atunci Biblioteca Universității „Regele Ferdinand I“ din Cluj primește în mod gratuit dela tipografiile din țară câte două exemplare din orice carte, broșură, revistă, ziar, note muzicale, hărți geografice, planuri, stampe, portrete, tablouri, foi volante și orice altă reproducere. Astfel intră la bibliotecă în mod automat toate produsele tiparului din țară, ceea ce ușurează simțitor bugetul.

Pentru primirea, aranjarea și urmărirea imprimatelor legale, în anul 1923 am înființat un birou special, așa numit „biroul imprimatelor legale“ care în prezent stă în le-

Biroul exemplarelor legale.

gătură cu 261 tipografii din București și 648 tipografii din țară.

Biroul acesta este condus de o echipă formată dintr'un bibliotecar, un subbibliotecar și 3 laboranți.

Sporindu-se numărul publicațiilor periodice, biroul a fost mărit în anul 1935 cu încă o sală pentru adăpostirea revistelor neromânești.

Felul cum își îndeplinesc tipografiile îndatoririle e foarte variat; majoritatea lor se supun legii și ne trimit toate tipăriurile, unele însă, și printre ele sunt câteva tipografii mari, de multeori ne trimit exemplarele cele mai prost executate, defectuoase și murdare. Tablourile și cărțile poștale ilustrate, reproduse și multiplicare prin procedeul fotografic nu se trimit aproape niciodată. Se mai observă, că mulți proprietari de ateliere grafice nu-și îndeplinesc obligațiunile, impuse de legile imprimatelor legale fără a fi reclamați, așadar activitatea principală a biroului imprimatelor legale este controlul tipografiilor. A doua activitate o formează controlul materialului intrat și neintrat.

Materialul intrat se împarte în patru grupuri mari:

- 1) cărți, broșuri și imprimate mixte,
- 2) ziare,
- 3) reviste românești,
- 4) reviste neromânești.

Materialul neintrat să achiziționează prin reclamațiuni și procese. Reclamațiunile, peste 10.000 anual, nefiind satisfăcute, s'a cerut până astăzi deschiderea a 1132 procese împotriva tipografiilor contraveniente.

Prin imprimatele legale dela 1 Ianuarie 1923 până la 1 Iunie 1935, afară de publicațiunile periodice din țară, colecțiunile bibliotecii s'au îmbogățit cu:

Anul	Volume: cărți și broșuri	Volume: teze de doctorat	Volume anuale :		Bucăți diferite imprimate	Valoarea totală anuală :	
			universitare	școlare		Lei	B.
1923	3.711	93	—	106	3 306	(150.000)	—
1924	5.278	199	6	168	5 474	(200 000)	—
1925	5.598	553	12	157	2.354	221.700	—
1926	6.679	592	12	187	7.517	347.396	—
1927	6.679	545	16	96	3.588	324.861	—
1928	8.951	413	12	91	3.126	353.558	—
1929	7.271	408	6	170	2.568	328.624	—
1930	7.270	406	17	52	1.840	364.771	—
1931	7.142	342	17	85	2.816	375.572	—
1932	5.915	304	16	75	1.283	247.102	—
1933	6.663	414	20	87	1.343	321.208	—
1934	7.159	467	10	43	1.217	328.382	—
1935	4.026	157	6	55	890	171.986	—
In total :	82.082	4 893	150	1.372	35.322	3.735.500	—

Numărul publicațiilor periodice este în continuă creștere. Biblioteca Universității din Cluj posedă astăzi toate publicațiile periodice, care apar în țară. Creșterea acestor colecții se poate constata din tabloul următor:

A m a v u t			A v e m		
in anul	ziare	reviste	in anul	ziare	reviste
1923	250	300	1935	1260	1442

Spre a satisface pretențiunile cititorilor bibliotecii, am înființat o nouă sală de ziare, unde sunt la dispoziția cititorilor ziarele mai însemnate.

Cu acest prilej, — în baza experiențelor noastre, — notăm unele neajunsuri, ce se pot constata în legătură cu chestia imprimatelor legale:

1. Numărul exemplarelor legale este prea mare. Legea din 1904 a stabilit 5 exemplare legale, legea din 1922 le-a urcat la 14, apoi prin diferite dispozițiuni s'a mărit numărul exemplarelor legale la 18.

2. Suprimarea gratuității transportului poștal (art. 8 din lege), prin art. 33 din legea Regiei Autonome P. T. T., pe ziua de 2 Octomvrie 1929, îngreunează mult trimiterea imprimatelor. S'au făcut cuvenitele intervențiuni pentru menținerea acestei gratuități, dar fără rezultat.

3. Din exemplarele trimise sub bandă se pierd multe la poștă.

4. Procedura pentru sancționarea dispozițiunilor legale este greoaie și lungă. Se cere simplificarea procedurii.

5. Unii avocați ai Statului acceptă orice fel de scuze a tipografiilor.

6. Agenții Statului nu incasează cu toată energia sumele de despăgubiri.

7. Legea fundamentală a imprimatelor legale din 1904 este învechită și nu mai corespunde împrejurărilor de astăzi, se simte deci nevoia promulgării unei noi legi a imprimatelor legale.

8. Lipsește o publicațiune periodică a cărților apărute. „Buletinul cărții“ redactat de Cartea Românească publică numai o parte din cărțile ce apar.

9. Să se suprimе obligația de a păstra toate publicațiunile, chiar și cele fără valoare.

Activitatea noastră în legătură cu imprimatele legale era mult apreciată și de regretatul Prof. Ioan Bianu, bibliotecarul Academiei Române. Ca dovadă al acestei apre-

cieri și dorind să arat raporturile de colaborare dintre cele două biblioteci, public scrisoarea neuitatului bibliotecar.

ACADEMIA ROMÂNĂ

No.Pr. 4671

București.
Calea Victoriei, 125
27 Iunie 1938.

Domnule Director General,

Confirm primirea scrisorii D-v No. 562 din 15 l.c. și a fișelor noastre înapoiate de Serviciul Primirilor Bibliotecii Universitare din Cluj, precum și a fișelor suplimentare întocmite de acel Serviciu. Bucuria D-v și constatările măgulitoare pe cari le faceți în legătură cu Serviciul Primirilor dela Biblioteca Academiei Române sunt o prețioasă mărturie și un îndemn de muncă și mai încordată în serviciul culturii românești pentru noi. La această satisfacție, suntem bucuroși să adăugăm și noi sentimentele noastre de bucurie pentru rezultatele la cari a ajuns serviciul Bibliotecii din Cluj, rezultate cari dovedesc o muncă sistematică și neobosită încununată de un succes binemeritat. Colaborarea între cele două Biblioteci se dovedește încă odată foarte folositoare și vom căuta să o facem și mai strânsă în viitor.

Mulțumindu-vă pentru informațiunile date cu această ocazie, vă rog, Domnule Director General, să primiți sentimentele mele cele mai alese.

*BIBLIOTECARUL ACADEMIEI ROMÂNE.

M. I. I.

D-sale

Domnului Director General al Bibliotecii Universitare "Regele Ferdinand I"
Cluj.

SCHIMBUL INTERNAȚIONAL.

În anul 1923 s'a organizat Biroul de Schimburi Internaționale pentru țara noastră cu sediul la Institutul Meteorologic Central din București.

C. B. U. în ședința sa din 24 Octomvrie 1923 prin comunicarea Dlui profesor Emil Racoviță a luat act cu satisfacție despre această înfăptuire și a însărcinat Direcțiunea Bibliotecii să înființeze un birou separat, care să ia în primire dela Biroul Central toate cărțile și periodicele destinate Institutelor din Cluj și să le repartizeze adresatilor, iar de altă parte, să ia în primire toate publicațiile din Cluj destinate schimbului internațional și să le expedieze Biroului schimbului internațional din București.

Biblioteca Universității prin circulare și prin trimiterea anticipativă a anuarelor Universității și a tezelor susținute la Facultatea de Medicină, a făcut totul pentru lărgirea legăturilor cu Universitățile și Institutele culturale și de știință din străinătate și ca urmare în prezent este în legătură cu 194 Universități și Institute științifice din 37 țări.

În anii 1923—1935 Biblioteca a expediat în străinătate prin Biroul Central 832 pachete de câte 10 kgr. cu anuare, teze de doctorat și alte publicațiuni universitare și în schimb a primit 1394 pachete pentru Bibliotecă și Institutele Universității din Cluj.

E de regretat că Biroul Central din București de ani de zile nu-și primește fondurile bugetare și ca urmare materialul trimis de noi spre schimb, nu ajunge la destinație. Evident că unele institute, văzând această întârziere, au întrerupt schimbul.

1. Starea BIBLIOTECII UNIVERSITĂȚII din Cluj la mutarea în edificiul nou și sporul materialului până la Unire.

A N I I	Tipărituri		vol.	Incunabule		vol.	B. K. V. (până la 1830) și B. M. V. (până la 1711)	vol.	Reviste	vol.	Ziare	vol.	Teze	Anuare		Diferite imprimare	Hărți	vol.	Manuscrise	vol.
	vol.	broș.		Universitare	Școlare															
la 31 XII 1909	*95817	19	83	20709	328	2108	7315	8721	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?	?
1910	1596			1015	68	2108	352	202	6	4										
1911	3454			2558	5	1498	245	151		6										
1912	4496		1	1032	61	1027	326	1057	7	4										
1913	4866			1013	13	1502	329	550	19	57										
1914	3352			846	27	342	316	661	157	41										
1915	1714			470		1170	736	450	216	18										
1916 I - VI	317			245	2	424	78	32	4	10										
1916/1917	2628			326	12	344	193	373	91	11										
1917/1918	6182		4	627	27	185	182	422	42	63										
1918/1919	5086			708	5	86	435	346	48	40										
	129508	19	88	29349	548	8686	10537	12965	593	254										7

*Tipărituri, opere de artă, discursuri funerare și teze

**II. Starea BIBLIOTECHII MUZEULUI ARDELEAN la mutarea in edificiul nou
și sporul materialului până la Unire**

ANII	Tipărituri	Incunabule	B. M. V. (până la 1711)	Reviste	Ziare	Diferite imprimare	Programe de teatru	Proclamații	Foi volante	Necroloage	Hărți	Manuscrise	OBSERVAȚII
	vol.												
La 31 XII. 1909	188842	83	1650	8702	5593		19191	927	60	42651	?	?	¹ Tipărituri, opere de arte, discursuri, funebre, Bibl. Apor ² In anul acesta s'au înregistrat exemplarele legale din anii 1907-1910.
1910	1587		5	247	1598	166	7		19	333	10	58	
1911	12014		47	257	1195	301	709		188	9415	31	700	
1912	9777		57	397	660	216	5		27	7209	28	388	
1913	6488	2	100	1025	331	133		27	8	3576	42	394	
1914	7516		12	1009	173	209	83	3	4	9994	19	833	
1915	10774	1	51	692	194	770	18	35	701	2698	462	388	
1916 I--VI.	2403			102		229	257	229	411	729	38	149	
1916 1917	5847		16	394	18	44	11	2	29	5858	11	136	
1917 1918	3327		27	317		88			31	3708	29	170	
1918 1919	3140			78	34	24	16	16	29	1592	6	55	
	151715	86	1972	13220	9786	2180	20297	1228	1507	91373	676	3271	

III. Sporul materialului BIBLIOTECHII UNIVERSITAȚII din Cluj dela Unire.

A N I I	Tipărituri	Incunabule (până la 1536)	B. N. V. (până la 1890) și B. M. V. (până la 1711)	Reviste	Ziare	Teze broș.	Anuare		Diferite im- primare	Hărți	Manuscripte vol.	OBSERVAȚII.
	vol.						vol.	vol.				
1919/1920	1482	1		214	3		2	19	263	12		
1920/1921	13001			2103	99	169	115	59	253	3		
1922	19123		40	2636	81	304	104	247	2047	54	3	
1923	17123		344	2118	490	769	203	151	3456	21		
1924	8382		31	1039	267	1865	109	171	5598	12	1	
1925	11643		40	2527	706	2818	308	5161	2623	11	18	
1926	9191	2	44	1683	989	1150	91	194	7652	64	38	
1927	9034	1	16	3178	763	4046	141	7	3715	9	61	
1928	10575		17	1823	959	1408	105	95	3255	5	21	
1929	7256	1	56	3035	809	2810	142	201	2731	17	40	
1930	8491		6	1704	949	2999	123	58	1867	128	31	
1931	8009		4	1588	1090	1772	93	111	1595			
1932	6759		2	1359	1115	3037	138	80	1290	1	33	
1933	7710		6	1960	1054	4307	168	93	1383	7	18	
1934	8435			2111	1192	3470	256	66	1290	142		
	148214	5	606	29078	10566	31924	2098	6713	39118	486	264	

IV. Sporul materialului BIBLIOTECII MUZEULUI ARDELEAN din Cluj dela Unire

ANII	Tipărituri	Incunabule	B. M. V. (până la 1711)	Reviste	Ziare	Diferite imprimare	Programe de teatru	Proclamații	Foi volante	Necroloage	Ilărți	Manuscrise	OBSERVAȚII
	vol.	vol.	vol.	vol.	vol.							vol.	
1919 1920	728			3		1	4		50	557	1	6	
1920 1921	981		11	238	15	51			75	1575			
1922	325			75		1			7	1054		2	
1923	111			23	1						10		
1924	108			5		4				50		2	
1925	85			5	3					37	1		
1926	167			54	2					531			
1927	100			17									
1928	108			13	7					22			
1929	134			14		1				23			
1930	70			25						33			
1931	217			65		2				11			
1932	268			37	1	1				241			
1933	342			30						215		1	
1934	194			31						58		2	
	3939		11	635	29	61	784		132	4407	12	13	

DATE STATISTICE CU PRIVIRE LA STAREA MATERIALULUI

**Biblioteca
Universității**

(Vezi tab. I.
și tab. III.)

ANII	Tipărituri	Incunabule		Reviste	Ziare	Teze	Anuare universitară	Anuare școlare	Vol. și broș. In total	Diferite imprimate
	vol	vol.	Cărți magh. vechi							
Starea în 1919	129.508	19	88	29.549	548	8.686	10.537	12.965	191.900	593
Sporul în 15 ani	148.214	5	606	29.078	10.566	31.924	2.098	6.713	229.204	39.711
Starea în 31.XII.934	277.122	24	88.606	58.627	11.114	40.610	12.635	19.678	421.104	39.711

**Biblioteca
Muzeului**

(Vezi tab. II.
și tab. IV.)

ANII	Tipărituri	Incunabule	Cărți magh. vechi	Reviste	Ziare	In total vol. și broș.	Diferite imprimate
	vol.	vol.		vol.	vol.		
Starea în 1919	151.715	86	1.972	13.220	9.786	176.779	116.585
Sporul în 15 ani	3.939	—	11	635	29	4.614	5.384
Starea în 31. XII.934	155.654	86	1.983	13.855	9.815	181.393	121.969

STAREA ACTUALĂ A BIBLIOTECILOR UNITE

	Tipărituri vol. și broș.	Diferite imprintate	Hărți	Manuscripte
Bibl. Univ.	421.104	39.711		
Bibl. Muz. Ardel.	181.393	121.969		
TOTAL	602.497	161.708	2.000	4.600

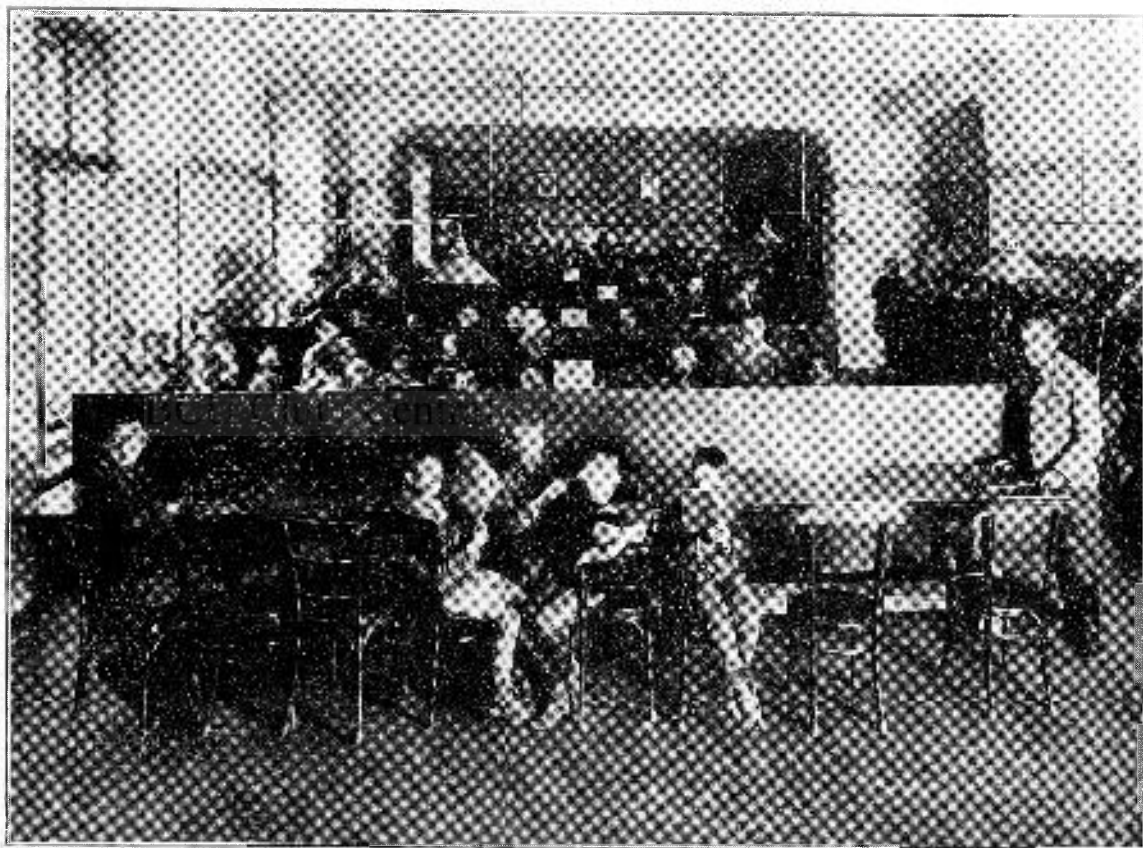
Archiva Muzeului Ardelean conține 500.000 documente.

În urma acestor măsuri și împrejurări favorabile Biblioteca Universității dela Unire și până astăzi, precum arată și datele statistice oficiale, s'a îmbogățit într'o măsură cum rar s'a întâmplat într'un timp atât de scurt, în istoria vre-unei biblioteci. *Sporul materialului dela preluarea institutului în stăpânire românească trece peste 100%.*

BIBLIOTECA POPULARĂ. Cluj

În edificiul Bibliotecii Universității din Cluj, e instalată și biblioteca populară al cărei proiect de înființare datează din timpul regimului unguresc, dar nu s'a realizat decât sub stăpânirea românească. Inaugurarea bibliotecii populare, care în ziua deschiderii sale dispunea de 1500 volume cărți românești donate de Ministerul Muncii și de 500 volume cărți ungurești moștenite dela unguri, s'a ținut la 14 Mai 1921 în prezența Dlui Gr. Trancu-Iași, ministrul muncii din vremea aceia.

Progresul acestei biblioteci, menită să propage cultura românească între clasele mai inferioare din capitala Ardealului, între meseriași, între elevii școalelor medii și a celor de meserii, etc., este foarte mulțumitor. În prezent stau la dispoziția publicului aproape 10.000 de volume.

Biblioteca Populară.

(7592 volume cărți românești, 93 volume cărți franceze și 1663 cărți maghiare). Afară de cărți, Biblioteca Populară primește zilnic dela Biroul Imprimatelor Legale al Bibliotecii Universității cele mai noi reviste și ziare din țară. Sporul materialului s'a făcut prin donațiunile Ministerului Mucii, prin cumpărături și în cea mai mare parte din du-bletele Bibliotecii Universității.

Numărul cetitorilor și al cărților consultate:

Anul școlar	Numărul vizitatorilor	Cetitori români	Cetitori minoritari	Cărți consultate
1921 22	20.203	6.820	13.383	19.438
1922 23	27.663	11.116	16.547	30.195
1923 24	30.197	11.437	18.760	27.778
1924 25	35.731	11.685	24.046	35.801
1925 26	40.908	13.002	27.906	40.627
1926 27	41.807	16.411	25.396	40.539
1927 28	38.725	17.433	21.292	37.495
1928 29	35.201	18.186	17.015	34.110
1929 30	33.782	19.052	14.730	33.162
1930 31	32.506	18.282	14.224	30.985
1931 32	28.149	15.537	12.612	27.738
1932 33	32.812	17.639	15.173	36.208
1933 34	31.024	19.570	11.454	37.951
1934 35 Sept. - Mai	30.621	17.826	12.795	32.319
TOTAL	459.329	213.296	246.033	464.346

În urma sporirii materialului și a urcării numărului cetitorilor, atât depozitul cât și sala de citire cu 70 locuri, nu mai corespundeau necesității generale. Capacitatea depozitului și a sălii de citire prin diferite procedee au fost mărite sporind numărul locurilor la 120. Ne fiind loc suficient nici după aceste sporuri, în anul 1926 au fost transformate în sală de citire, în birou și depozit trei camere și un coridor de 3.70 m. lat și 16 m. lung. Astfel biblioteca populară are în prezent un birou și un depozit de cărți separat, iar în cele două săli de lectură are loc pentru 220 cetitori.

Spre a păstra liniștea în sala mare de lectură, copiii au fost trecuți în sala No. II, deoarece pe lângă toate ordinele și măsurile luate, copiii de 6—8—10 ani cu mișcărilor și șoaptele lor, deranjau cetitorii adulți.

Biblioteca Populară este deschisă nu numai în zilele de lucru, ci și în duminică și sărbători între orele 14—20, dând astfel posibilitatea clasei muncitorești să profite de bibliotecă și în zilele de repaos. Iarna copiii mai mici sunt trimiși acasă după ora 6.

Această bibliotecă n'are un personal bugetar separat, dintre funcționarii Bibliotecii Universității sunt delegați: un cartotecar cu supravegherea și catalogarea, un laborant cu distribuirea și preluarea cărților și un alt laborant la garderobă. Iarna, mai ales în zilele de sărbători, când circulația e mai mare, personalul este sporit încă cu 1—4 servitori auxiliari.

Biblioteca Populară până în anul 1931 s'a susținut din fondurile bugetare primite de la Ministerul Instrucțiunii și din sumele extrabugetare primite în anii 1923, 1925 și 1927 de la Ministerul Muncii. Din anul 1932 începând, în lipsa fondurilor bugetare, biblioteca se susține din subven-

ția anuală acordată de Municipiul Cluj, care în anul trecut a fost urcată la 45.000 lei, iar pe anul bugetar 1935—1936 s'a înscris suma de lei 60.000.

Tabloul sumelor primite:

Anul	Dela Ministerul Instrucțiunii	Dela Ministerul Muncii	Dela Municipiul Cluj	Total
1920 21	50.000			50.000
1921 22	45.000			45.000
1922 23	50.000			50.000
1923	38.000	100.000		138.000
1924	76.000			76.000
1925	76.000	2.000		78.000
1926	83.600			83.600
1927	83.600	50.000		133.600
1928	83.600			83.600
1929	75.600			75.600
1930	68.040			68.040
1931	60.329			60.329
1932	—		15.000	15.000
1933	—		—	—
1934	—		15.000	15.000
1935	—		45.000	45.000
	789.769	152.000	75.000	1.016,769

ALTE INOVAȚIUNI ȘI ÎMBUNĂȚĂȚIRI.

Sala profesorilor universitari. În palatul bibliotecii sălile dela etaj rămânând neclădite în 1919, pentru profesorii universitari nu exista o sală separată, așa că ei erau constrânși să lucreze în sala mare de lectură, alături de studenți, sau în birourile funcționarilor. În anul 1923 transformând sala de ședințe a bibliotecii, rezervată pentru întrunirile comitetului Muzeului Ardelean, care nu-și mai ținea aici ședințele¹⁾, Dl. Rector al Univ. a fost rugat prin adresa No. 43/923 să aducă la cunoștința profesorilor deschiderea acestei săli, provăzută cu o bibliotecă de mână.

Fumoaarul și Bufetul. Un neajuns al bibliotecii era lipsa unei săli, unde studenții cetitori să se poată recrea și mai ales unde s'ar fi putut retrage fumătorii, cari nu renunțau la patima lor nici în timpul ce-l petreceau la bibliotecă, ci fumau pe ascuns în culoare și toalete. Împrejurarea aceasta a fost pricina a multor supărări și îndeosebi expunea institutul la primejdia incendiului. Pentru înlăturarea radicală al acestui neajuns, în anul 1922 am instalat o sală pentru fumători și alături de ea un bufet, unde studenții pot lua ceai, cafea, lapte, etc. pe un preț redus.

Depozitul. În urma sporului neprevăzut al cărților la un moment dat în depozitul bibliotecii nu mai era loc. Construirea unui nou depozit, după prevederile planurilor originale, necesita o cheltuială de 10—12 milioane. În înțelegere cu Comisiunea bibliotecii s'a făcut în anul 1926 regruparea materialului și după selecționare, cărțile rar întrebuintate (tratate vechi medicale, manuale ungurești, etc.) au fost așezate în podul depozitului, sală foarte potrivită. Prin acest

¹⁾ Ședințele Soc. Muzeului Ardelean în prezent se țin la Liceul Unitarian Maghiar.

fapt și prin aranjarea mai economică a cărților, s'a eliberat un etaj și jumătate din depozit, care va fi suficient pentru sporul din 8—10 ani. La această muncă obositoare, care a durat 2 ani, a luat parte întreg personalul institutului, făcând și ore suplimentare în mod gratuit.

Pe vremuri la aranjarea depozitului s'a avut în vedere numai partea estetică, așezând cărțile după mărime și nu după materii, ceea ce îngreunează mult munca personalului de serviciu. Din cauza aceasta și în urma reducerii personalului, cărțile consultate zilnic de studenți, cum sunt diferitele tratate, manuale, dicționare, cursurile profesorilor, encyclopedii, etc. au fost grupate într'un local nou amenajat, lângă sala mare de lectură.

Grădina Bibliotecii. În fața aripei din dreapta a palatului bibliotecii se găsea grădina contelui E. Bethlen cu copaci mari, bătrâni, cari întunecau în așa măsură sălile acestui institut chemat să răspândească lumină, încât și ziua la amiazi, să lucra la lampă. După planul original era să se exproprieze o parte a grădinei, dar încercările de pe vremuri ale Senatului Universitar maghiar, au eșuat în urma intervențiilor contelui. Sub regimul românesc în două rânduri s'a cerut Ministerului Lucrărilor Publice exproprierea, de două ori s'a aprobat, dar s'a și revocat, deoarece să făceau intervenții și la București. După stăruințe energice guvernul Marelui Avereșcu din 1926 a încuviințat exproprierea, iar contele Bethlen a renunțat de a mai protesta și a donat în mod gratuit din grădina sa partea solicitată de bibliotecă. Pe lângă toată durerea pricinuită de tăierea copacilor, sacrificarea lor se impunea din cauza lipsei de lumină.

Baia Bibliotecii. Funcționarii inferiori, dar mai ales personalul de serviciu al bibliotecii sunt oameni săraci plă-

tiți cu o leafă minimală, deci nu dispun de locuințe cu cameră de baie. Dorind să viu în ajutorul lor și crezând că prin aceasta contribui la cerințele igienice ale institutului, în anul 1930 am instalat la bibliotecă o cameră de baie, unde cei avizați pot lua de două ori la săptămână băi și dușuri în mod gratuit.

CONSTRUIREA UNUI NOU ETAJ.

Clădirea bibliotecii universității, precum am amintit de mai multe ori, n'a fost terminată sub vechiul regim. După planurile originale trebuia să se construiască în partea de mijloc a clădirei încă trei săli de lectură la etajul I, o sală la etajul II, locuințele personalului, etc.

Se impunea cât mai curând terminarea clădirei, în primul rând prin numărul cetitorilor ce creștea mereu, deci prin lipsa de spațiu, dar mai ales din cauza acoperișului provizoriu de hârtie gudronată, care putrezise și apa de ploaie să infiltra în tavan. Conductele electrice, așezate în pereți, s'au distrus prezentând pericol de incendiu și de accidente, cum a declarat în raportul său și expertul Uzinelor electrice din Cluj. Întâiul raport despre starea clădirei l-am înaintat la 3 Aug. 1926 cu No. 190/926, arătând că prin măsurile provizorii, ce se iau de 4 ani încoace, nu se poate curma răul. Comisiunea Bibl. constatând că această stare nu mai poate dăinui, în 1927 a înaintat devizul și a cerut stăruitor suma de 2.000.000 Lei, necesară lucrărilor. Această cerere, împreună cu numeroasele rapoarte adresate ani de-arândul Ministerului Instrucțiunii Publice, a rămas fără rezultat. În 15 Aprilie 1929 cu No. 248/929 într'un memoriu iscălit și de președintele Comisiunii Bibliotecii, regretatul prof. Gh. Bogdan-Duică, stăruiam ca să

primim fonduri, ca la serbările aniversării de 10 ani de stăpânire românească ale Universității, biblioteca să se prezinte la nivelul cuvenit. Memoriul a găsit răsunetul dorit, deoarece din fondul de 25 milioane acordat Universității cu ocazia jubileului, 2 milioane au fost destinate și ordonanțate pe numele Rectoratului pentru nevoile bibliotecii. Însă din suma aceasta ni s'au dat numai 818 mii Lei, restul s'a cheltuit pentru alte trebuințe ale Universității.

Cu banii aceștia în anul 1931 s'au supraclădit în roșu cele trei săli de lectură, ele au rămas însă fără uși și fără ferestre. Pentru terminarea clădirii era nevoie încă de 1 milion Lei și în anii 1932—33 am cerut în *nouă* rânduri aceste fonduri. Norocul a vrut ca la începutul lunii Oct. 1933 Prim-ministrul Țării de atunci, Dl Dr. Alexandru Vaida-Voevod, să facă o vizită la Bibliotecă. Convingându-se personal de lipsurile de aici în Noembrie 1933 când a aprobat suma de 5 milioane Lei pentru Clinicile Universității din Cluj, Dl. Vaida-Voevod a pus condiția că din acești bani să se dea bibliotecii suma de 1 milion Lei, sumă care a fost ridicată la București de Dnii Prof. Dr. Alexandru Pop și Buzilă directorul Clinicelor și vărsată la Rectorat conform ordinului Primului Ministru.

Prin construirea etajului, biblioteca s'a mărit în total cu 4 săli de lectură, din care una este rezervată pentru cetitorii revistelor, alta pentru cetitorii gazetelor, a treia pentru studenții cari vin la Bibliotecă cu cărți proprii, iar a patra pentru publicul extrauniversitar: profesori dela Academii și licee, scriitori, ziaristi, magistrați, etc., cari până acum nu aveau o sală potrivită.

După o luptă de atâția ani pentru obținerea fondurilor, vestea îmbucurătoare mi-a fost adusă de scrisoarea ce urmează:

Domnule Barbul,

Cu plăcere Te anunț c'am aprobat și trimis la Cluj prin Dl. Prof. Alexandru Pop împreună cu sumele aprobate pe seama Clinicelor și suma de 1,000.000.- Lei necesară pentru terminarea lucrărilor dela Biblioteca.

Cu ocazia vizitei mele din luna trecută m'am convins personal de necesitatea și urgența acestui ajutor.

Mă bucur că prin aceasta pot contribui la terminarea edificiului Bibliotecii.

București, 4. Noemvrie 1933.

Astfel numărul locurilor s'a sporit:

IN ANUL 1919 AU FOST	IN ANUL 1935 SUNT
In sălile de lectură 182 locuri	In sălile de lectură 444 locuri
In bibl. populară 70 „	In bibl. populară 220 „
In total: 252 locuri	In total: 664 locuri

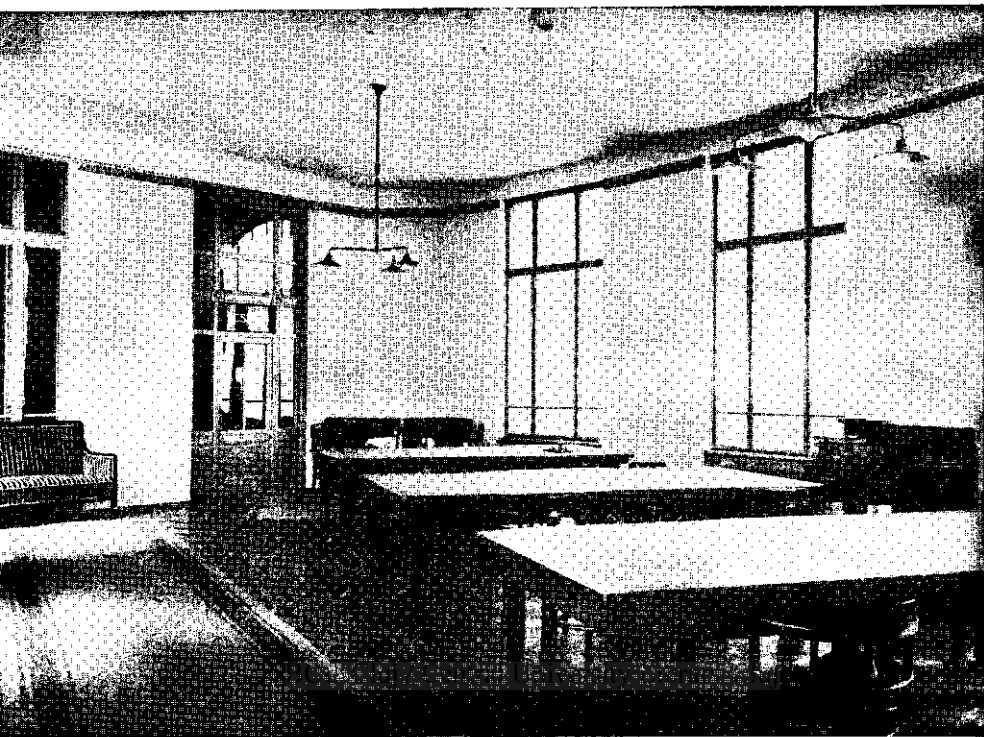

Sala nouă a revistelor.

Lipsea mobilierul în aceste săli, Dl. Rector Ștefănescu Goangă — tot din fondul Clinicelor — a rezervat 300.000 Lei în acest scop.

Din sumele amintite s'au făcut și alte reparațiuni cari se impuneau după cei 26 ani, ce s'au scurs dela clădirea institutului.

În toamna anului 1934 Dl. Rector a aprobat din fondurile Universității, pentru clădirea unei săli asupra terasei din etajul II, suma de 360.000 Lei. Sala ce s'a clădit va adăposti colecțiunile de manuscrise, în prezent depozitate cu o prea mare risipă de loc, într'o sală din etajul I. După mutarea manuscriptelor în noul local,

Sala nouă a publicului extrauniversitar.

această sală eliberându-se, în urma propunerii mele înaintată Rectoratului prin adresa No. 916/1934 din 29. Oct. va fi transformată în sală de lectură.

În primăvara anului curent, gardul de scânduri, care împrejmua o parte din grădina Bibliotecii, s'a dărâmat. După adresele noastre repetate, Dl. Rector convingându-se că direcțiunea nu mai poate lua răspundere pentru siguranța institutului, a ordonat 100.000 Lei, din care sumă s'a construit un gard de zid de 2.30 m. înalt, ce completează armonios aspectul clădirii bibliotecii.

II

ORGANIZAREA BIBLIOTECII.

Biblioteca Universității din Cluj este o instituție științifică și culturală înființată pentru studenții și pentru profesorii universitari, dar fiind considerată și ca instituție de utilitate publică și fiind susținută din bugetul statului, ea este deschisă pentru toată lumea doritoare de carte.

La început intrarea era liberă, numai studenții plăteau cu prilejul înscrierii la Universitate 6 Lei, mai târziu 20 Lei taxă de bibliotecă pe un an școlar.

În urma deprecierei leului scumpindu-se cărțile și revistele străine, Senatul Universitar în anul 1929 a ridicat taxa anuală la 100 Lei, iar din 1931, când Ministerul Instrucțiunii a redus simțitor fondurile bugetare și Universitatea s'a văzut silită să se susțină din veniturile proprii, taxa a fost fixată la 200 Lei și a devenit obligatoare pentru toată lumea. Toate gratuitățile, exceptând cele ale profesorilor și asistenților universitari, au fost suprimate. Această măsură dictată de împrejurările nefavorabile, sigur că e dăunătoare institutului și e aspru criticată de publicul extrauniversitar, format din profesori secundari, scriitori, gazetari și diferite categorii de funcționari publici, cari petreceau oarele lor libere la bibliotecă, sau veneau să împrumute cărți.

Nădăjduim însă că, îndată ce se vor îndrepta finanțele țării și Ministerul din nou va înscrie în buget sumele necesare, se vor ridica aceste măsuri și accesul la bibliotecă va

deveni iarăși gratuit, sau va fi admis pe lângă o taxă minimală.

Aceasta e necesar să se facă cât mai curând, deoarece taxa de 200 Lei a înstrăinat aproape întreg publicul extra-universitar, care preferă să renunțe la cercetarea bibliotecii, decât să achite taxa, ce o consideră exagerată. Prin urmare institutul nu profită, dar sufăr studenții și profesorii dela academii, liceie, etc.

Organizația internă a serviciilor și a personalului.

Biblioteca în conformitate cu regulamentul, sancționat prin înalt decret regal, este condusă de directorul general, asistat de personalul științific, administrativ, tehnic și de serviciu.

Personalul științific se compune din: directorul general, 2 primbibliotecari, 7 bibliotecari, 1 arhivar și 3 subbibliotecari.

Personalul administrativ din: secretar, 6 cartotecari, 2 dactilografe și un copist.

Personalul tehnic din: mecanicul-șef electrician, un leghător-șef, un macstru fotograf și un maestru tâmplar.

Personalul de serviciu din: intendent, 2 primlaboranți, 14 laboranți și 3 servitori.

Gestiunea directorului și activitatea bibliotecii este controlată de Comisiunea Bibliotecii Universității, care este constituită din 6 membri:

- a) Rectorul este președinte de drept.
- b) Câte un delegat al fiecărei facultăți, numit de consiliul facultății sale pe 2 ani, dar realigibil.
- c) Directorul bibliotecii.

Unul dintre bibliotecari, numit de comisiune, îndeplinește funcțiunea de secretar.

Comisiunea Bibliotecii propune toate măsurile ce interesează biblioteca și avizul prealabil al Comisiunii este obligatoriu în toate chestiunile privitoare la bibliotecă. Nici Senatul Universitar și nici Ministerul nu poate lua măsuri fără consultarea și fără avizul prealabil al comisiunii. Comisiunea bibliotecii examinează proiectele de buget întocmite de director, hotărăște împărțirea creditelor ordinare și extraordinare. Face abonamentele revistelor străine și hotărăște cumpărarea cărților necesare și cerute de facultăți. Cele reclamate de studenți, le cumpără directorul. Eventualele reclamațiuni contra hotărârilor Comisiunii bibliotecii, le judecă în ultima instanță Senatul Universitar.

Intâia Comisiune a bibliotecii de sub regimul românesc s'a format în anul școlar 1920/1921 sub președenția Dnui Sextil Pușcariu prorector, membri fiind profesorii Emil Racoviță (știință), Alexandru Lepadatu (litere), Emil Hațieganu (drept) și Mihail Botez (medicină), cari au ținut prima ședință în 4 Ianuarie 1921.

Comisiunea de astăzi a Bibliotecii se compune din Dnii Fl. Ștefănescu Goangă președinte, având ca membrii profesorii Titu Vasiliu (medicină), Constantin Marinescu (litere), Gheorghe Iuga (științe), Camil Negrea (drept) și Eugen Barbul directorul bibliotecii. Funcțiunea de secretar o îndeplinește primbibliotecarul Ion Mușlea.

Cercul de activitate al personalului.

Directorul este șeful direct al bibliotecii. El are răspunderea administrației și a disciplinei interioare și el reprezintă biblioteca în fața senatului universitar.

Puterea disciplinară asupra personalului științific și administrativ o are Senatul Universitar, iar asupra persona-

lului de serviciu în prima instanță o are directorul și în a doua rectorul.

Ordinea de serviciu este întocmită de director și aprobată de Comisiunea Bibliotecii.

Directorul face toate chețuvelile direct sau prin delegat, dar totdeauna sub răspunderea sa personală și cu avizul ori aprobarea Comisiunii.

Toată corespondența din țară și străinătate e făcută de director, asistat de un secretar și o dactilografă.

Secretarul face înregistrarea actelor intrate și ieșite, conduce arhiva, execută ordinele directorului ce privesc chestiunile personalului și în general administrarea bibliotecii.

Întâiul primbibliotecar este încredințat cu înscrierea cărților în registrele de intrare și inventar. (În prezent e înlocuit de un bibliotecar). Tot sub conducerea să se face și catalogarea pe materii de către o echipă compusă din trei bibliotecari bine specializați. E regretabil, că ei nu se pot dedica exclusiv acestei preocupări, fiind însărcinați și cu alte lucrări, deci abia 2—3 ore la zi lucrează la catalogul pe materii.

Al doilea primbibliotecar este secretarul Comisiunii bibliotecii. El execută comenzile revistelor străine, se ocupă de înregistrarea, catalogarea și legarea lor.

Cel mai vârstnic bibliotecar conduce lucrările celor 2 cataloage alfabetice, la care ia parte personalul administrativ.

Un bibliotecar este însărcinat în afară de catalogarea pe materii, cu înregistrarea și catalogarea cărților și revistelor vechi românești, cu numerotarea și legarea lor.

Alt bibliotecar conduce biroul exemplarelor legale,

asistat de un cartotecar, de un primlaborant, ajutat de maestru tâmplar, și intendent (în timpul lor liber).

Un bibliotecar, ajutat de al doilea subbibliotecar, face împrumutarea cărților și conduce „Sala Gh. Sion“.

Arhivarul conduce arhivele bibliotecii și ale Muzeului Ardelean, sala de manuscrise, sălile documentelor și biblioteca maghiară veche.

Primul subbibliotecar face contabilitatea, schimbul internațional și numerotarea cărților.

Al doilea subbibliotecar asistat de un laborant, înregistrează gazetele, face catalogarea, numerotarea și legarea lor.

Dintre cartotecari (pe lângă că muncesc la catalogarea alfabetică) unul este custodele Sălii operelor de artă, altul al Bibliotecii Populare, al treilea lucrează în Sala exemplarelor legale făcând reclamațiunile și procesele contra tipografiilor, al patrulea îngrijește Sala de reviste și cea de ziare, al cincilea face catalogarea exemplarelor legale și a tezelor străine, al șaselea, împreună cu doi suplinitori, face serviciu la ghișeul sălilor de lectură.

Personalul tehnic: șef-legătorul, șef-mecanicul, fotograf, maestrul-tâmplar, își exercită fiecare meseria în atelierile bibliotecii.

Personalul de serviciu compus din 16 persoane, în frunte cu intendentul, fac serviciu în sălile de lectură și în diferitele birouri ale bibliotecii.

PERSONALUL BIBLIOTECII.

Personalului științific dela Bibliotecă — întocmai ca la alte institute universitare — spre a obține numirea și mai ales spre a putea fi avansat, pe lângă titlurile necesare

i se cer lucrări de specialitate¹⁾). El fiind îndrumătorul tineretului și în general a publicului cetitor, aceștia i-se adresează ori de câteori au nevoie de lămuriri asupra vre-unui autor, sau asupra vre-unei lucrări necesare cercetărilor științifice. Ori ca să corespundă acestei chemări de o însemnătate necontestată, trebuie ca funcționarii să aibă pregătiri de specialitate, la recrutarea lor se ține seamă ca fiecare facultate să fie reprezentată la Biblioteca (exceptând facultatea de medicină).

În prezent Biblioteca dispune de personal științific bine pregătit, majoritatea fiind autori a mai multor lucrări literare și de știință.

Personalul științific.

Barbul Eugen director, născut în 23. Ianuarie 1875 în Lipoveni jud. Satu-Mare. Absolvent al Academiei de Teologie, licențiat și doctor în litere și filozofie dela Universitatea din Budapesta. Fost profesor secundar în anii școlari 1900—1901, 1901—1902. Numit la Biblioteca Universității din Budapesta în anul 1901, unde a avansat până la rangul de primbibliotecar. În anul 1920 numit director general la Biblioteca Universității din Cluj. Fost deputat în Parlamentul Român în trei legislații. Decorat: „Das Goldene Verdienstkreuz mit der Krone“, Ofițer al ordinului „Steaua României“, „Palme academique Officier de l'Instruction publique“, Paris 1924 și „Kawaler Ordern Odronzenia Polski“ 1929. (Lucrări:) *Dialectul român din Țara Oașului*. Budapesta, 1900. *Catalogul Revistelor Bibliotecii Universității din Budapesta*, tipărit în 1902. *Capitole din istoria literaturii române*. Budapesta, 1912. *Istoriografia română până la 1820*. Budapesta, 1912. *Costume românești*

¹⁾ Vezi Art. 183 din Regulamentul general de aplicare a legii Învățământului Universitar din 1933.

din veacul al XVII-lea. Cluj, 1935. Biblioteca Universității din Cluj, 1935. Documentele lui Mihai Viteazul (lucrare sub tipar).

Valentiny Anton primbibliotecar, născut la 1. Aprilie 1893, profesor secundar, specialitatea limba și literatura latină și elenă. Numit în 1907 la Biblioteca Universității din Cluj, însărcinat în 1912 să studieze în Germania și Elveția sistemele de catalogare, delegatul Bibliotecii la „Expoziția Internațională a Cărții” din 1914 la Leipzig. Lucrări: Catalogue des revues scientifiques et médicales de Cluj. Alcătuit sub direcția lui E. G. Racoviță. Cluj, 1926. Morfologia completă a limbei române. Cluj, 1924. Dicționar român-maghiar și maghiar-român. Compus de Victor Cheresesiu. Partea I: Român-maghiar, în colaborare cu Nicolae Ferenczi, Anton Valentiny. Cluj, 1925. Partea II: Maghiar-român, în colaborare cu Anton Valentiny. Vol. 1, A—K, Vol. 2, L—Z. Cluj, 1927.

Muşlea Ion primbibliotecar, născut în 29. Septembrie 1899 în Braşov. Licențiat și doctor în litere al Facultății din Cluj, fost membru al Școlii Române din Paris. Numit subbibliotecar (1925), bibliotecar (1927), primbibliotecar (1934). Lucrări: Le cheval merveilleux dans l'époque populaire. Paris, 1924. La mort-mariage: une particularité du folklore balkanique. Paris, 1925. Un „Tatăl-nostru” necunoscut. Cluj, 1928. Invățătorii și folklorul. Cluj, 1928. Viața și opera doctorului Vasile Popp (1789—1842). Cluj, 1928. Scheii dela Cergău și folklorul lor. Cluj, 1928. Pictura pe sticlă la Romârii din Scheii Braşovului. Braşov, 1929. Biblioteca Universității din Cluj. București, 1930. Obiceiul junilor braşoveni. Cluj, 1930. Cercetări folklorice în Țara Oaşului. Cluj, 1932. Bibliografia folklorului românesc pe anul 1930. Cluj, 1932. Bibliografia folklorului românesc pe

anii 1931—1932. București, 1933. Academia Română și folklorul. Cluj, 1932. Variantele românești ale snoavei despre femeia necredincioasă. București, 1933. Contribuțiuni la cunoașterea bibliotecilor românești ale orașelor din Transilvania (până la Unire). Cluj, 1935. Conduce Arhiva de folklor a Academiei Române și publică anuarul ei. Colaborează la revistele „Societatea de Măine” și „Volkskundliche Bibliografie”.

Mureșan Sabin bibliotecar cl. I, născut în 20. August 1891 în Imbuz jud. Cluj. Profesor secundar. Specialitatea: limba română, latină, maghiară. Doctor în drept al Facultății din Cluj. Profesor suplinitor (1912—1918), profesor titular (1918—1922). Numit la Bibliotecă în Sept. 1922. Ofițer al ordinului „Steaua României”. Lucrări: Balada populară română și elementele străine. Cluj, 1910. Neologismele lui Berzsenyi Daniel. Cluj, 1911. (Lucrări premiate de Universitatea din Cluj). Manuale școlare: Lecții de limba română. Cluj, 1921. Curs de constituția patriei. Cluj, 1922. Istoria Românilor. Cluj, 1923. Curs de limba română. Cluj, 1924. Activitate publicistică în presa română din Cluj (peste 100 articole).

Ioanovici Gheorghe bibliotecar cl. I, născut în 5. Noembrie 1885 în Șiria jud. Arad. Licențiat în drept dela Facultatea din Budapesta, doctor al Facultății din Cluj, fost subrevizor școlar în Arad, fost subdirector la Direcțiunea Invățământului Primar din Cluj. Numit în 1922 bibliotecar titular. Cavaler al ordinului „Coroana României”. Lucrări: (manuale) Situația de drept a școalelor primare minoritare din Ardeal. Situația de drept a școalelor normale minoritare din Ardeal. Manual de drept constituțional pentru școlile normale minoritare. Manual de drept constituțional pentru școlile secundare minoritare. Manual de constituție pentru

școlile primare. Gramatica română pentru străini. Manual de conversație maghiară-română. Activitate de gazetar.

Vătășan Virgil bibliotecar cl. I, născut în 21. Martie 1902 în Sibiu. Licențiat în drept al Facultății din București, doctor în filosofie al Facultății din Viena (nostrificat la Univ. din Cluj). Numit în 1925 la Bibliotecă, avansat de bibliotecar cl. I în 1933. În prezent detașat ca secretar la „Școala Română” din Roma (suplinit la Bibl. prin Rațiu Cornel). Lucrări: Bolțile moldovenești, originea și evoluția lor. Cluj, 1929. Vechile biserici de piatră românești din jud. Hunedoara. Cluj, 1930. Contribuție la cunoașterea bisericilor de lemn din Moldova. Cluj, 1931. Ein Bild Ștefan Belindeanu's Josef Strzygowski. Klagenfurt, 1932. Opera pictorului Mișu Popp. 1932. Pinacoteca „Virgil Cioflec”. Cluj, 1933. O statistică maghiară a bibliotecilor din Ardeal. Mai multe articole în revistele „Transilvania” din Sibiu, „Societate de Măine”, „Boabe de Grâu”, „Gând Românesc” și colaborează la „Enciclopedia Italiana” cu privire la arta în România.

Monoki Ștefan bibliotecar cl. I, născut în 11. Decembrie 1887 în Dârștea jud. Brașov. Profesor secundar, specialitatea matematică și fizică. Numit la Bibliotecă în 1 Septembrie 1907.

Găvrus Tullia bibliotecară cl. I, născută în 27. Decembrie 1889 în Satulung jud. Brașov. Licențiată Facultății de litere din Cluj, profesoară secundară, specialitatea: limba engleză. Studii speciale în străinătate la Cleveland-Ohio (în 1920—1921) pentru limba engleză, la Paris pentru limba franceză (1921 —1922). A studiat Istoria Artelor la „Institut d'art et d'archeologie” din Paris (în 1929). A funcționat în învățământul primar la Brașov Școala Centrală (1909—1919). Fost profesoară secundară în Satulung-

Săcele și la Școala Comercială din Aiud (1923—1927). Numită la Bibliotecă în 1930, avansată bibliotecară cl. I în 1934.

Kelemen Ludovic arhivar, născut în 30. Septembrie 1877 în Târgu-Mureș. Licențiat al Facultății de litere din Cluj. Profesor secundar de istorie și geografie. Numit la Bibliotecă în Decembrie 1902. Decorat cu ordinul „Polonia restituta” cl. II. Lucrări: Kolozsvári kalauz, 1902. Erdélyi Muzeumegyesület története 1909. Ujabb adattár a Vargyasi Dániel család történetéhez 1913, Hermányi Dienes József emlékirata 1925, Báró Bánffy Jánosné emlékirata 1932, și diferite studii din istoria artelor publicate în reviste.

Mitrofanovici Trăian bibliotecar, născut în 1. Iulie 1893 în Rogojești jud. Rădăuți. Licențiat și doctor în drept al Facultății din Cluj. Numit la Bibliotecă în 1 Ianuarie 1930. Decorat cu medalia „Ferdinand I” cu spade.

Boitoș Olimpiu bibliotecar, născut în 2. Apr. 1903 în Blăjel jud. Târnava Mică. Licențiat și doctor în litere la Univ. din Cluj. Specialitatea: limba română. Studii speciale: doi ani la „Școala Română” din Paris. Fost profesor (suplinitor) de limba română la Teologiile unitară și reformată din Cluj (1925—1926), fost secretar la Institutul de Istorie Națională din Cluj (1927—1929). Numit la Bibliotecă în Decembrie 1930. Lucrări: Activitatea lui Slavici la „Tribuna” din Sibiu. Cluj, 1927. Paul Bataillard et la Revolution roumaine de 1848. Paris, 1930. Une correspondance française concernant le Congres de Berlin. București, 1931. Biografiile românești ale lui Ubicini. Cluj, 1932. Contribuții la istoria misiunii lui A. Panu în Apus (1864). Cluj, 1935. Recenzii în „Anuarul Institutului de Istorie Națională. Articole în revistele „Revue historique du Sud-Est europeen”, „Convorbiri literare” și în „Revue d’Histoire Littéraire de la France”.

Balogh Ignatie subbibliotecar cl. I, născut în 22. Octombrie 1887 în Tomești jud. Ciuc. Absolvent al Facultății de litere din Cluj. Numit la Bibliotecă în anul 1910. Lucrări: colaborează la revista „Tribuna Filatelică“ din București, traduce părți din literatura română pentru ziarul „Magyar Nép“. Colaborează la catalogul filatelic „Miche!“ din Leipzig (partea referitoare la România).

Mihailescu C. Teodor subbibliotecar, născut în 10. Aprilie 1909 în Brăila. Licențiat al Facultății de litere din Cluj. Specialitatea: istoria antică. Numit la Bibliotecă în 21. Aprilie 1934.

Al III-lea post de subbibliotecar, prin moartea profesorului Ernest Armeanca, e vacant.

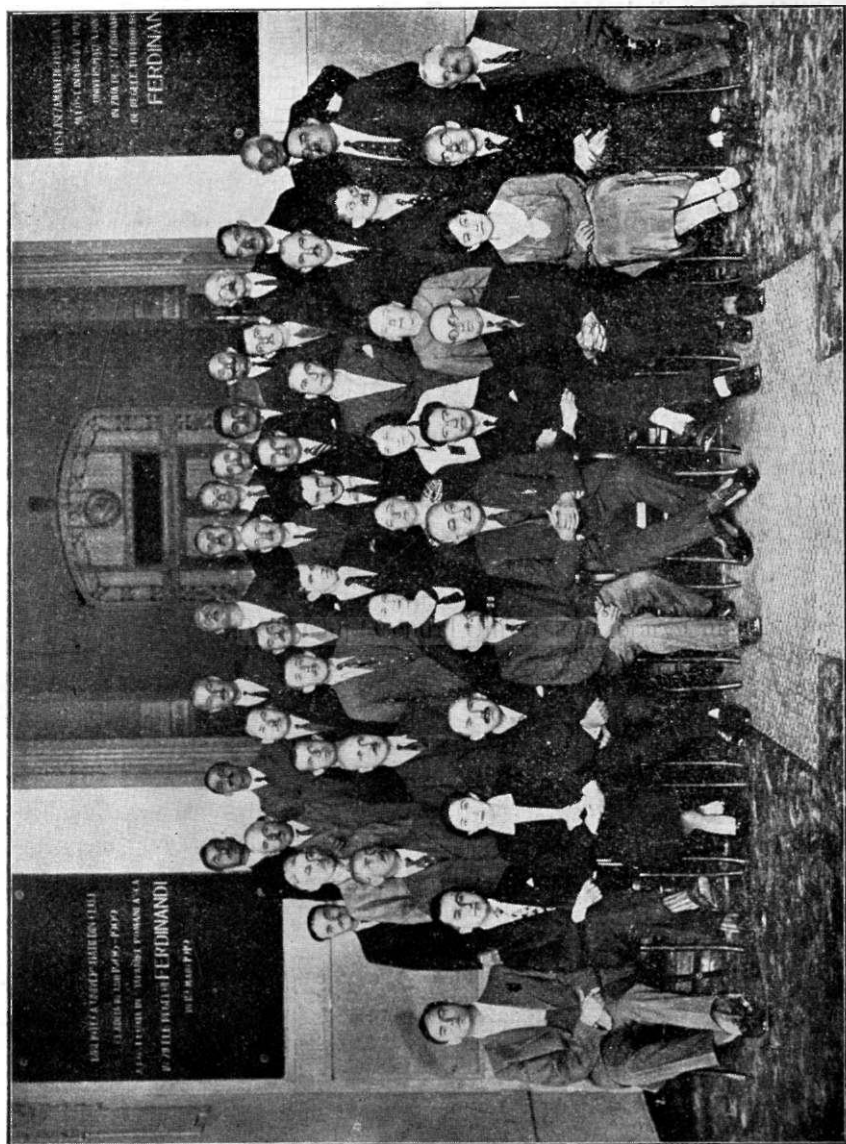
Personalul administrativ.

Petruțiu Dumitru secretar, născut în 14. Ianuarie 1905 în Săliște jud. Sibiu. Licențiat în litere la Universitatea din Cluj. Numit la Bibliotecă în 1. Ianuarie 1934.

Karl Adalbert cartotecar, născut în 29. Aprilie 1883 în Cluj. Absolvent al Facultății de litere din Cluj. Fost profesor secundar stagiar. Numit la Bibliotecă în 28. Februarie 1909.

Andrasovszky Ioan cartotecar, născut în 13. August 1890 în Cluj. Absolvent al Facultății de drept. Numit la Bibliotecă în 1. Noembrie 1910.

David Aurel cartotecar, născut în 4. Februarie 1902 în Brad jud. Hunedoara. Licențiat în drept la Universitatea din Cernăuți. Rigorozant la Facultatea de drept din Cluj. A funcționat în Administrația județană și la Administrația C. F. R. de la Direcțiunea Reg. Cluj. Numit la Bibliotecă în 21. Noembrie 1926.

Personalul Bibliotecii 1935.

Csermak Olga cartotecară, învățătoare la grădina de copii. Numită la Bibliotecă în Oct. 1921.

Fodor Iolanta cartotecară, învățătoare de școală primară. Numită la Bibliotecă în Oct. 1912.

Crăciun Olivia cartotecară, născută în 24. Iunie 1907 în Cipăeni jud. Turda. Licențiată în litere. Specialitatea: geografia. Numită la Bibliotecă în 1. Octomvrie 1932.

Văd. Meder Ghizela dactilografă.

Orban Margareta dactilografă.

Personalul tehnic.

Rohonyi Anton legător-șef, Balazs Ștefan fotograf, Anlauf Wilhelm șefmecanic, Russe Dumitru maestru-tâmplar.

Personalul de serviciu.

Todor Augustin intendent, Nagy Iosif și Farcaș Erdei primlaboranți, Kovacs Gheorghe, Vura Ioan, Șarmășan Simion, Mate Martin, Miklosi Gheorghe, Mureșan Gheorghe, Albon Olimpiu, Bindea Ioan, Ilca Alexandru, Todor Nicolae, Săcară Vasile, Florian Iosif, Michalache Ion, Munte Vasile laboranți; Sasu Simion, Chira Ilie și Gavrilă Mo'dovan, servitori.

Nu pot să nu mă opresc, ca să-mi exprim și în acest loc, cele mai călduroase mulțumiri întreg personalului, pentru munca cinstită, ținuta ireproșabilă, disciplina și devotamentul în serviciu în cei 15 ani de colaborare, înțelegând fiecare, că rostul nostru este servirea și mulțumirea publicului, ușurându-mi astfel sarcina conducerii și stabilind între noi încrederea necesară.

Reproduc aci și un extras din procesul-verbal al șe-

dinței Comisiunii Bibliotecii, care deasemenea are cuvinte de laudă la adresa personalului bibliotecii pentru munca desfășurată în cursul celor 15 ani.

E X T R A S

din Procesul-Verbal luat în ședința Comisiunii Bibliotecii Universității din Cluj, ținută în 23 Noembrie 1933, în biroul Direcțiunii Bibliotecii, prezenți fiind Dl. Prof. N. Drăgan, președinte; Dl. Prof. C. Negrea, delegatul Fac. de Drept; Dl. Prof. T. Vasiliu, delegatul Fac. de Medicină; Dl. Prof. C. Marinescu, delegatul Fac. de Litere și Director General E. Barbul, membri ai Comisiunii. Secretarul ședinței este Ion Mușlea, bibliotecar.

* * *

11. Dl. Director Barbul face un raport amănunțit asupra activității B. U. dela Unire până astăzi, ocupându-se pe larg de îmbogățirea materialului, crearea noilor secții și a Bibliotecii Populare, activitatea diverselor servicii, lucrările pentru cataloagele vechi și noi, etc.

Dl. Prof. Marinescu felicită pe dl. director Barbul și personalul B. U. pentru activitatea desfășurată și progresele realizate la B. U. Arată că profesorii francezi Loth și Alazard, cari au vizitat B. U. în ultimul timp, au declarat că rar au văzut o Bibliotecă așa de frumoasă și de bine întreținută. Propune ca raportul dlui Director să fie publicat în Anuarul Universității.

Dl. Prof. Titu Vasiliu, în calitate de vechiu membru al C. B. U. și ca fervent cercetător al B. U., arată că cunoaște ordinea care domnește la Bibliotecă. Se asociază felicitărilor exprimate de dl Prof. Marinescu și propunerii făcute.

Dl Președinte Drăganu propune ca raportul dlui Director să fie înaintat în copie și Senatului Universitar.

* * *

Munca noastră a fost apreciată de cetitorii și vizitatorii bibliotecii, deoarece făcându-ne astfel datoria, o singură reclamație sau plângere nu s'a adresat forurilor superioare în contra bibliotecii timp de 15 ani.

Ne-am deprins să primim cuvinte elogioase dela persoanele cari vizitează Biblioteca, am fost însă foarte impresionați de părerea profesorului S. Charlethy, Rectorul Universității din Paris, care în 27/XI 1934, însoțit de Dnii Emil Racoviță și Fl. Ștefănescu Goangă, Rectorul Universității din Cluj, după o vizită de un ceas și jumătate la Bibliotecă, a avut cuvinte de laudă pentru institut spunând: „Când am sosit la Cluj aveam impresia că am venit într'un oraș frumos, dar de provincie, când am intrat la Bibliotecă m'am simțit ca într'o Capitală din Occident, acum după ce am vizitat-o, țiu se vă felicit și se vă mărturisesc că este mai bine organizată și mai bine întreținută ca biblioteca noastră dela Sorbonna.

Dl. E. Allix, Decanul Facultății de drept din Paris onorându-ne cu vizita sa în 8 Mai 1935, însoțit de Dnii N. Ghiulea și Gh. Strat, profesori la Facultatea de drept din Cluj, aflând despre declarația Rectorului Charléthy s'a exprimat că este de aceeași părere și crede că unele lucruri interesante și practice ar fi util să se introducă și la Bibliotecile dela Paris.

Am amintit aceste păreri cu gândul ca ele să servească colegilor și colaboratorilor mei ca un imbold de muncă pentru viitor.

CATALOGAREA CĂRŢILOR.

Cărţile intrate prin cumpărare sau donaţiuni se înscriu în Registrul Principal de intrare, se predau apoi pentru inventariere şi catalogare, după care urmează numerotarea şi stampilarea (stampila Bibl. Univ. să aplică pe paginile 1—51—151, etc.) şi numai după ce sunt legate şi aşezate în rafturi, sunt puse la dispoziţia publicului cetitor.

Biblioteca Universităţii are în prezent *două cataloage alfabetice complete şi unul pe materii în lucrare*. La catalogare, despre fiecare carte şi revistă — afară de foile de trimitere — se fac trei fişe, una cu o descriere bibliografică detaliată pe o hârtie foarte bună de mărimea 17/21.5 cm. pentru *catalogul alfabetic principal*, alte două fişe metodice pe cartoane de mărimea 6.5/11 cm. cu o descriere sumară, una pe carton alb pentru *al doilea* catalog afabetic, (catalogul consultat de public), alta pe carton albastru pentru *catalogul pe materii*.

La mutarea bibliotecii în noul palat exista un singur catalog alfabetic pe fişe (cel principal de astăzi) cu toate foile de referire (trimitere). Mai era un catalog tipărit în 5 volume, conţinând materialul Bibl. Univ. intrat până la anul 1898, un fel de catalog primitiv pe materii, care clasifica materialul în 65 grupuri de specialitate. Acest sistem de catalogare s'a continuat şi după 1898, până la 1905, dar fişele nu s'au mai tipărit. Biblioteca Muzeului avea şi ea un asemenea catalog împărţit la fel şi tot până la 1905, dar cu fişe netipărite.

În 1902, în vederea revizuirii generale şi a mutării bibliotecii, a început să se facă un al doilea catalog pe fişe, un catalog topografic, transformat mai târziu după mutare, în catalog alfabetic, cărui îi lipseau însă foile de referire. Ca noul catalog să poată fi pus în funcţiune, s'au scos spre

utilizare provizorie foile de trimitere din catalogul principal. Prin această măsură greșită s'a descòmplectat catalogul principal, iar consultarea noului catalog era anevoioasă, fișele de trimitere fiind nepotrivite.

După preluarea institutului, simțind tot mai mult urmările acestei măsuri greșite, în anul 1923 am început să lucrăm la noile foi de trimitere, făcând în total 117.397 foi scrise pe carton, cece reclama mult timp. Ca să nu fie neglijate alte lucrări în curs, personalul bibliotecii s'a angajat să lucreze 4—5 ore suplimentare la săptămână în mod grațit. În luna Mai a. c. toate foile de trimitere au fost terminate și împărțite în cutiile lor, iar foile de trimitere din catalogul principal vor fi repuse la începutul anului școlar următor.

Catalogul pe materii. Un mare neajuns al bibliotecii era lipsa unui catalog pe materii, care se simțea în măsură proporționată cu sporirea materialului. Spre a înlătura acest neajuns, în anul 1925 s'au început lucrările pentru alcătuirea unui catalog pe materii și copierea materialului de fișe, ca lucrare pregătitoare, a fost terminată până în 1930, scriind în total 180.000 fișe. S'au făcut fișe metodice numai despre materialul Bibl. Univ. (nu și a Muzeului) și numai dela anul 1898, (până la acest an aveam catalogul cel tipărit). Lucrările de clasificare au stagnat din cauza manualului de clasificare zecimală editat de Institutul Internațional de Bibliografie, care n'a apărut complet decât în cursul anului 1933. Cu toate acestea lucrările s'au reluat în anul 1932 procedându-se la o clasificare cât mai minuțioasă — singură cu adevărat utilă într'o bibliotecă cu număr mare de cărți.

Acest procedeu minuțios îngreunează lucrările din două motive: 1) cunoașterea materialul și 2) clasificarea lui.

1) Cunoașterea materialului, mai bine zis cunoașterea conținutului unei cărți, care în cele mai multe cazuri nu rezultă din titlu, necesită timp și studiu. Chiar și în literatură (cea mai ușoară specialitate de clasificare) foaia de titlu a cărții — prin urmare nici fișele cataloagelor noastre — nu indică dacă cartea conține un roman, o comedie, o tragedie, etc., deci în toate cazurile aceste, se impune consultarea cărții spre a stabili conținutul ei precis. Cu atât mai mult se ivesc asemenea dificultăți în materiile științifice, unde în marea majoritate a cazurilor se impune consultarea tablei de materii a cărții spre a evita greșelile la clasificare.

Spre a ilustra confuziile ce pot surveni în cursul clasificării, precum și imposibilitatea practică și rațională de a reduce clasificarea la un anumit număr de cifre, voi aminti câteva exemple:

Chimia, ca știință, este clasificată la subdiviziunea indexului 54, chimia industrială la subdiviziunea indexului 66. Un studiu asupra clorului din punct de vedere științific se va clasifica la indexul 546.13, iar un studiu asupra importanței industriale a clorului la 661.41.

Un tratat de psihologie teoretică generală va fi clasificat sub subdiviziunile indexului 15, un tratat, care se ocupă de chestiuni de psihologie specială, sub subdiviziunile indexului 13. (Freudismul: 131, Cleptomania: 132.6, dar din punct de vedere medical tratatul respectiv asupra cleptomaniei va fi clasificat sub indexul: 616.89—008.444.64); psihologia criminală sub 343.95, iar cea experimentală sub 602.821, etc.

Aberațiunile sexuale, dacă e vorba de un tratat medical, vor fi clasificate sub 616.89—008.442. și subdiviziunile respective, dar dacă e vorba de un tratat de medicină legală, sub indicele 340.611 și subdiviziunile lui, iar în caz de drept

penal sub indexul 343.543, apoi dacă e cazul, ele vor fi clasificate din punct de vedere etic sub 176.4, un tratat cu acelaș subiect din punct de vedere al poliției moravurilor sub 351.766, iar în sfârșit o carte de literatură cu ascmenea subiect, va fi clasificată sub 8—993.

Aviația militară figurează sub indexul 358.4, tehnica aviației sub 629.13 și subdiviziuni, transporturile și organizarea lor sub 656.7 și subdiviziuni, iar importanța aviației din punct de vedere al economiei politice sub 388.9.

Un tratat comercial, dacă e scris din punct de vedere al economiei politice, va fi clasificat într'una din subdiviziunea indexului 38, pe când un tratat despre organizarea comercială sub indexul 658.

2) Din punct de vedere al clasificării, lucrările sunt îngreunate prin lipsa indexului cuvintelor de ordine care să ne îndrumeze dela subiectul dat la cifră (index). De altfel indexul sau repertoriul cuvintelor de ordine (în curs de apariție) apare numai în limbi străine (francezește, nemțește, englezește, italienește) astfel redactarea unui index românesc se impure. La acest index se lucrează paralel cu clasificarea fiecărui subiect nou. Actualmente există circa 5000 fișe pentru index, scrise în două exemplare (deci 10.000), pentru uzul a doi bibliotecari, cari lucrează concomitent la catalog. Indexul nu e numai de o necesitate absolută pentru cetitori, ci el ușurează în mod simțitor lucrările de clasificare.

Evident, că un astfel de catalog pe materii nu poate fi făcut de diletanți, ci numai de bibliotecari bine specializați și cu vaste cunoștințe științifice. E ridicolă deci propunerea făcută direcțiunei de a utiliza un număr de studenți spre a termina într'un an restul lucrării.

Lucrările de clasificare sunt în curs, până azi s'au cla-

sificat definitiv circa 30.000 fișe. Biblioteca reavând posibilitatea să trimită în străinătate un funcționar să studieze la bibliotecile mari în mod practic aplicarea sistemului decimal, a fost obligată să facă singură experiențele începutului. În afară de aceasta, pierderile suferite la personalul științific pe de o parte și creșterea materialului pe de altă parte, au împiedecat formarea unui serviciu consacrat exclusiv catalogului pe materii. Astfel colaboratorii catalogului pe materii, la început unul, apoi doi, mai târziu trei-patru bibliotecari, sunt permanent ocupați și cu alte lucrări curente, fie ale catalogului alfabetic, fie cu administrarea anumitelor colecțiuni, sau cu alte lucrări variate, încât numai întregirea numărului personalului ar putea duce la îndeplinirea catalogului pe materii.

Utilizarea catalogului pe materii de către publicul cititor, s'a început, fișele clasificate fiind imediat distribuite.

LEGAREA CĂRȚILOR.

Dela unguri am moștenit un număr mare de cărți nelegate, deoarece în cei 5 ani de războiu, lipsind brațele de muncă și scumpindu-se materialul, nu s'a legat aproape nimic.

După revizuirea materialului am legat în primul rând cărțile de preț și cele des întrebuințate, totuși numărul cărților nelegate se ridică la 30—35%. Pentru legarea lor ar fi nevoie de suma de 1,500.000 Lei.

Biblioteca dispune de un atelier de legătorie propriu, înzestrat cu mașinile și uneltele necesare, condus de un șef-legător înscris în bugetul statului, care este obligat să execute legarea cărților bibliotecii în condițiuni favorabile, plătindu-i numai materialul și lucrul de mână. În schimb se admite legătorului să lucreze și pentru particulari sau alte institutute cu prețurile după bună învoială.

În anii 1922—1930 cheltuiala legării cărților era cca. 200.000 Lei la an. În urma crizei financiare o parte a cărților se așează în depozit — contrar principiilor bibliotecare — nelegate, fiindcă sumele minimale de cari dispunem se cheltuiesc mai ales pentru repararea cărților întrebuințate zilnic.

Cărțile vechi prețioase precum și manualele și tratatele cari sunt consultate mereu, se leagau înainte în jumătate piele, fiind siliți să facem economii, în prezent se leagă în pânză, iar ziarele și periodicele se broșează numai.

CONSULTAREA.

Biblioteca este deschisă în cursul anului școlar în toate zilele de lucru dela ora 8—13 și 15—20. Dela 1 Iulie—15 August, în vacanța universității, ea este deschisă cu un personal redus de inspecție dela orele 9—13, iar dela 16 August până la 1 Septembrie, când se face curățirea generală și revizuirea cărților, toate serviciile sunt închise. În cursul anului școlar biblioteca e închisă în Duminecele și sărbătorile hotărîte de Senatul universitar.

Cetitorul, înainte să intre în sălile de lectură, este dator să depună la garderobă paltonul, pălăria, bastonul, valiza și legitimația, în schimbul lor primește numărul mesei din sala de lectură în ordinea sosirii și 1—3 buletine prin cari cere cărțile ce dorește a consulta. În sălile de citire fiecare are o masă separată, unde personalul de serviciu îi aduce cărțile cerute.

Liniștea este obligătoare, orice fel de conversații, plimbări, etc., sunt strict interzise.

Un catalog alfabetic, scris pe fișe mici de carton, așezat în sala de catalog, imediat la intrare, stă la dispoziția tuturor cetitorilor. Catalogul alfabetic principal din biroul

funcționarilor, e la dispoziția profesorilor, ceilalți cetitori îl pot consulta numai cu autorizația direcțiunii.

Orice deteriorare a cărților, sau a mobilierului este oprită și să plătește pe loc. E strict interzis a adnota, sau

Anii	S'au consultat de către cititori	Volume	Au împrumutat	Volume
1919	26578	48471	3005	5671
1920	29485	63012	3336	7372
1921	39313	78765	3851	8846
1922	43550	81914	4180	8978
1923	35076	70766	4495	9883
1924	34840	69929	6743	14380
1925	49771	102976	1422	13445
1926	53378	150669	6447	153 6
1927	57824	147645	5834	13094
1928	92325	147979	6762	13915
1929	93690	153578	6579	11730
1930	57807	73098	6254	13211
1931	44522	69445	6813	13270
1932	36853	60701	6426	12999
1933	61894	95712	6758	14344
1934	58943	86844	7713	13081
Total	815849	1491505	91118	189545

sublinia cărțile. Se face un control foarte sever, să nu fie înstrăinate cărțile, sau să se scoată din bibliotecă fără împlinirea formelor legale. Contravenienții sunt imediat sanc-

ționați prin confiscarea legitimațiilor, pri anunțarea Rectoratului și în cazurile grave, prin încunoștințarea Parchetului.

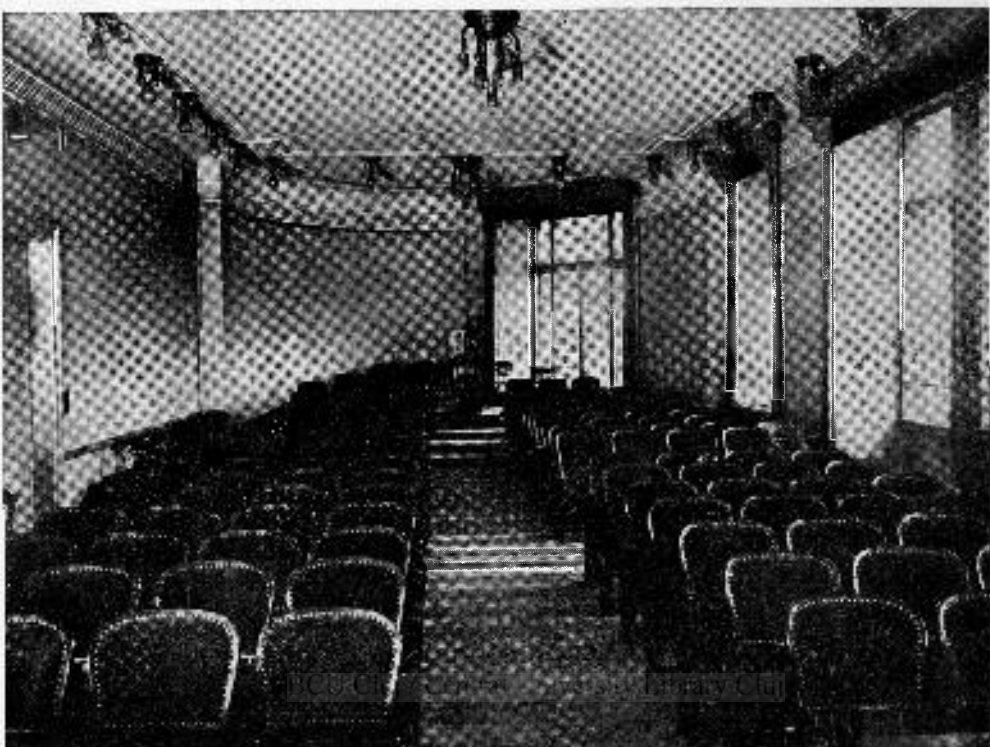
IMPRUMUTAREA CĂRȚILOR.

Cărțile bibliotecii se pot împrumuta. În acest scop, sub conducerea unui bibliotecar ajutat de un subbibliotecar, funcționează un birou deschis în zilele de lucru dela ora 8—13 și 15—18 p. m. Sunt autorizați să împrumute cărți: a) Profesorii și personalul didactic și științific universitar (șefii de lucrări, asistenții, preparatorii); b) Studenții, depunând indexul sau prețul cărții în numerar; c) Persoanele de încredere, cari ocupă situațiuni oficiale sau sociale și sunt cunoscute de personalul bibliotecii; d) Bibliotecile, muzeele și institutele culturale din țară.

Nu se pot împrumuta cărțile rare, manuscrisele unice, edițiile de lux, revistele și cărțile întrebuințate zilnic: dicționarele, encyclopediile, manualele, tratatele, cursurile profesorilor, etc. În cazuri excepționale se admite împrumutarea și a acestor cărți pe timpul, când biblioteca este închisă.

Termenul maximum pentru împrumutare este, pentru profesorii titulari și conferențieri, un semestru și 2 luni pentru alte persoane, ori instituțiuni. În cazurile bine motivate termenul poate fi prelungit încă cu o lună, dacă cartea nu-i reclamată de alții. Cine nu restituie cărțile în termen, este somat din oficiu și refuzul restituirei suprimă dreptul de a mai împrumuta. Această măsură, luată în ședința Comisiunii din 20 Aprilie a. c., în viitor va fi strict aplicată față de persoanele abuzive, deoarece bunul mers al serviciului suferă în urma nerestituirii cărților, nerestituiri cari în numeroase cazuri trec de 4—5 și mai mulți ani.

În cursul vacanței de vară, dela 1 Iulie până la 15

Sala de conferințe.

August, împrumutarea cărților pentru public se face de 2 ori în săptămână, Marți și Vineri dela orele 9—13, profesorii universitari pot împrumuta în toate zilele de lucru.

Sala de conferință și cea de expoziție în principiu sunt rezervate pentru conferințele și expozițiile referitoare la istoria și știința bibliografiei și a tiparului. Ele pot fi întrebuintate însă și pentru alte conferințe cu caracter științific, ținute de specialiști recunoscuți, de învățații străini invitați de universitate, sau pentru expoziții de mare interes științific ori didactic.

Cererile pentru utilizarea sălilor de conferință și de

expoziție să adresează directorului bibliotecii, care face propunerea de admitere ori refuz și Rectorul decide.

Vizitatorii pot cerceta biblioteca numai cu autorizația directorului, fiind călăuziți de un membru al personalului de serviciu în orele fixate de direcțiune. Vizitatorii sunt obligați a păstra liniștea, ca cetitorii să nu fie contrubați în munca lor.

Pentru a evita primejdia de incendiu, fumatul este strict oprit, precum și întrebuințarea luminărilor, sau lămpilor cu petrol. Tot din aceste motive curentul electric nu este introdus în sălile depozitului, deoarece aci este îngrădădit materialul incendiabil. Ca urmare în timpul iernei, după ora 16 p. m. publicul nu poate fi servit cu cărți din depozit.

Nimeni, nici funcționarii bibliotecii, nu poate intra în sălile, sau birourile bibliotecii în afară de oarele de serviciu.

Personalului de serviciu îi este interzis sub pedeapsa pierderii slujbei, a primi bacșiș sau gratificațiuni de orice natură dela cetitorii sau vizitatorii bibliotecii.

EXPOZIȚIILE ȘI CONFERINȚELE BIBLIOTECII.

Ca marele public și mai ales tinerimea universitară și cea școlară să poată vedea interesantele colecțiuni ale bibliotecii, cari de obicei sunt cunoscute numai de specialiști, s'au organizat mai multe expoziții.

În anii 1920—21—22 au fost expoziții permanente din cărțile și manuscrisurile rare.

În anul 1923 expoziția: *Diplome și scrisori vechi*.

În trei ani consecutivi, începând cu anul 1925, s'au aranjat expoziții din colecțiunea de stampe a Dlui Sion, *două cu caracter militar*, expunând uniforme militare și planuri de război relative la Țara Românească și mai cu seamă la

Sala de expoziție.

războaiele turco-ruse și două *Expoziții de costume românești*.

În 1928 expoziția: *Documente cu privire la Polonia* întocmită cu prilejul vizitei Mareșalului Piłsudsky la Universitatea din Cluj.

În 1930, cu prilejul aniversării de 10 ani de stăpânire românească a Universității din Cluj, s'a aranjat o *Expoziție generală*, vizitată de M. M. L. L. Regele Carol II și Regina Maria.

În 1930, o *Expoziție de cărți pedagogice* organizată de Dl. Prof. O. Ghibu.

În anii 1933 și 1934, expozițiile din „Săptămâna căr-

ții“, întâia *Lucrările profesorilor universitari din Cluj*, iar a doua *Cartea românească veche și nouă*.

Biblioteca a luat parte cu materialul său la expoziția din 1929 organizată la Alba-Iulia cu ocazia aniversării de 10 ani de la Unire, la expoziția internațională din 1930 de la Barcelona, asemenea și la expoziția aranjată la Academia Română cu prilejul bicenterarului martirilor Horia, Cloșca și Crișan.

În anul 1935 s'a organizat expoziția: *Mucenicii Ardealului Horia, Cloșca și Crișan* expunând stampe, documente și manuscrise, la care a contribuit și Dl. Alexandru Vaida-Voevod cu bogata sa colecțiune de stampe.

În prezent e deschisă expoziția *Documentelor vechi privitoare la istoria și literatura română*, organizată la cererea Dlui Prof. C. Marinescu.

* * *

Dintre numeroasele conferințe de la bibliotecă mă mărginesc să amintesc numai cele ținute de cunoscuții profesori străini: C. Levaditi, R. W. Seton Watson (Scotus Viator), E. Sergent, E. Pitard, H. Focillon, I. Guiart, Em. de Martonne, P. Collinet, Albert Thomas și James Shotwell.

STAREA REVISTELOR.

	la 1913	la 1931	la 1934
1. Reviste franceze	71	122	78
2. Reviste engleze	56	55	25
3. Reviste germane	225	232	102
4. Reviste maghiare	97	33	30
5. Reviste române	4	742	803
6. Reviste italiene	8	21	18
7. Reviste în dif. limbi	18	272	20

Precum se poate constata din această tabelă, numărul

revistelor străine a scăzut simțitor, deoarece fondurile bugetare au fost reduse într'o măsură inadmisibilă. Cred că e foarte greșit ca, economiile impuse de Minister să se facă mai ales la cheltuelile pentru materiale. Biblioteca avea în bugetul anului 1930 fonduri peste 1.100.000 Lei și nu erau suficiente pentru acoperirea tuturor cheltuelilor, cu sistemul acesta regretabil în bugetul din 1935/1936 a ajuns să fie înscrisă cu suma ridicolă de 62.000 Lei, care sumă nu va putea acoperi nici cheltuelile de întreținere mai necesare: ca imprimate, buletine, hârtie pentru catalogare, becuri, etc., decum să se mai aboneze vre-o revistă, sau să se cumpere cărți.

BUGETUL BIBLIOTECII.

În criza financiară de astăzi o dare de seamă despre bugetul institutului e un subiect cât se poate de puțin satisfăcător, mai ales privind conspectul oficial și comparând sumele din anii trecuți cu sumele bugetare din anul curent, cari nu numai că sunt cele mai scăzute din cei 17 ani dela Unire, dar sunt și în restanță cu *zece luni*. Grație bunei gospodării și creditului bibliotecii, anul școlar s'a putut încheia fără zguiduri.

În ultimii ani nici bugetul scăzut nu-l primeam, deși Ministerul ordonanța sumele, însă din lipsă de acreditive, Administrația Financiară nu le plătea. Urmarea a fost că nici noi nu puteam satisface creditorii noștri, mai ales datoriile din străinătate pentru abonamentele revistelor, creșteau mereu și dădeau prilej la multe neplăceri, chiar și la intervenții diplomatice (cazul Hiersemann). Ministerul Instrucțiunii, obținând credite extraordinare, a luat asupra sa achitarea datoriilor din străinătate.

CONS

despre sumele bugetare ale Bibliotecii

Pe exercițiul	Dotățiunea anuală	Pentru complexitatea materialului românesc	Pentru spese de materiel	Pentru cumpărare de cărți și abonamentele revistelor străine	Pentru spese de cancelarie	Pentru Biblioteca Populară
1920 21	200.000	700.000		50.000		50.000
1921 22	90.000	270.000			9.000	45.000
1922 25	100.000	300.000			30.000	50.000
1923			570.000	75.000	20.000	38.000
1924			760.000	150.000	40.000	76.000
1925			760.000	150.000	40.000	76.000
1926			760.000	180.000	40.000	83.600
1927			800.000	180.000	47.000	83.600
1928			800.000	180.000	40.000	83.600
1929			800.000	144.000	36.000	75.600
1930			720.000	130.500	31.500	68.040
1931			337.766	35.993	27.930	60.329
1932 33			327.255			
1933 34			180.000			
1934 35			75.000			
1935 36			62.000			

*Intocmit pe baza jurnalelor
și a actelor justificative verificate.*

Balogh Ignație

sub-bibliotecar cl. I.

PECT

Universității primite dela Unire incoace.

Pentru legarea cărților	Pentru completarea manualelor biblio- grafice	Pentru completarea materialului a unor ramuri de științe neglijate	Pentru cheltuieli diverse și nepre- văzute	TOTAL	Observațiuni
30.000	5.000	25.000		1,060.000	
			9.000	423.000	
			25.000	505.000	
			18.000	721.000	
				1,026.000	
				1,026.000	
				1,063.600	
				1,103.600	
				1,103.600	
				1,055.600	
				950.040	
				457.018	
				327.253	
				180.000	
				75.000	
				62.000	
					Acte justificative Lei 60.000, înaintate spre ordonanțare

CONS

despre subvențiile și ajutoarele extraordinare ale

ANUL	Ministerul Instrucțiunii			Min. cultelor	Min. Sănătății	Min. Muncii
	Pentru plata res-tanțelor la abonam-entele revistelor străine	Pentru cump. de cărți stăine	Pentru repa-rațiuni	Pentru reviste la Hiersemann	Pentru reviste medicale	Pentru Biblio-teca Populară
1920 21						
1921 22						
1922 23						
1923						100.000
1924						
1925			100.000	100.000		2.000
1926	350.000		50.000			
1927		300.000		100.000	50.000	50.000
1928						
1929						
1930			40.000			
1931						
1932 33						
1933 34						
1934 35	546.281					
1935 36						

*Intocmit pe baza jurnalelor
și a actelor justificative verificate.*

Balogh Ignăție
sub-bibliotecar cl. I.

PECT

Bibliotecii Universității primite dela Unire incoace.

Municip. Cluj	Muzeul Ardelean	Adm. Univ.	TOTAL	Observațiuni
Pentru Biblio- teca Populară	Subvenție anuală	Taxa de bi- blioteca		
		41.005	41.005	
		7.981	7.981	
			100.000	
		20.770	20.770	
		8.830	210.830	
		69.360	469.560	
		73.340	573.340	
		76.800	76.800	
		82.800	82.800	
	10.000	230.000	280.000	
	10.000	410.900	420.900	
² 15.000	10.000	391.700	416.700	
	10.000		10.000	
² 15.000	20.000		581.281	
² 45.000			45.000	

¹ S'a acordat de regretatul Gh. Mărzescu la intervenția Dlui prof. Emil Racovița pentru înzestrarea Bibl. populare.

² Sumele s'au acordat la intervenția dlui director general și deputat dr. Eugen Barbul.

Suma de 546.281 lei s'a acordat la intervenția dlui rector Ștefănescu-Goanga pentru achitarea datorțiilor în străinătate.

Mă gândesc cu recunoștință la guvernele din trecut pentru sumele considerabile puse în buget, doar tot ce s'a realizat la bibliotecă s'a făcut mulțumită acestor sume. Ca parlamentar în trei legislații și ca membru în comisiunea bugetară a Parlamentului, am uzat de această calitate a mea, ca după posibilitate biblioteca să fie cât mai favorizată.

VIZITATORII BIBLIOTECII.

Biblioteca în cursul anilor a fost vizitată de numeroase persoane marcante, cari și-au înscris numele în albumul institutului. Dintre vizitatorii regimului trecut amintesc numele Archiducesei Zita, Archiducelui Leopold Salvator, Contelui Apponyi Albert, Contelui Zichy János, Jankovics Béla foști miniștri al Instrucțiunii Publice.

După unire, întâiul nume înscris în album în 2. Februarie 1920, este a Regelui Ferdinand I., Regina Maria, Principele Moștenitor Carol, Principesa Elisabeta. În 7 August 1921. Prințul Nicolae, Principesa Ileana, iar în Octomvrie 1930 a M. S. Regele Carol II. Dintre personalitățile din străinătate: R. W. Seton Watson, Erik Colban, Marcel Hoden, Prof. P. Agearade dela Liga Națiunilor, H. de Manneville, Gabriel Puaux și D'Omersson Miniștrii Franței, Prof. James Shotwel din New-York, Colonel R. Goodan și Prof. Ch. Webster din Londra, Prof. Walter Starveis din Dublin, Profesorii: Levaditi, P. Collinet, E. Sergent, H. Focillon, Em. de Martonne, N. Glotz, Ch. Pery, Rectorul S. Charléthy, Decanul E. Allix dela Universitatea din Paris. Abatele M. Zavoral, Pilsudsky Mareșaul Poloniei, Generalul le Rond, Aibert Thomas, etc.

Dintre celebritățile politice, militare și dintre literații

români în ordine cronologică sunt înscrși: Duiliu Zamfirescu, General Averescu, Octavian Goga, Petru Groza, C. Argetoianu, Gr. Trancu-Iași, General Văitoianu, General Petala, General Coandă, General Grigoriu, General E. Proșteanu, Take Ionescu, N. Bratu, Rectorul Univ. din Iași, Popovici-Bayreuth, Dr. N. Lupu, I. Mihalache, Ioan Rusu-Abrudeanu, Dr. C. Angelescu, S. Hiotu, Alex. Vaida-Voevod, Gh. Pelivan, I. Minulescu, Al. Cazaban, C. Moldovan, I. A. Basarabescu, V. Eftimiu, Mircea Rădulescu, A. Moșoiu, Zăchăria Bârsan, Const. Garoflid, M. D. Berlescu, G. Tripon, Sever Bocu, Fr. Hossu-Longin, Elena Hossu-Longin, Iuliu Maniu, Z. Păclișanu, Alex. Lepădatu, Șt. Spirescu, D. Burileanu, I. I. Niculescu-Dorobanțu, D. R. Ioanițescu, Gen. Henri Cihoski, General Gh. Vălleanu, A. Em. Lahovary, Gh. Brătianu, Mihail Sadoveanu, Alexandrina Cantacuzino, C. I. C. Brătianu, Victor Slăvescu, Elisa Brătianu, Episcopul Nicolae Ivan, Stelian Popescu cu Dna, Veturia Goga, Episcopul Dr. Iuliu Hossu, Victor Cadere, etc.

ANCHETA SOCIETĂȚII NAȚIUNILOR.

Am încercat să dau o icoană fidelă despre activitatea de 15 ani a Bibliotecii, arătând cu toată sinceritatea și neajunsurile create de criza financiară. Totuși din cele spuse se evidențiază că acest așezământ cultural al Daciei Superioare nu numai că s'a menținut la nivel, ci prin îmbogățirea materialului, prin inovațiile și îmbunătățirile ce i s'au adus, a făcut un progres satisfăcător. Cei cari ne vor onora cu vizita lor, se vor putea convinge personal cât de neîntemeiat a fost denunțul dușmanilor noștri adresat *Societății Națiunilor* în anul 1924, în care se plângeau că noi *valahii barbari* am distrus și devastat biblioteca, iar cărțile

prețioase le-am transportat la București. Aceste calomnii izvorite dintr'o ură ușor de înțeles, au fost anchetate de o comisie de trei, trimisă la Cluj de Liga Națiunilor. Comisiunea în raportul său oficial ne-a dat deplină satisfacție, spulberând toate acuzațiunile tendențioase, exprimându-și totodată surprinderea de a găsi, în locul unei biblioteci devastate, un palat bine întreținut, cu sălile de lectură tixite de cetitori, cu rafturile depozitului supraîncărcate și cu un număr mare de funcționari în plină activitate.

Dl. Erik Colban, secretarul Ligii Națiunilor, care în urma plângerii minoritarilor a întreprins o cercetare oficială în Transilvania, vizitând institutul nostru a declarat în raportul său, că nu poate fi acuzat de șovinism și intoleranță poporul, care într'un institut cultural al său, cum este și Biblioteca Universității din Cluj, a lăsat neschimbat la locul de onoare portretul contelui ungar Emerik Miko, întemeietorul Muzeului Ardelean și al poetului Petőfi.

În legătură cu aceste plângeri mi-a adresat cele mai calde mulțumiri regretatul I. G. Duca, fostul prim-ministru — reprezentantul României din vremea aceea la Geneva — mărturisindu-mi, ce servicii bune au adus cauzei românești rapoartele elogioase ale anchetătorilor cu privire la Biblioteca.

III.

BIBLIOTECA ROMÂNEASCĂ VECHĂ.

Cea mai frumoasă înfăptuire în intervalul scurt de 15 ani este *Colecțiunea cărților românești vechi*, care lipsea cu desăvârșire din acest așezământ cultural. O singură Evanghelie din veacul al XVI-lea era ținută în evidență, până când biblioteca ungurească veche, era de o bogăție remarcabilă (peste 1800 volume), deci crearea unei colecțiuni de cărți românești vechi a devenit o problemă de prestigiu, această dovadă de cultură străveche nu putea lipsi dintr'o bibliotecă românească.

După revizuirea generală a depozitului s'au găsit aici 40 tipărituri vechi românești și câteva manuscrise de mare valoare, de fapt însă colecțiunea s'a format din cărțile vechi aflate în diferitele biblioteci particulare cumpărate sau primite ca donațiuni, apoi din cele achiziționate dela librăriile Socec, Alcalay, Suru și mai ales dela anticarul Eschenazy din București. Am mai trimis în acest scop adrese-circulare parohiilor românești din Transilvania, comunicându-le, că suntem dispuși să cumpărăm cu prețuri convenabile cărțile bisericești vechi, sau să le schimbăm cu ediții noi, tipărite cu caractere latinești și legate în piele. Se știe că preoții și cantorii nu se despărțesc bucuros de aceste relicvii sfinte ale trecutului, totuși unii au consimțit să schimbe cărțile bisericești vechi și deteriorate cu altele noi. E de regretat

că circulara noastră n'a dat rezultatul așteptat, mai ales că o mare parte al acestor documente de afirmare națională lăsându-le pe mai departe la particulari, unde sunt expuse la mucegai, la praf și la cari, se vor nimicii. Am obținut totuși și pe această cale un număr însemnat de cărți.

În prezent situația bibliotecii românești vechi este următoarea:

	Bibl. Univ.	Muzeul Ardelean
Tipărituri din veacul XVI	4	1
„ „ „ XVII	37	—
„ „ „ XVIII (1700—1749)	68	1
„ „ „ XVIII (1750—1799)	163	7
„ „ „ XIX (1800—1809)	68	11
„ „ „ XIX (1810—1819)	108	13
„ „ „ XIX (1820—1830)	100	8
	<hr/>	<hr/>
	548	41

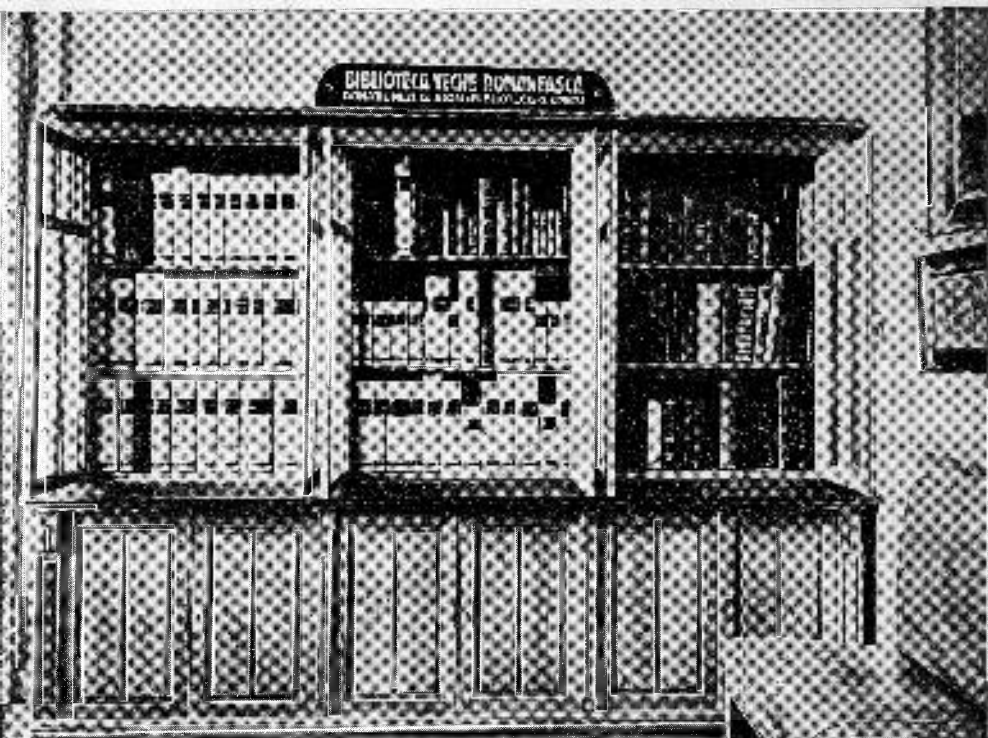
BCU Cluj / Central University Library

Adăugând la aceste cele 94 diferite tipărituri oficiale ale Muzeului Ardelean, numărul cărților românești vechi este de 683.

Cele *cinci* opere ale Bibliotecii din secolul al XVI-lea tipărite de diaconul Coresi sunt:

1. *Evangheliar românesc*, tipărit la Brașov în 1560—61. Cel mai complet exemplar cunoscut.
2. *Sbornicul Slovenesc*, Brașov, 1568.
3. *Psaltirea românească*, Brașov, 1570.
4. *Evanghelia cu învățătură*, Brașov, 1580—81.
5. *Evanghelia Slavonească*, Brașov, Sec. XVI. Carte necunoscută și nepublicată.

În legătură cu afirmațiunea că „*Evangheliarul Românesc*“ al Bibl. Univ. este cel mai complet exemplar cunoscut, ții să dau unele deslușiri. Până acum se credea că cel

Biblioteca Românească Veche.

mai complet este al Academiei Române¹⁾ constatând însă că el este defectuos descrierea făcută în „Bibliografia Românească Veche“ nu este exactă cât privește numărul și gruparea foilor.

Dăm aici descrierea exemplarului nostru.

Tipărit la Brașov în 1560—61 de diaconul Coresi. În folio de 235 foi nenumerotate, cari cuprind textul Evanghe-

¹⁾ Descoperit de P. S. S' Episcopul de Argeș Gherasim Timuș și de C. Erbiceanu la Mănăstirea Ciolanul în 1888. A fost restaurat de mai multe ori, completându-se lipsurile prin foi manuscrise intercalate și având unele foi rătăcite dintr'un caiet în altul. Vezi „Bibliografie Românească Veche“. Vol. I, p. 43.

liarului plus 13 foi nenum. cu cazanii și cântece bisericesti slavonești, plus 10 foi texte de Evanghelii românești manuscripte. Foile sunt grupate în 30 caiete textul Evangheliarului, 2 caiete textul cântecelor slavonești și un caiet manuscris, deci în total 33 caiete, numerotate jos la mijloc cu semnătură cirilică dela (1—29), numărul 23 (KT) se repetă și dela acest număr începând numerotarea e greșită, iar foile 183—184, 187—188 sunt inversate. Caietul 3 și 9 fără semnătură. Tipărit cu negru și roșu câte cu 24, uneori cu 25 rânduri pe pagină. La începutul fiecărei Evanghelii se găsește un ornament-frontispiciu cu inscripții prescurtate, dând numele evanghelistului.

Evanghelia lui Matei începe pe foaia 1 rec. a caietului 1 și ține până la foaia 2 verso a caietului 9.

Evanghelia lui Marcu ține dela foaia 4 rec. a caietului 9 până la foaia 5 rec. a caietului 14.

Evanghelia lui Luca dela foaia 6 rec. a caietului 14 până la foaia 6 rec. a caietului 23.

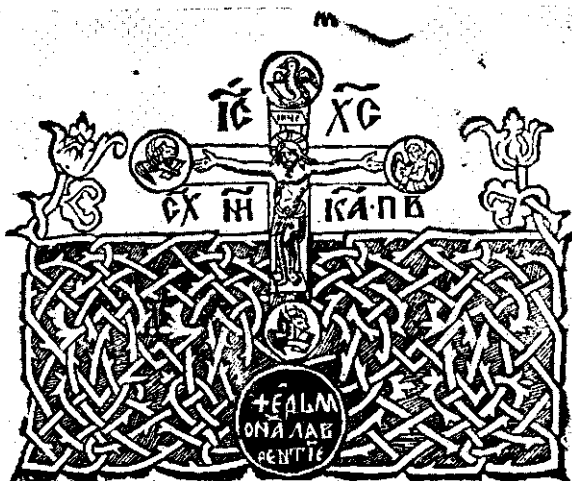
Evanghelia lui Ioan dela foaia 7 rec. a caietului 23 până la foaia 6 rec. a caietului 30 (sign. 29).

Urmează apoi obișnuitele indicații în slavonește pentru cetirea Evangheliilor dela foaia 1 rec. a caietului 31 (sign. 30) până la foaia 5 rec. a caietului 32 (sign. 31). La sfârșit 10 foi texte românești de Evanghelii manuscripte, adăugate mai târziu fără nici o numerotare.

Caietele sunt compuse din câte 8 foi, afară de caietele 1, 9, 24, cari au 7 foi, caietele 14 și 30, cari au 6 foi și caietul 8, care are 9 foi.

Din exemplarul Bibl. Univ. lipsesc numai foile 231 și 234, ele sunt înlocuite cu foi manuscripte.

Dintre cele cinci tipăriri *coresiene* ale Bibliotecii una fiind necunoscută și nestudiată, dau aci descrierea ei.

А
ЕВАНГЕЛИЈА ОУА ДАВ РЕНТИЕ

НЕДѢЛѢ ПРѢ ДѢ ПОСОСВѢЩЕНІЕМЪ .

ЗАЧАЛО ЕВАНГІА ІУ ХВА СНА БЖІА . ІА
 КОЖЕ ІЕ ПИСАНО ПРРІЩЕХЪ . СЕ АЗЪ
 ПОСЛА АГГЛА МОЕГО ПРѢ ЛИЦЕ ТВОЕ ,
 ИЖЕ ОУГОТОВИТЬ ПЖТЬ ТВОЕ ПРѢ ТѢ
 БОЖ . ГЛА ВЪПІЖЩАГО ВЪПІДЕТ ИНИ ОУГОТО
 ВАНТА ПЖТЬ ГНЬ . ПРАВИ ТВОРИТЕ СТЪСА
 ЕГО . БЫЖЕ ІУАННЪ КРІГА ВЪПІДЕТ ИНИ . ИТРО
 ПОЕБѢДАЖ КРЪЩЕНІЕ ПОКААНІА ВЪШЕСТ АВЕНІЕ
 ГРѢХОВЪ . ИИСОЖДАШЕ КЪЗНЕМЪ ВЪЗРѢ ІУ
 ДЕНСКАА СТРАНА . ІЕРУСАЛЕМЕ . ИКРЪЩАА
 ХЖСА ВЪЗОН ВЪІУРДАНСТѢИ РЪЩЕ ІУНОГО .

Evanghelia slavonească. Tetra-evanghelie în folio de 212 foi, grupate în 27 caiete de câte 8 foi, afară de caietul 24 (sign. 26), care are numai șase foi. Caietele poartă signatura cirilică obișnuită în josul paginei la începutul și sfârșitul caietului, afară de caietele 8, 11, 13, 20, cari sunt fără signatură. Dela caietul 14 începând, care poartă signatura 16, numerotarea este greșită cu câte doi numeri până la sfârșit. Din caietul 24, după foaia 4, lipsesc una, sau două foi. Textul e tipărit cu negru și roșu, având inițiale negre înflorite. Paginile au 25 rânduri. Pe pagina întâia se găsește un frontispiciu în negru săpat în lemn, având în partea de sus răstignirea, care se repetă la începutul fiecărei Evanghelii, afară de Evanghelia lui Luca și a Cazaniilor dela sfârșit. Frontispiciu dela începutul și sfârșitul Evangheliei lui Marcu, are săpat în mijloc, pe fond negru în medalion rotund: † erămonah *Lavrentie*. La începutul cuprinsurilor, predoslaviilor, cazaniilor și Evangheliei lui Luca sunt ornamente mai mici, negre, săpate în lemn.

Evangheliile sunt precedate fiecare de o listă a capitolelor și de o predoslavie. Evanghelia lui Matei este precedată de predoslavia lui Teofilact, arhiepiscopul de Ohrida. Evangheliile au la început numele evanghelistului, uneori numele întreg, alteori numai monograma. Evanghelia lui *Matei* începe la foaia 4 v. a c. 1 și se termină pe foaia 3 verso din caietul 8. Evanghelia lui *Marcu* ține dela foaia 6 v. a c. 8 până la ultima pagina a c. 11. A lui *Luca* dela foaia 3 v. a c. 12 până la foaia 5 r. din c. 20 (numerotat 22). Evanghelia lui *Ioan* dela foaia 7 v. a c. 20 până la foaia 2 v. a c. 26. (Paginele dintre ele cuprinzând listele și predoslaviile amintite). La sfârșit, dela foaia 3 r. a c. 26 (num. 28) până la pagina ultima a c. 27 (num. 29), urmează cazaniile și indicațiile obișnuite pentru citirea Evangheliilor.

Caracterele întrebuițate sunt aceleași ca la celelalte tipăriri ale diaconului Coresi (vezi *Evangheliarul Românesc* din 1560—61), iar ca tipograf figurează eromonahul *Lavrentie*, care este identic cu tipograful Lorinț amintit în lucrările lui Coresi. Hârtia este și ea aceeași având marca fabricii o albină.

Deși anul tipăririi nu este indicat, argumentele înșirate dovedesc îndeajuns că, această *Evanghelic* — până acum nestudiată și nepublicată¹⁾ — este din secolul al XVI-lea și e tipărită de ajutorul tipograf al diaconului Coresi, de eromonahul *Lavrentie*. Comparând conținutul, împărțirea evangheliilor, îndrumările pentru cetirea lor și a cazaniilor și mai ales ornamentele, se poate ușor constata asemănarea izbitoare cu *Evangheliarul românesc* a lui Coresi din anul 1560—61. Bazându-mă pe toate aceste, pot afirma că, *Evanghelia slavonească* a fost tipărită în acelaș timp cu *Evangheliarul românesc*, servind ca model pentru ambele un *evangheliar* mai vechi slavonesc.

Evanghelia a fost proprietatea bisericii ortodoxe române din Lugoj, precum arată și următoarea notă scrisă de donatorul cărții pe mai multe pagini, începând cu foaia 4 verso:

„Pis msca avgust 7 dni (Am scris în luna August 7 zile). Această svântă carte să chiamă *Evanghelic*. Cumpăratu-o-a Cecovan Pătru ot Lugoj și o a dat la svânta biscareca din

¹⁾ Dl Prof. Nicolae Iorga, în ședința Academiei Române dela 21 Noemyrie 1924, într'o comunicare spune despre aceasta tipăritură: „B. U. posedă un *Evangheliariu* slavon, tipărit de un ieromonah *Lavrentie* pe la 1570, când îl cumpără dela *Staroste*le de Cernăuți Broștog (Bruchstück, prin polonește). D. Roșu, bibliotecar semnalându-mi acest produs necunoscut al tiparului pentru Români în secolul al XVI-lea, mi-a anunțat un studiu asupra lui. Cred că *Lavrentie* e diaconul *Lorinț* de pe lângă Coresi, cel cu *Evangheliarul* din 7087 (1579).

Lugoj, ca să fie lui pomană și părinților lui și feciorilor lui și feciorilor feciorilor lui, iar cine o are luoa dela svânta bisearecă, să fie blăstămat de svânta Troița ce iaste Tatăl și Fiul și Duhul svântu Dumnezeu adevărat, și să fie tre-cleat și procleat și anathema și să n'aibă parte împărăția cerului vu veaki veakom amin. Pis msca avgust 7 dni 7177 = 1669“.

Exemplarul este complet, bine conservat și în legă-tură contimporană de piele.

Evanghelia a fost adusă dela Lugoj în 1922 de fostul profesor universitar Iosif Popovici pe seama Seminarului slavistic al Universității din Cluj, în schimbul unei evan-ghelii tipărită cu caractere latinești. După moartea profe-sorului, ea a fost depozitată la Bibliotecă, împreună cu alte cărți, de către Dnii Prof. E. Petrovici și secretarul operei din Cluj N. Olariu.

BCU Cluj / Centre University Library Cluj

Dintre cele 37 tipărituri ale Bibliotecii *din veacul al XVII-lea*, publicate toate în „Bibliografia Românească Ve-che“, amintesc cele mai de seamă.

Pravila lui *Matheiu Basaraba*, tipărită la Govora, 1640. Pravila lui *Vasilie Lupu*, tipărită la Iași, 1646 și a treia pra-vilă: *Indreptărea legii* din Târgoviște, tipărită la 1652. *Evanghelia învățătoare*, tipărită la Govora, 1642. *Cartea de învățătură*, Carte românească, Iași, 1643. *Evanghelia învățătoare*, tipărită la Mănăstirea Dél, 1644. *Șapte taine*, Iași, 1644. *Noul Testament a lui George Racoți*, Alba-Iulia, 1648. Tipăriturile Metropolitului Dosofteiu: *Psaltirea*, Uniew, 1673, *Acatistul, Născătoarei de Dumnedeu*, Uniew, 1673, *Psaltirea slavo-română*, Iași, 1680. *Viata svinților*, Iași, 1682—86. *Evanghelia* lui Șerban Canatacuzino, Bucu-rești, 1682. *Sicriul de aur*, Sas-Sebeș, 1683, etc. etc. etc.

CĂRȚI NECUNOSCUTE
DE AUTORII BIBLIOGRAFIEI ROMÂNEȘTI VECHI:
BIANU—HODOȘ.

Colecțiunea Bibliotecii Universității cuprinde și 47 tipăriți vechi, începând cu anul 1722, dintre cari cele mai multe n'au fost cunoscute de Bibliografia Românească Veche, iar câteva din ele au fost amintite cu observația: „N'am văzut exemplar“. Din acest motiv aceste cărți figurează în biblioteca noastră sub numirea de *exemplare unice*.

Foarte probabil ca Biblioteca Academiei Române, sau alte biblioteci, dela întreruperea publicațiilor bibliografice au mai găsit unele exemplare din aceste cărți, dar fiindcă ele n'au fost publicate în bibliografie oficială, dau aici descrierea lor.

1. *Euhologion adeca M(o)l(i)tvenic*, acum a treia oară tipăritu, după rânduiala celui Grecescu. În zilele de Dumnezeu înălțatei Domnii a prealuminatului oblăduitoriu a toată Țara Românească Joannu Nicolae Alexandru Voevod Maurocordatu. Cu blag(osl)ovenia și... cheltuiala preasf. Mitropolit al Ungrovlahici Kir Daniilu. În scaunele Bucureștilor 1722. De Sava Jeromonahul. Tip. 8°, 7 foi renum. + 560 foi num. Lipsește sfârșitul.

Bibliografia Rom. Veche nu-l amintește.

2. *Damaschin, Episcop de Râmnic*: Invățătura despre șapte taine. Tipărită la Râmnic, 1724. 8°, 55 pag. Lipsește pag. 1 și la sfârșit pag. 49—50.

Bibliografia Rom. Veche, Vol. II, pag. 22, spune: „Exemplar nu am văzut“...

3. *Ciasoslovu*, care cuprinde în sine toată slujba de

zi și de noapte... Tipărit de *Damaschin*, Episcopul Râmnicului. Râmnic, 1724. 8°, 10 foi num. + 574 foi.

B. R. V. nu-l amintește.

4. *Octoihu* acumu întracestaș chipu tălmăcitu pe limba românească, spre înțelegerea de obște și tipăritu în zilele de Dumnezeu înălțatii domnii a prea luminatului oblăduitoriu a toată Țara Românească Io Nicolae Alexandru Voevod. Cu blagosveniia și cu cheltuiala preasf. Metropolit alu Ungrovlahiei Chir Daniilu. București, 1730. Popa Stoica Iacovicu tipografu. 4°, 2 foi nenum. + 464 + 167 pag. B. R. V. nu-l cunoaște.

5. *Invățătură preoților* pe scurt. De șapte taine ale besericii, cu drepte dovediri den pravila sf. părinți. Tipărită în zilele... domnu și oblăduitoriu a toată țara Moldovii Io Grigorie G. Voevodulu... Cu porunca și toată cheltuiala... Metropolitu Chir Antonie. Iași, 1732. 4°, 32 foi nenum.

Bibliografia Rom. Veche cunoaște cartea numai din *Disertația* lui Popp (V. Popp, *Disertație*, 79), exemplarul nu l-a văzut.

6. *Catavassiiariu* tălmăcit pe limba românească cu multe tribuincioase cântări. Tiparitu în tipografia cea noao a sf. Episcopii Rădăuțului, la anulu întâiu al înălțatei de Dumnezeu domnire aprea luminatului domnu atoata țara Moldovii. Io Ioanu Nicolae Voevodu. Cu blagoslovenia preasf. Metropolitu alu Moldovlachiei Chir. Nichiforu, iară cu toată cheltuiala... episcopului Chir. Barlamu. Rădăuți, 1784, 8°, 3 f. nenum. + 178 f. num.

Bibliogr. Rom. Veche dă titlul cu greșeli citând din *S. Fl. Marian: Inscriptiuni de manuscripte și cărți vechi*, I, 70. Exemplar n'a văzut.

7. *Ceasoslovu*, care cupdinde în sine toată slujba de zi și de noapte... Tipăritu în zilele domnu a toată Țara Românească Io Constandinu Nicolae Voevodu. Cu blagoslovenia... Metropolitu alu Ungrovlahiei Chir Neofitu și cu toată cheltuiala... lui Chir Climentu, episcopul Râmnicului. Râmnic, 1745. 8°, 8 f. nenum. + 478 f.

B. R. V. (fără să vadă exemplar), spune: „Semnalat de P. P. Aaron în *Păstoriceasca poslanie*, Blaj, 1760, p. 44 și de Popp în *Disertație*, 73.

8. Dumnezeștile și sfintele *Liturgii* a, celoru dintru sfinți Părinților noștri alui Ioanu... alui Vasilie cel Mare... acumu tipărite întru alu doilea an din a patra Domnie a țării Românești a... Ioannu Constandinu Nicolae Voevod. Cu blagoslovenia preasf. Mitropolitu alu Ungrovlahiei Kir Neofitu. București, Popa Stoica Iacoviciu tipograful, 1746. 8°, 2 foi nenum. + 246 foi num. Lipsesc pag. 209—210.

B. R. V. nu cunoaște această Liturghie.

9. *Triodion*, adeca trei cântări, Ce are întru sine slujba sfintului și marelui postu. Tipăritu... acum a patra domnie... Io Constandinu Nicolae Voevodu, Cu blagoslovenia... preasf. Mitropolitu Ungrovlahiei Chir Neofitu Delacritu. București, 1746. Folio, 2 foi nenum. 355 + 119 foi num.

Bibl. Rom. Veche exemplar n'a văzut, deci indică greșit anul tipăririi 1747. La foaia 355 pe verso se spune precis că s'a tipărit la 1746. Citează: „Semnalat de Popp în *Disertație*, p. 66, fără nici o alta indicație”.

10. *Climentu*, cu mila lui Dumnezeu Episcopul Râmnicului, Noulu Severinu, *Invățăture* (12) către preoți. Invățătură despre post. Tipărit la Râmnic, între anii 1737—1747

N'are foaie de titlu, lipsește și sfârșitul. 8°. 14 foi nenum.

B. R. V. nu o cunoaște.

11. *Strastnic*, care cuprinde însine slujba sfințelor patimi și a învierii Domnului Hr. Acumu întracéstu chipu tipăritu . . . Cu blagoslovenia preasfintitului vlădicii Făgărașului Chiriu Petru Pavelu Aaronu. In mănăstirea sfintei Troiță. Blaj, 1723. In folio, 2 foi și 176 pag.

B. R. V. n'a văzut exemplar, îl amintește după Popp: Disertația, pag. 36.

12. *Invățătură creștinească* prin întrebări și răspunsuri pentru procopseala scoalelor. Acumu întâiu tipărită cu blagoslovenia prea o sfințitului Chiriu Chira P. Pavelu Aaronu, Vlădicăi Făgărașului, In mănăstirea Sfintei Troiță. Popa Vladu tipograful. Blaj, 1755. 8°. 2 foi nenum. + 82 + 28 num.

B. R. V. n'o amintește.

13. *Invățătură creștinească* prinu întrebări și răspunsuri, pentru procopseala școalelor. Acumu a doao oară tipărită cu blagoslovenia preasfintitului Chiriu Chiră P. Pavelu Aaronu Vlădicăi Făgărașului, In Mănăstirea sf. Troiță la Blajiu. De Dumitru Râmnicianulu. 20 Maiu 1756. 8°, 4 foi nenum. + 136 pag. num.

După aceasta urmează: *Dialogosu* ucenicului cu dascălulu. 8°, 63 pag.

B. R. V. amintește cartea (vezi Vol. II, pag. 134), spunând că titlul l-a luat din Disertația lui Popp, pag. 46. Gaster, Geschichte der rum. Lit. 308.

14. *Catavasier*, acumu apatraora tipăritu . . . aprealumi natului Domn Io Scarlate Grigorie Ghica Voevod. Cu blagoslovenia și cheltuiala sfințiesale iubitorului de Dumnezeu

Kir Grigorie episcopul Râmnicului, In sf. Episcopie Râmnicului 1759. In 8°, 215 foi num. Numerotarea greșită: după foaia 8 urmează din nou 5—8, după foaia 12 urmează 17.

B. R. V. nu amintește acest Catavasier.

15. *Catavasier* cu multe preste tot anulu trebuincioasele cântări. Cu blagoslovenia prea o sfințitului și prealuminatului Domnu Petru Pavelu Aaronu de Bistra. Prin Țara Ardealului, și părților ei împreunate Vlădiculu Făgărașului. Tipărit la sfânta Troița în Blaj, 1762. De Dimitrie Râmnicianul. 8°, 13 foi nenum. + 545 p.

B. R. V. nu-l amintește.

16. *Acatistiariu* cu multe alese rugăciuni, pentru evlavia fiește căruia creștinu, cu blagoslovenia prea o sfințitului și prea luminatului Domnu P. Pavelu Aaronu de Bistra, prinu Țara Ardealului și părților ei împreunate, vlădiculu Făgărașului. Tipăritu la sfânta Troiță în Blaju, Anu dela Hs. 1763. 8°, 2 foi nenum. + 659 p.

B. R. V. în Vol. II, pag. 160 îl amintește, spunând: V. Popp citează printre cărțile tipărite la Blaj un Acatist din 1763, fără a da alte amănunte. Popp: Disertație, 47.

17. *Euhologion* adeca M(o)l(i)t(v)enicu. Acum întracéstaș chip tipăritu după rânduiala celui grecesc. Intru întâia Domnie amăriasale prealuminatului, prea înălțatului, Domnului nostru, și oblăditoriu atoata Țara Românească Io Stefan Mihai Racovița Voevod. Cu blagoslovenia și cu toată cheltuiala preasf. Mitropolitu Ugrovlahiei Kir Grigorie, In sfânta Mitropolie a Bucureștilor, In anul dela Hs. 1764. De Iordache Stoicovici tip. In 8°, 4 foi nenum. + 564 pag. + 3 p. nenum.

B. R. V. nu-l cunoaște.

18. *Psaltirea* prorocului și împăratului Davidu, acumu atreiaoaară tipărită cu blagoslovenia preasf. Chiriac Chiru P. Pavelu Aaronu, vlădicăi Făgărașului. In sfânta Mitropolie a Blajului 1764. In 8°, 1 foaie nenum. + 503 pag., dar cu multe lipsuri.

B. R. V. nu cunoaște *Psaltirea*, dar o amintește în urma Disertației V. Popp, 47.

19. *Antologion*, adcca floarea cuvintelor, Carele cuprinde întru sine rânduiala dumnezeștiloru praznice, ale sfinților numiți și ale sfinților de obște; ce să prăznuescu în 12 luni ale anului. Acumu tipăritu rumânește în Zilele prea luminatului domnu Io Scarlatu Grigorie Ghica Voevod, Cu blagoslovenia preasf. Mitropolitu a toată Ungrovlahia Chiriu Chir Grigorie.

București, 1766. Iordache Stociovici tipograf. Folio, 2 foi nenum. 1—536, 545—546 num. Numerotarea în unele locuri greșită.

B. R. V. nu-l amintește.

20. *Pentecostarionu*. Acumu întâiu așezatu și tipăritu, după rânduiala besearicii Răsăritului, Suptu stăpânirea prea înălțatei împărăteasei Râmleaniloru, Prințesei Ardealului, Iproc: doamnei doamnei Mariei Teresii. Cu blagoslovenia celoru mai mari. Blaj, 1768. In tipografia Mănăstirii Bunei Vestiri. 2°, 2 f. nenum. + 202 f. num.

B. R. V. nu cunoaște și nu amintește acest *Pentecostar*.

21. *Sanctorum* (Patrum) nostr(orum) P̄achomi(i) Aegyptiaci, Dorothei Thebani, et Theodori studitae ascetica. Nunc primum hoc ordine typis edita.

BalASFalvae 1768, Typis Monasterji. B. V. Annunciatæ. 8°, 8 foi nenum. 529 pag. num. Cele 8 foi nenum. la

început deteriorate. La sfârșit lipsesc pag. 529. — Pe foaia de titlu stă scris: Ex libris Petru Maior.

B. R. V. nu-l amintește.

22. *Catavasieriu* cu multe preste tóte anul trebuincioasă cântări. Acumu a dóao oara așezatu și tipăritu Supt stăpânirea prea înălțatei Inpărâteasei Râmleaniloru, Prințeasei Ardealulu iproc: Doamna Doamnei Mariei Thereziei. Cu blagoslovenia celoru mai mari. In tipografia Mănăstirii Bunei Vestiri: In Blaju. Anul dela Chr. 1769. 8°, 3 foi nenum. + 463 p. Lipsesc pag. 65—84, 139—140.

B. R. V. exemplar nu cunoaște, îl amintește în urma Disertației V. Popp, 48. Biblioteca Univ. are 2 exemplare.

23. *Octoihu* și slujbele sfinților de obște. Acumu adoao oara așezatu și tipăritu, după rânduiala besearicei Răsăritului. Suptu Stăpânia prea înălțatei Inpărâteasei Râmleaniloru. Prințeasei Ardealului. Iproci: Doamni Doamni a Mariei Therezii. Cu blagoslovenia celor mai mari. Tipăritu în Blaju în Tipografia Mănăstirii Bunei Vestiri. Anii dela Hs. 1770. In 4°, 1 foaie nenum. 211 foi num. + 104 foi nenum.

B. R. V. citează după Disertației V. Popp 48, și spune, că exemplare se găsesc prin bisericile din Ardeal. Vezi: B. R. V. Vol. II, p. 194.

24. *Triodion*. Acumu întâiu așezatu și tipăritu, după rânduiala bisericii Răsăritului, Supt stăpânirea prea înălțatei Inpărâteasei Râmleanilor, Prințeasei Ardealului. Iproci: Doamnei Domnei Mariei Therezii. Cu blagoslovenia celoru mai mari. Blaju, 1771. In tipografiia Mănăstirei Bunei Vestiri. 2°, 2 foi nenum. + 237 foi num. Numerotarea este greșită dela f. 64 să începe iară cu 55.

B. R. V. nu-l amintește.

25. *Psaltirea* prorocului și împăratului Davidu. Acumu apatraoară tipărită, supt stăpânirea prea înălțatei Împărăteasei Râmleanilor, Prințesei Ardealului. Iproci: Doamnei Doamnei Mariei Theresii. Cu blagoslovenia celoru mai mari. In tipografia Mănăstirii Bunei Vestiri în Blaju, 1773. 8°, 1 f. nenum. + 486 pag. + 2 foi nenum. Lipsesc 291—292, 301—302, 309—316 și sfârșitul.

Psaltire necunoscută de B. R. V.

26. *Minologhion* care cuprinde întru sine rânduiala Dumnezeștiloru praznice și ale Stăpânei de Dumnezeu Născătoarei și pururea Fecóarei Mariei, Și ale sfinților celoru numiți: prăznuescu peste anu, și ale sfinților de obște în fiește care zi. Acumu întâiu tipăritu rumânește supt stăpânirea preainălțatului Împăratu al Romaniloru Iosifu al doilea Craiu apostolicu, Mare Prințipu al Ardealului, iproci: Cu blagoslovenia Excelenției Sale prea luminatului Domn Gabrielu Grigorie Maeru, episcopul Făgărașului... In Blaju la Mitropolie... 1781. Folio, 1 f. nenum. + 1149 + 63 p.

B. R. V. nu cunoaște exemplar.

27. *Octoih* și slujbele sfinților de obște. Acumu atreia oară așezat și tipărit după rânduiala Besearicii Răsăritului. Supt prea fericită imparății a preainălțatului împărat al românilor, marelui Prinț Ardealului și ceall: Domnului Domnului Iosif al doilea. Cu voia celor mai mari. Blaju 1783. 4°, 428 + 224 p. + 1 tab.

B. R. V. nu amintește acest Octoih.

28. *Domasnie razgovorki* ruskiec, i moldavskie. Sprijatelskimi komplementamki.

De ale casii voarbe, rusești și moldovenesți. Cu priin-ciósă complementuri, 1729. Goda. Oktiavria 20 dnia.

Pečatano va gorodea lassahu, protoierlema moldavskima, voloskima i besarabskima, Mihailoma Strilbickima, va sobstvenvoj svoej tipografii.

Editate de protoiereul Moldovei, Valachici și Basarabiei Mihail Strilbițchi în propria sa tipografie din Iași, 1729. 8°, 1 f., 12 p., 1 f., 193 p.

Bibliografia R. V. spune: N'am văzut cartea. Titlul îl reproduce în urma lui E. Picot (Strilbickij, p. 20, no. 12), e dat însă greșit¹⁾. În Bibl. Univ. cartea este catalogată sub titlul: *Dialoguri ruso-românești*.

29. *Bucvaru* sau începere de învățătură celor ce voru să învețe carte cu slóve slovenești. Ci sau tipăritu acumu de Proto Ierei al Basarabiei Mihailu Streabeațchii (în)tru însuși a sa tipografie în târgul Dubasari în stăpânirea Rossici, în anul 1792 Noemvrie 28 de zile. 8°, 1 f. + 4 f. nenum. Acest Bucvar este retipărirea cu foarte puține schimbări a Bucvarului dela Iași din 1755.

B. R. V. nu-l amintește.

30. *Catavasieru*, acumu apatra oară tipăritu, supt prea fericita împărăție a preainălțatului împăratu Francisc al doilea, cu blagoslovenija prea luminatului și prea osfințitului Domnului Domnu Joannu Bobb vlădicului Făgărașului.

Blaj, 1793. 8°, 2 foi nenum. + 426 p. + 3 foi nenum.

B. R. V. spune: Se mai găsesc exemplare pe la biserici.

31. *Inceputuri temeince ale Istoriei de obște*²⁾. Istoriei

¹⁾ Vezi: B. R. V. vol. II, pag. 327.

²⁾ Dl. Prof. N. Iorga a făcut o comunicare despre aceasta carte la Academia Română. Vezi Anuarul Acad. din 1924.

vechi. Partea dintâiu. Sibii. In tipografia lui Petru Bart, 1798. 4°. Fragment de 1—24 pag., restul lipsește.

Acest fragment este cea dintâia încercare de a scrie Istoria Universală în românește. Capitolele ce se cuprind în aceste începuturi temeinice sunt următoarele: Izvoară mijlocitoare alese spre mai bună Pleroforie a Istoriei eghiptenești. Luări aminte de obște preste Noroadele ceale vechi. Eghipteni. *Cap. I. Vechile Istorii ale Eghiptului. Cap. II. Forma Ocârmuirii, și legile Eghiptenilor. Cap. III. Religia adica: Credința, și Năravurile Eghiptenilor.*

B. R. V. nu amintește cartea.

32. *Strastnic*. Aucm a treia oară așezat și tipărit, după rânduiala Besearicii Răsăritului. Supt stăpânirea prea Înălțatului Impărat al Românilor, Francisc al doilea Craiului Apostolice: Mare Princip al Ardealului și cealelalte: cu blagoslovenia Excelentiei Sale prea luminatului și preasfințitului Domnului Domnu Joann Bobb, Vlădicul Făgărașului în Blaj la Mitropolie. Anu dela nașterea lui Hr. 1800. In folio, 1 foaie nenum. + 218 p.

B. R. V. nu cunoaște cartea.

33. *Bucvaru* sau începere de învățătură celoru ce voru să învețe carte cu slóve slovenești, ci sau tipăritu acumu de protoierei al Moldovei, a Valahiei și a Basarabiei Mihailu Strbtlițichii; întru însuși a sa tipografie în cvartera cea orânduită la dumnealui Nica Vasilievici Cărstănoi; ce au fostu bugomistru în magistratulul Movilăului. In anulu 1800 Mai 21. 8°, 1 f. nenum., 44 f. num.

B. R. V. nu-l amintește.

34. *Invățătura* despre semănarea inului pentru Bohemia, Moravia și Silezia, Sau dat în Bohemia de K. eco-

nomicească, patriotească Societate. În anul 1804. Sau tipărit la Iosef Ioan Piler în Liov.

(*Unterricht über den Flachsbau, für Böhmen, Mähren, und Schlesien. Herausgegeben von der königl. ökonomisch-patriotischen Gesellschaft in Böhmen. Im Jahre 1804. Lemberg, gedruckt bei Joseph Johann Piller*).

Titlul cărții și întreg textul paralel german și românesc. Pe verso textul german cu litere gotice, iar pe recto textul românesc cu cirilice. 8°, 61 pag. numer.

B. R. V. nu amintește de această carte.

35. Ceale opt glasuri, sau *Octoihul cel mic*. Împreună cu Podobiile Glasurilor, cu sveatilnele învierii și Bogorodicele lor. Tipărit cu cheltuiala Dumnealui Chiriu Constantin Bogici. Brașov. În privilegiata tipografie de Ioann Fridrih Herfurt, 1805. 8°, 200 p. numer.

Biblioteca Rom. V. descrie cartea după I. Gross, *Kronstädter Drucke*, 102 (vezi Vol. II, p. 462), la fel și Dl Veress E. în lucrarea *Erdélyi és Magyarországi régi oldh könyvek*. (Vezi p. 93), dar cu titlu schimbat și indicând tipografia lui Gh. de Șóbel (Veress mai adaoga și „prin Mihail Dir.“).

Ca urmare exemplarul nostru nu l-au văzut nici autorii Bibliografiei, nici Dl Veress, deci trebuie considerat ca recunoscut și nedescris până acum.

36. *Psaltire*. Lipsește foaia de titlu și începutul Predosloviei, din care a rămas 2 foi. Urmează învățătura cum se cetește psaltirea (4 foi). Pe verso foaiei din urmă portretul regelui David având împrejur inscripția: „*Măinele mele au făcut O. Rgane și deajetele mele au încheiat Psaltirea*“.

Urmează textul Psaltirei cu titlul: *Psaltirea prorocului*

și împăratului David. *Cathisma dintâiu* și să termine cu un epilog în versuri:

„Aceasta carte ce să numește Psaltire
Iaste bine tocmită întru tipărire,
Care dela Duhul Sfânt D(a)v(i)d o au grăit
Și face pre suflet bine umilit,
Cititi-o daru cu bună înțelegire
Ca să aflați la ceriu lesne . . . rjire
Că are cuvinte pline de umilință:
Numai de o veți citi cu bună credință
La calea pocăinții pre toți povățuiaște
Carc cu înțelegire ne grăbindu se citeaște
Rogu vă dară de obște cetitori
Să fiți greșalilor năstre lesne crtători
Și ne pominiți pre noi carii neam ostenit
Cu multă nevoiță am pus la diorthosit“.
Tuturor plecat și poftitor de tot binele
Eu cel mai mic și neputinciosu între preoți
Popa Ioan Duhu, Sfintei Mit. Diorthi-
sitoriu Craioveanul.

B. R. V. nu cunoaște exemplare. Sunt două Psaltiri tipărite în anul 1806, una la București, alta la Sibiu. Credem că exemplarul nostru este tipărit în București, în 1806, deoarece Popa Craioveanul figurează ca tipograf în Euholgiunul tipărit la București în anul 1808.

37. *Aaron, Vasilie*. Versuri veselitoare la zioa numelui Exțellenției Sale Domnului Domn Ioanu Bobb, vlădicul Făgărașului și a Preaînaltei Chesaro-Crăești Marime dinlontru Sfetnic al Statului. Sibii, 1806. În tipografia lui Ioanu Bart. 8°, 16 pag.

B. R. V. nu cunoaște cartea.

38. *Catihisis mic*, sau scurtată pravo-slavnică mărturisire a legii grecești neunite, pentru trebuința pruncilor celor neuniți românești, făcută și dela neunitul episcopul în Carloveț la anul 1774, ținutul Sinod întărit, și cu întărirea arhiepiscopului, și mitropolitului tipărit, Cu toată cheltuiala d-nilor fraților Const. și Ioann Bogici.

În privilegiata tipografie din Brașov, 1807. 8°, 108 p.

B. R. V. nu cunoaște exemplar și dă titlul după *Buciumul Romanu* (Codrescu) I. Iași, 1875, 431, însă greșit.

39. Sfintele și Dumnezeuieștele *Liturghii* acelor dintru sfinți părinților noștrii. Alui Ioann Zlatoust, alui Vasilie cel mare, alui Prejdeovsténnii *a doaoară tipărită* în zilele Preaînălțatului Împărat Franțiscus al doilea. Cu slobozenia înălțatului Crăiescului Gubernii a tot Ardealului. Sau tipărit în Sibii în Tipografia lui Ioann Bart. 180 f., 4°, 2 f. nenum. + 316 p.

B. R. V. nu cunoaște această „Liturghie“. Prima ediție a Liturghii a apărut tot la Sibiu și a fost tipărită tot de I. Bart la 1798.

40. *Octoih mic*. Ceale opt glasuri sau Octoihul cel mic. Cu orânduiala vecerniei, liturghiei, împreună glasurile cu podobiile, catavasiile, irmoasele, polieleu!, pri-pealele cu sveatilnele și voscreasnele de preste tot anul.

Tipăritusau cu cheltuiala lui Simeon Pantea din Sălciu.

Sibii, în tipografia lui Ioann Bart, 1808. 8° + 352 pag. Lipsesc pag. 239—240, deter. pag. 2—3, 225—226.

B. R. V. nu cunoaște exemplar.

41. *Kempis Thomas*. A Thomii dela Kâmp de urma-rea lui Hs. Patru cărți. Cu blagoslovenia și cheltuiala prea osfințitului și prea luminatului domn Exselenția Sa Ioann

Bobb, Vlădicul Făgăraşului, a prea înălţatei Chesaro-Crăeşti Mărimi Statului sfatnic din lăuntru şi a rândului al doilea Leopold Comandator. Tipărită în Blaj la Mitropolie anul dela Hs. 1812. Cu tiparul seminarului.

B. R. V. nu cunoaşte cartea.

42. *Bucvariul* pentru pruncii cei româneşti carii se află în Crăimea ungurească, şi împărţile ei împreunate. [Aciasta cartea iaste alui Ioan Bădro 1815, în mijloc stema Ungariei]. În Buda, Crăiasca Tipografie a Universităţii Ungureşti, 1814. 8°, 48 pag.

B. R. V. nu cunoaşte cartea.

43. *Papp Ladislaus*. Basil: Elegia quam Caesari Augusto Francisco primo. Austriae imperatori, Hungariae, Bohemiae, etc. Dum 16. Junii pompa triumphali Viennam ingrederetur, sub nomine Europae, quae eius victricibus armis a jugo, sub juo tam diu genuit nunc demum liberata est, luareae instar devoto animo gratulabundus offerebat.

Viennae 1814 [Typis Antonii Haykull]. 4°, 8 p.

Cartea necunoscută de B. R. V.

44. *Bucovna* de normă de Moise Fulea, directorul Scoalelor naţionaliceşti neunite din Ardeal. Sibiu, 1815. 8°, 105 + 6 p.

Textul de pe pagina din stânga cu cirilice şi cel din dreapta cu litere latine. Lipseşte foaia 1 cu titlul, mai lipseşte 2, 5, 6, parte din p. 7, 8, apoi p. 11—18, 35—36.

B. R. V. indică exemplarul din Biblioteca Prof. Gr. Creţu din Bucureşti, care mai târziu cu întreaga bibliotecă a profesorului a trecut în posesiunea Bibliotecii Universităţii din Cluj.

45. *Calendar* probabil tipărit la Sibiu în anul 1816. Lipseşte foaia de titlu, lipseşte şi sfârşitul. 8°, de 1—180 p.

Pe pagina întâia Sinaxariul celor 12 luni. Incepe cu luna Septemvrie, continuând Octomvrie—Nov.—Dec.— Ianuarie . . . și termina cu luna August. Urmează descrierea planetelor: 1. Saturnus, 2. Iupiter, 3. Mars, 4. Soarele, 5. Venus, 6. Mercurios, 7. Luna. Continua cu „Spunere de casnici“, „Prognosticon“, etc.

B. R. V. nu cunoaște acest Calendar.

46. *Invățătură*: pentru ultuirea vărsatului care mai înainte păzește de boala Vărsatului firescu. Sau tipărit la anul 1812 în Sanctpetersburgu, în tipografia Scoalelor de Doftorii, pe limba rossienească. Iară tălmăcindu-să pe limba moldovenească, sau tipăritu în Ecsarchiceasca Tipografie a Basarabiei în Chișinău, anul 1816, în luna lui Februarie. 8°, 1 foaie nenum. și 9 numerotate.

Carte necunoscută de Bibliogr. Rom. Veche.

47. *Psaltirea* fericitului proroc și împărat David, cu molitvele la toate Cathismele, și cu cântările lui Moysi, cu psalmi aleși, și cu Pripeaele lor; cu Paraclisul Preacestii; și cu Pashaliia. Acum ântiaiu Typărită: în Zilele prea luminatului și prea înălțatului Împărat al Austrii Franciscus cel dintiaiu. Cu toată cheltuiala Dumnealui Chiriu Constantin Bogici. În privilegiata Tipografie din Brașov, prin Typografu Fridrih Herfurt, 1816. În format 4°, 4 foi nenum. + 324 p. Pe verso ultimei foi după ce se termină psaltirea cu cuvintele: „Sfârșitul Psaltirii și lui Dumnezeu laudă“ găsim următorul epilog în versuri:

N-aș vrea s'auz cu rușine
Ponos dela oarecine
Să zică, că nu prea bine
Sau diorthosit de mine.

Ioan Barac
translator.

Din epilog se constată că psaltirea a fost tradusă în românește de cunoscutul poet Ioan Barac¹⁾.

Psaltirea e necunoscută de „Bibliografia Veche Românească“.

SECȚIA MANUSCRIPTELOR.

Un număr de peste 4600 volume formează colecțiunea de manuscrise vechi, cari în majoritatea lor aparțin Muzeului Ardelean. Având în vedere deosebita lor valoare, ele pot fi consultate numai pe lângă control special.

Faptul că partea covârșitoare a manuscrisurilor aparține bibliotecii Muzeului, se explică prin tratamentul extrem de binevoitor al directorilor unguri, cari adeseori favorizau biblioteca Muzeului Ardelean în detrimentul bibliotecii Universității, înregistrând și încorporând în materialul Muzeului toate manuscrisurile ce intrau prin donațiuni sau cumpărături. Aceasta devenind uz, e lesne de înțeles că Bibl. Univ. a rămas săracă în manuscrise, având la luarea în stăpânire românească abia 56 volume, iar biblioteca muzeului 4000.

Favoritismul se exercita chiar și la catalogarea și stampilarea cărților donate bibliotecii Universității de către autori, ceiace dovedesc dedicațiile autografe aflătoare în cărțile donate. Insuși staul maghiar favoriza biblioteca Muzeului, (care aparținea unei societăți particulare) față de propria sa bibliotecă, obligând tipografiile să trimită imprima-

¹⁾ Profesorul Gh. Bogdan-Duică, în lucrarea sa „Ioan Barac“, tipărită de Academia Română în 1933, amintește la pagina 21 despre Psaltirea lui Prale din Iași (1827) și despre Psaltirea din 1833, traduse de Ioan Barac, spunând „căroro le adaugă versuri proprii fără însemnătate“ natural fără să știe că și Psaltirea aceasta a fost tradusă tot de Ioan Barac la 1816.

tele legale Muzeului Ardelean și nu Bibliotecii Universității.

În cadrul acestei dări de seamă nu mă pot ocupa mai pe larg de colecțiunea manuscriptelor, țin totuși să amintesc că cele mai multe sunt din veacul al XVIII-lea și al XIX-lea, 60% sunt ungurești, 30% latinești și abia 10% sunt românești și de alte limbi. Înșir câteva din cele mai importante.

Cel mai vechi manuscript al bibliotecii Muzeului este latinesc, dela sfârșitul veacului al XIV-lea sau dela începutul celui al XV-lea, în format 4°, în legătură contimporană de piele, conținând texte din discursurile lui Cicero și texte bisericesti, precum și un *Testament Nou* tot dela începutul veacului al XV-lea și *două breviarii* scrise pe pergament. O carte de rugăciuni nemțească dela mijlocul veacului al XV-lea în format de 12°, în legătură decorată bogat cu miniature, este cea mai frumoasă piesă a colecțiunii.

Din veacul al XVI-lea amintesc inventarul călugărilor dominicani din Cluj din 1509, o archeologie evreiască, un manuscript alchimist și unul legat în stil renaissance conținând o colecțiune de anecdote latinești.

La începutul veacului al XVII-lea apar manuscriptele cu conținut istoric, teologic, de filosofie și de matematică, etc. și un număr însemnat de cărți cu poezii, iar numărul manuscriptelor din veacul al XVIII e foarte mare.

Din veacul al XIX-lea cel mai de seamă manuscript românesc este *Cronica lui Șincai, autograful cronicarului* în trei volume pregătit pentru tipar, care însă fiind refuzat de cenzură cu observația devenită notorie „*Opus igne auctor patibulo dignus*“ numai după moartea autorului a văzut lumina tiparului. Șincai a tradus cronica sa în latinește sub titlul: „*Cronicon Dacoromanorum sive Vallachorum*“... a terminat însă numai un volum din traducere ajungând până

la anul 1186. Cât privește modul cum au ajuns manuscriptele la institutul nostru, sunt două păreri și anume: Cenzura, care funcționa alături de Gubernium-ul Ardealului, refuzând tipărirea manuscriptelor le-a păstrat în arhiva sa, care arhivă mai târziu a devenit proprietatea Bibliotecii. Părerea a doua este că Șincai la bătrânețe — după ce a fost scos din slujba de profesor de către episcopul Bobb — s'a retras la contele Vass, unde în tinereța sa fusese meditator. Aici a și murit. Astfel cronica, de care nu se separa, purtând-o mereu cu sine în desagi, a ajuns în biblioteca familiei Vass, iar mai târziu a fost donată Muzeului Ardelean, împreună cu toate colecțiunile și documentele acestei familii.

Din veacul al XIX-lea mai amintesc *Calendarul din 1803* al episcopului Ioan Bobb cu multe notițe biografice, două exemplare — cari variază puțin în text — din eposul comic *Batrachomyomachia* (Bătăia broaștelor cu șoa-recii) lui Homer, tradusă în românește de Iosif Koncz după traducerea ungurească a poetului Csokonai, precum și o mulțime de manuscripte latinești, ungurești și nemțești cu referințe românești, cum sunt manuscriptele catalogate sub No. 2953, 2972, 2974, cari se ocupă de originea lui Ioan Hunede. La sfârșitul veacului al XVIII și la începutul veacului al XIX-lea trei scriitori unguri Iosif Cseke, Iosif Berkö și Petru Bod se ocupă scriind despre originea și istoria românilor, manuscriptele lor se găsesc aici, asemenea și altele despre revoluția din 1848 și despre trecutul grănicerilor români, etc.

O secție separată formează colecțiunea actelor și a documentelor dietelor ardelen. cuprinse în 165 volume, între cari cel mai vechi este un decret original scris pe pergament al regelui maghiar Vasile al II-lea (Ulászló) din 1492.

E bogată și colecțiunea ce conține arhivele diferitelor

corporațiuni de liberă profesie, industriași, comercianți, etc. mai ales din orașele Cluj și Târgu-Mureș.

* * *

Dintre manuscriptele Bibliotecii Universității amintesc două *Evangelii slavonești*, una din donațiunea Dnui Sion, care după nota donatorului este din anul 1500. Un exemplar complet, bine conservat și până acum nestudiat și necomunicat. Dau o mică descriere a evangheliilor, rădăjduind că în urma acestei comunicări se va prezenta un slavist cu competență și va face un studiu amănunțit asupra lor.

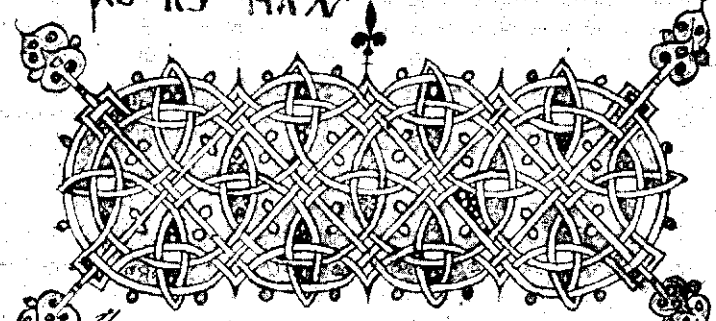
I. EVANGHELIE.

Manuscriptul are 235 foi numerotate. Lipsește f. 4 care era foaia de titlu a Evangheliei lui Matei. La începutul fiecărei evanghelii se găsește un frontispiciu, lucrat în roșu, verde și galben. Titlurile evangheliilor sunt scrise cu litere mari roșii și inițiale înflorite, în roșu și verde, iar în susul paginilor este numele monogramat al evanghelistului. Fiecare evanghelie e precedată de o listă a capitolelor și de o predoslavia. Evanghelia lui Matei e precedată de predoslavia arhiepiscopului Teofilact, la început cu un chenar, lucrat în negru, verde și roșu. Textul e tipărit cu negru, titlul capitolelor cu roșu, uneori și cu verde.

Evanghelia lui Matei începe dela foaia 4 r. până la foaia 61 v. Evanghelia lui Marcu dela f. 64 r. până la f. 101 v. Evanghelia lui Luca dela f. 104 r. până la f. 167 v. Evanghelia lui Ioan dela f. 170 r. până la f. 218 r. Evangheliile sunt împărțite în zaciaie (capitole) numerotate la margini.

Dela foaia 219 r. până la sfârșit sunt cazanii și indi-

СВЯТЫХЪ КНИГЪ СВЯТЫХЪ

191

О неже оубо мѡшѣ и маиша и прити
 подвѣсти . ѡнъ зѣствованъ быма
 шехъ . ꙗкоже предаша намъ иже не
 ва самодѣици и слоуги быдшеи словеси .
 ѡнъ зѣволнѣи мѣтѡ слѣдствовавшоу
 быше елѣкъ непытно . порадоуте
 пи сати держава пинѣсѡфиле . ꙗко да
 разоумѣеши ѡ нихъ же слоуги и слѣи
 словесе хъ оутрѣженіе . За ꙗ
 бы вѣдѣи и рѡда царѣ іудеи сѣка . іерен
 и пѣки и менемъ захаріа . ѡфѡнмеріа
 авіа . иже па егѡ ѡдѣ шеріаа ромоуѣ .
 и нма еи елсавета . бѣсѣаже по дѣпа
 сѣкѣ за іѡкритѣ бѣ ѡ бы аз дѣи рѡ .

9 рѣ ю на м

Evangeliiar slavonesc (Donațiunea Gh. Sion). din veacul al XVI

cații pentru cetirea evangheliilor, între cari două foi manuscrise complectate mai târziu, iar una ruptă.

Pe foaia intercalată la începutul panuscriptului stă scris „Aceasta sfântă și Dumnezească Evanghelie este Moșie a Negreștilor, pomană strămoșească a loru din neam în neam. Iară acum mai pe urmă o au legatu sătenii cu toții socotind a avea toți plată cerească în veacul ce va să fie amin. Scris eu Ierem. Gligore ot Hoduț Mța Gerovarie zile 30 în care zi să prăznuiescu sfinții arhierii“.

Nici o indicație nu confirmă nota că evanghelia ar fi din anul 1500. Părerea mea formată în cursul studiului — luând ca bază hârtia, scrisul și mai ales predoslavia arhiepiscopului Teofilact dela începutul evangheliei lui Matei — este că, manuscriptul e dela sfârșitul veacului al XVI-lea. Exemplarul e legat în piele și e în format 4° mare.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

II. EVANGHELIE.

Manuscriptul celeilalte *Evanghelii slavonești* din veacul al XVI-lea în folio, cuprinzând 232 foi nenumerate. La început 3 foi și la sfârșit una cu indicații pentru citirea evangheliilor.

Evanghelia lui Matei începe dela foaia 4 rec. până la foaia 67 r. *Evanghelia lui Marcu* dela f. 71 r. până la f. 111 v. *Evanghelia lui Luca* dela f. 115 r. până la f. 183 r. *Evanghelia lui Ioan* dela f. 186 r. până la f. 231 v.

Fiecare evanghelie e precedată de o lista a capitolelor și o predoslavie.

Lipsesc din evanghelia lui Matei lista capitolelor, predoslavia și foaia dela început, capitolele 6—7 (după f. 8) și capitolele 43—45 (după f. 25). Din evanghelia lui Luca

„Evangheliar Slavonesc“, Manuscript din veacul al XVI.

lipsește începutul, capitolul 1 și o parte din cap. 2, iar din evanghelia lui Ioan sfârșitul predoslaviei și începutul evanghelii până la cap. 5 și o foaie după cap. 65.

Evanghelia lui Marcu are la început un ornament frotispiciu lucrat în culori, iar deasupra listei capitolelor și a predoslaviei chenare roșii săpate în lemn. Inițialele înflorete, una în mai multe culori (la evanghelia lui Marcu, iar celelalte în roșu. Textul e scris cu negru și roșu, împărțit în zăciale, semnalate cu roșu la marginea paginilor.

Pomelnicul dela Mănăstirea Bistrița (donația Sion) manuscris slavonesc din veacul al XVII-lea, cuprinzând 45 foi nenumerotate, grupate neregulat în caiete cu semnătură cirilică la început și la sfârșit. Lipsesc mai multe foi, iar unele sunt albe. Pe f. 1 r. a c. 1 și pe f. 1 r. a c. 5 frontispicii în culori și titluri cu inițiale roșii, după modelul vechilor manuscripte slavonești bisericești.

Textul este scris cu roșu și negru, literile având aceleași modele. Între rânduri și pe margini sunt scrise mai multe note. De foaia 1 v. a c. 1 a pomelnicului, șirul Domnilor începe cu Alexandru cel Bun și sfârșește cu Miron Barnovschi, care a domnit dela 1626—1629, prin urmare pomelnicul a fost scris după domnia lui Barnovschi.

Pe pagina 1 v. unde sfârșește numele Domnilor, dela mijlocul paginei în jos, este o foaie lipită peste textul manuscriptului și se continuă pomelnicul, scris mai târziu de o altă mână, înșirând numele Voivozilor cari au urmat după Barnovschi, până la Constantin Mavrocordat.

Între manuscriptele românești din veacul al XVII-lea se găsește cunoscuta *Cronică a lui Constantin Căpitanul*, un volum în copie.

Dela începutul veacului al XVIII-lea amintesc *Molitelnicul popei Luca*, un *Catuvasier românesc*, și manuscrip-

tul Dascălului Tudor bătrânul dela Unguraș cuprinzând o colecție de predici, de versuri și de legende. Dela sfârșitul acestui veac datează manuscriptul *Valahica Horae et Cloșcae* și diferite altele, privitoare la mișcarea eroilor Horea și Cloșca.

* * *

Biblioteca muzicală. Sub stăpânirea românească numărul manuscriptelor s'a sporit prin colecțiunea muzicală a fostului teatru și opere maghiare de stat din Cluj, achiziționată în anul 1922 prin bunăvoința directorului de atunci al Operei Române Popoviciu-Bayreuth. Colecțiunea constă din 2000 volume partituri a diferitelor opere și operete (unele originale) și piese de teatru, tipărite și manuscripte. Lipsesc operele cari formează în prezent repertoriul Operei Române din Cluj, totuși dintre autorii muzicali principali se găsesc aici lucrările lui Donizetti (Lucreția Borgia, Don Sebastian, Linda) a lui Auber (Fra Diavolo), a lui Offenbach, Schubert, etc., precum și mai multe mii de roluri manuscrise. Colecțiunea e depozitată în sala manuscriptelor.

ARHIVA.

Etajul al II-lea al palatului Bibliotecii îl ocupă arhiva, care cuprinde peste 500.000 documente, unele fiind de valoare neprețuită. Cel mai vechi document datează din anul 1239, altul — care-l reproduc aici — este din 1256.

Baza arhivei o formează colecțiunile conților Kemény Iosif și Kemény Samoil, cari în ședința dietei din 1842 și-au oferit colecțiunile cu scopul de a înființa la Cluj Muzeul Ardelean, realizat însă numai la 1859.

Contele Iosif Kemény a fost un colecător pasionat, care timp de 30 de ani s'a ocupat exclusiv de colecționarea căr-

ților și manuscrisurilor rare, susținând pe cheltuială proprie un birou pentru copierea documentelor, a diplomelor și a altor scrisori vechi ardelenesti. Cele mai de seamă din colecție sunt: *Collectio Maior Manuscriptorum Historicorum* în 40 volume folio, precum și *Collectio Minor. Manuscriptorum Historicorum* în 50 volume format 4°. Din *Collectio Maior* 2 volume conțin documente privitoare la revoluția lui Horia cu titlul „*Hora pôrhada*“, iar din *Collectio Minor* amintesc volumul al XVI-lea intitulat „*Hora 1784*“.

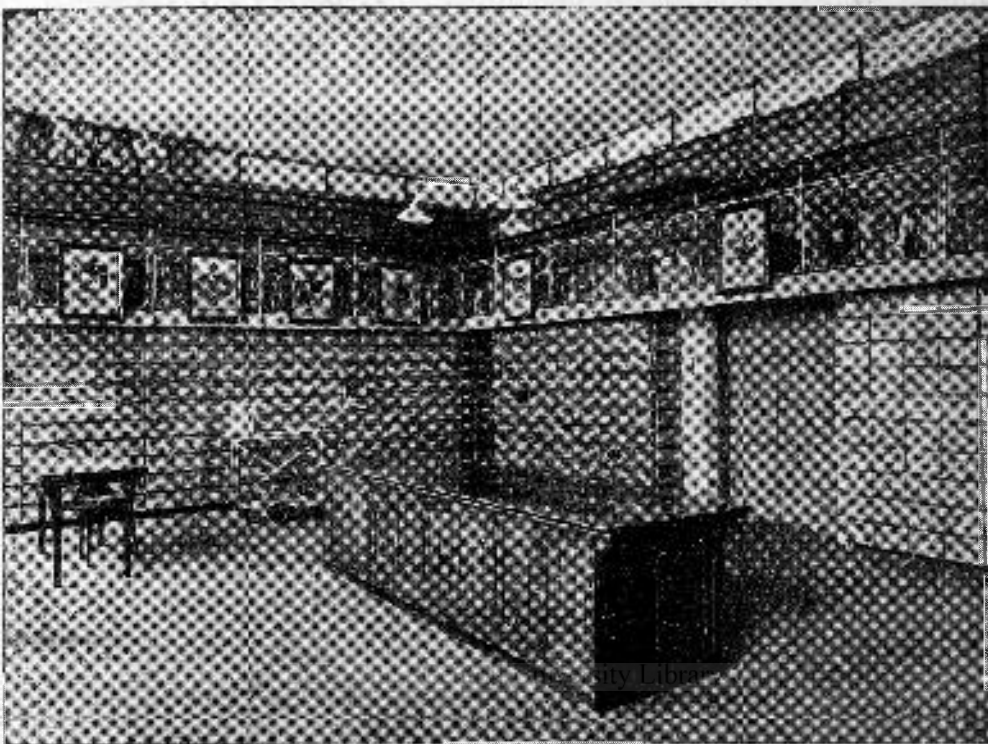
Sunt de relevat documentele „*Diplomatarium Transylvanicum*“ în 13 volume (4°), „*Supplementum*“ tot în 13 volume (4°), iar „*Appendix*“-ul în 20 volume, în cari sunt adunate mai multe mii de copii ale diferitelor diplome din materialul Arhivei vechi al Transilvaniei. *Repertorium Nobilitatis Transilvanicae* în 15 volume cuprinde acte și diplome a familiilor nobile din Ardeal, între ele a mai multor familii românești. / Central University Library Cluj

Colecțiunea de documente a Contelui Kemény Samoil e de mai mică importanță, deși conține multe mii de documente în original și în copii.

A treia colecțiune de seamă este a lui Mike Alexandru constătătoare din 144 volume. O parte din ea însă a fost dusă la Budapesta, o altă parte a fost donată de către ginerele lui Mike liceului din Cristur, încât colecțiunea în prezent are numai 92 volume.

Documentele familiilor aristocrate din Ardeal, depozitate pentru îngrijire și conservare, ocupă 3 săli mari ale Bibliotecii. Familiile și-au rezervat dreptul de proprietate a documentelor, depozitarea la Bibliotecă s'a făcut mai ales cu scopul ca ele să poată fi mai ușor studiate, scutind totodată familiile de a fi deranjate de diferiții cercetători.

La schimbarea imperiului, familiile aristocrate erau în-

O sală a arhivelor familiare.

grijorate de soarta arhivei și se gândeau să ridice documentele dela Bibliotecă. Intervenind, am reușit să calmez spiritele, luând răspunderea că arhivele vor avea parte de cea mai bună îngrijire și sub stăpânirea românească. Majoritatea documentelor familiare sunt așezate în cutii de tînchea și numai greutățile financiare ne împiedecă să continuăm așezarea lor în astfel de cutii. Cele mai bogate colecțiuni familiare sunt a Contelui Bánffy de 100.000 documente începând dela anul 1256, având în copie, scrisă în veacul al XIV-lea, și cea mai veche danie de împrumut din Ardeal datată în anul 1228.

Arhiva familiei Contelui Korniss cu documente din vea-

cul al XIV—XVIII. A familiei Contelui Toldalaghy începând cu anul 1258. Colecțiunea Contelui Mikó, în care cel mai vechi document este din 1325. Mai amintesc colecțiunile familiilor: Teleki, Kemény, Lázár, Bornemissza, Szentkereszthy, etc.

Din *materialul românesc* al arhivei amintesc cele *100 diplome din Tara Făgărașului* donate de Prof. Szadeczky Ludovic, colecțiunea lui Gheorghe Aranka și a lui Halmágyi. Pentru noi românii cea mai mare importanță reprezintă colecțiunea documentelor stăpânirii lui Mihai Viteazul în Ardeal din anii 1599—1601. Am reușit să adun *188 documente* de-ale lui Mihai Viteazul în mare parte originale, scrise în latinește și ungurește. Unele au fost comunicate de Prof. N. Iorga, de Prof. Szadeczky și de arhivatul Veress din Budapesta, majoritatea lor fiind necunoscute, le-am pregătit pentru tipar în facsimile și traducere. Amintesc dintre ele o convocare a Voivodului la dieta dela Alba-Iulia, adresată contelui Wolfgang Kornis de St.-Pál și o scutire de expropriere a moșiilor generalului săcui baronul Petru Huszár. Aceste documente dovedesc clar că între anii 1599—1601 Mihail Viteazul a fost stăpânitorul Ardealului, deoarece convocarea dietei este de competența domnitorului, iar când recunoaște dreptul de proprietate al baronului asupra moșiilor primește odinioară dela principii Transilvaniei, spunând: „*principibus Transylvaniae praedecessoribus nostris*” Voivodul confirmă prin semnatura sa că a fost urmașul stăpânitor al acestor principii.

Alte două volume conțin documente privitoare la viața, la răscoala, condamnarea și la executarea eroilor Horia, Cloșca și Crisan, adunate de Mike Alexandru, fostul director al arhivelor din Cluj. Volumul I e intitulat „*Hora Világ*”, al II-lea „*Oláhokról*”, comunicate în parte de arhi-

varul Veress, de Prof. Univ. Ioan Lupaş și de directorul arhivelor din Cluj, Ștefan Meteuș.

BIBLIOTECA UNGUREASCĂ VECHIE.

Sub această rubrică se găsește la bibliotecă colecțiunea bogată de tipărituri vechi, apărute dela descoperirea tiparului până la anul 1711. Colecțiunea este așezată într'o sală separată și stă sub îngrijirea Arhivarului.

Baza colecțiunii a pus-o cel dintăiu director al bibliotecii, cunoscutul bibliograf Szabó Carol, iar mai târziu sub conducerea directorului Erdélyi Paul s'a îmbogățit într'o măsură neobișnuită, încât astăzi cuprinde în total 1820 volume. Biblioteca Muzeului având 1500 volume. Biblioteca Universității 100 volume, iar 220 volume sunt dublete.

Cele mai vechi tipărituri a colecțiunii sunt scrise în latinește. *Cronica Hungarorum* de Ioan Turóczi tipărită în anul 1488. *Sermones de Michael de Ungaria* din 1490 și 6 opere a călugărului franciscan *Pelbart* din Timișoara, scrise în 1500 și anii următori.

Cele mai vechi tipărituri în ungurește sunt: *Scrisorile* (epistolele) *lui Sf. Paul* tradusă de *Komjáthi Benedek* și tipărite la Cracau în 1533. *Testamentul Nou* tradus de *Pesti Gábor* din 1356. *Catechismul mic* al preotului *Heltai Gáspár*, tipărit în Cluj în anul 1550.

Colecțiunea are 80 exemplare unice din cari amintesc: *Fundamentul Științei Creștinești*, Cluj 1553. *Istoria lui Solomon* și *Marcalf* din 1572. *Lauda Cheliei* din 1589.

COLECȚIUNEA INCUNABULELOR.

La înșirarea tipăriturilor străvechi, am luat ca termen de apariție anul 1536, urmând procedeul bibliografului Panzer. Astfel au fost împărțite în aceasta colecțiune 105 opere,

dintre cari 86 sunt proprietatea Bibliotecii Muzeului Ardelean, iar 19 a Bibliotecii Universității. Dela preluarea bibliotecii în stăpânire românească colecțiunea s'a sporit cu 5 opere, deci astăzi numărul incunabilelor se urcă la 110 opere.

Cele mai de preț dintre ele sunt cele apărute până la anul 1500, adică în primele decenii ale tiparului. Aceste sunt în total 48 opere, dintre cari 39 ale Bibliotecii Muzeului Ardelean, iar 9 ale Bibliotecii Universității și deoarece ele n'au fost publicate în românește, le descriu cum urmează:

Aeneas Sylvius: Epistole. Norimbergac: Antonius Koberger. XVI. Kal. Iun. [17. Maii] 1496. 4°. [Vezi: Hain: Repertorium bibliographicum. Nr. 156].

Antoninus Florentinus: Chronicon. P. 1—3. Nürnberg: Anton Koberger, 31. Juli 1484. 2°. [Vezi: Gesamtkatalog der Wiegendrucke. Nr. 2072].

Augustinus Aurelius: De civitate dei. Mit Kommentar von Thomas Waleys und Nicolaus Trivet. Basel: Johann Amerbach, Id. Febr. [13. Febr.] 1490. 2°. [Vezi: Gk. d. Wdr. Nr. 2888].

Augustinus Aurelius: De civitate dei. Mit Kommentar von Thomas Waleys und Nicolaus Trivet. Venedig: Bonetus Locatellus für Octavianus Scotus, XII. Kal. Mart. [18. Februar] 1489/90. 2°. [Vezi: Gk. d. Wdr. Nr. 2889].

Augustinus de Ancona: Summa de potestate ecclesiastica. Hrsg. Paulus de Bergamo. Venedig: Johann Leoviller für Octavianus Scotus, XIII. Kal. Oct. [19. September] 1487. 2°. [Vezi: Gk. d. Wdr. Nr. 3054].

Balbus, Johannes: Catholicon. Nürnberg: Anton Koberger, XII. Kal. Sept. [21. August] 1486. 2°. [Vezi: Gk. d. Wdr. Nr. 3192].

Barbarus, Hermolaus: Castigationes Plinianae. . . Rom: Eucharius Silber, VIII. Kal. Dec. [24. November] 1492 und Id. Febr. [13. Februar] 1493. 2°. [Vezi: Gk. d. Wdr. Nr. 3340].

Biblia. Mit Beigabe von Menardus monachus. Nürnberg: Anton Koberger, IV. Id. Nov. [10. November] 1478 2°. [Vezi: Gk. d. Wdr. Nr. 4234].

Boethius: De consolatione philosophiae. Mit Kommentar des Pseudo-Thomas de Aquino. Nürnberg: Anton Koberger, in vigilia S. Johannis Baptistae. [23 Juni] 1486. 2°. [Vezi: Gk. d. Wdr. Nr. 4537].

Buch der Croniken und geschichten mit figuren und pildnussen von anbeginn der welt bis auf dise unsere Zeit. [Nürnberg:] 5. Oct. 1493. 2°. [Autorul e: *Schedel*, Hartmann].

Buch der Croniken vnd geschichten mit figuren vnd pildnussen von anbegin der welt bisz auf dise vnserer zeit. Augsburg: Gedruckt . . . durch Hannsen Schonsperger. 1496. 2°. Câteva foi lipsesc. [Autorul e: *Schedel*, Hartmann].

Cassiodorus: Historia ecclesiastica tripartita. [Köln: Konrad Winters, vor 6. Mai 1478]. 2°. [Vezi: Gk. d. Wdr. Nr. 6165].

Celtes, Conradus: Quatuor libri amorum, secundum quatuor latera Germanie. (Ejusdem de origine, situ, moribus et institutis Norimbergae libellus etc.). Nürnberg: Non. Apr. [5 Apr.], 1500. 4°. [Vezi: Brunet: Manuel du libraire. 5. éd. T. I. col. 1730].

Cicero: Epistulae ad familiares. Mit Kommentaren. Venedig: Simon Bevilaqua. 1497. 2°. [Vezi: Gk. d. Wdr. Nr. 6853].

Cicero: Tusculanae disputationes. Mit Kommentar von

Philippus Beroaldus. Venedig: Bartholomaeus de Zanis, 17. Juli 1499. 2°. [Vezi: Gk. d. Wdr. Nr. 6900].

Dante. II Dante col Commento di Christoforo Landino. Venetiis: Bernardinus Benali et Matthias da Parma, 3 Mart. 1491. 2°. [Vezi: Hain. Nr. 5949].

Eusebius Pamphilus Episcopus Caesariensis: Chronicon. Venetiis: Erhardus Ratdolt, Id. Sept. [13. Sept.] 1483. 4°. [Vezi: Hain. Nr. 6717].

Fasciculus temporum omnes antiquorum cronicas complectens. (Auctore Wernero *Rolevinck* Carthusian.) [Venetiis, 1490?]. [Vezi: Hain. Nr. 6915].

Gregorius IX. Compilatio decretalium domini Gregorii pape noni. Nürnberg: Antonius Koberger, pridie Id. Jul. [14. Jul.] 1482. 2°. [Vezi: Hain. Nr. 8014].

Gregorius, Publius, Tifernas: Opuscula quaedam. Venetiis: Bernardinus Venetus, 11 Junii 1498. Accedunt Jovianii Pontani Nenia et epigrammata, Francisci Octavii elegiarum libellus et epistulae, Sulpitiae carmina. 4°. NB: Lipsesc: Sulpitiae carmina. [Vezi: Hain. Nr. 8042].

Legată împreună cu următoarele opere tipărite în aceeași tipografie:

Theocriti Bucolica per Phileticum e Graeco (!) traducta.

Hesiodi Ascreaei Georgica per Nicolaum de Valle e Graeco in Latinum conversa.

Hesiodi: Theogonia per Boninum Mombritium e Graeco in Latinum conversa. [Venetiis: 1499]. [Vezi: Hain. Nr. 15.479].

Homiliarius Doctorum. Opus preclarum omnium orationum et postillarum venerabilium et egregiorum Doctorum: *Hieronimi, Ambrosii, Augustini, Gregorii, Origenis, Johannis* episcopi dicti *Chrysostomi* atque *Bede* presbyteri, inte-

graliter super evangelia dominicalia de tempore et de sanctis per totius anni curriculum, in partem de tempore et de sanctis divisum. Basileae: [Nic. Kessler], 1493. 2°. [Vezi: Graesse, Trésor des livres rares et précieux. T. III, p. 341]. NB.: Partea: „de sanctis“ lipsește.

Justinus et L. Florus: Epitome. Venetiis: 8 Nov. 1497. 2°. [Vezi: Hain. Nr. 9657].

Livius, T., Patavinus: Decades. Venetiis: per Philippum Pincium, III. Non. Nov. [3 Nov.] 1495. 2°. [Vezi: Hain. Nr. 10.141].

Legat într'un volum cu: *Sallustius*: Opera. S. l. et a. Franciscus Madius. [Venetiis]. 2°.

Manuale parochialium sacerdotum. Augustae: impressum per Hermannum Kestllin 1483. 4°. [Vezi: Hain. Nr. 10730].

Martyrologium. Martilogium (!) der heiligen. Nach dem Kalender. Strassburg: Johannes Prüss, 1484. 4°. [Vezi: Hain. Nr. 10874].

Mela, Pomponius: De situ orbis. Venetiis: XV. Nov. 1477. [Vezi: Hain. Nr. 11015].

Orosius, Paulus: Historiarum adversus paganos libri VII. Venetiis: Impressi opera et expensis Octaviani Scoti. 1483. 2°. [Vezi: Hain. Nr. 12102].

Platina: Liber de vita Christi ac pontificum omnium. Nürnberg: Antonius Koburger, 1481. 2°. [Vezi: Hain. Nr. 13047]. NB.: La sfârșit 2 foi și colofonul lipsesc.

Platina: Liber de vita Christi ac pontificum omnium. S. l. [Tarvisii]: Accurate castigatum ac impensa magistri Joannis Vercellensis. X. Febr. 1485. 2°. [Vezi: Hain. Nr. 13048].

Quintilianus, M. Fabius: Institutionum oratoriarum libri duodecim. Cum annotationibus Raphaelis Regii. Venetiis per

Bonetum Locatellum mandato ac sumptibus Octaviani Scoti, XVI. Kal. Sext. [17. Jul.]. 1493. 2°. [Vezi: Hain. Nr. 13652].

Savonarola, Hieronymus de Ferraria: Tractato dello amore Jesu Christo. Firenze: per Antonio Mischomini. A di XXVI. di giugno, 1492. 4°. [Vezi: Hain. Nr. 14350].

Legat în acelaş volum cu operile următoare ale lui Savonarola:

Tractato divoto et tutto spirituale. S. l. et a.

Tractato o vero Sermone della oratione. S. l. et a.

Prohemio sopra la expositione del Pater noster. Firenze: per Antonio Mischomini, 1494.

Tractato dell humilita. Firenze: per Antonio Mischomini. Adi ultimo di giugno, 1492.

Tractato de sacramento et de mysterii della messa et regola utile. S. l. et a.

Expositio psalmi LXXVIII. Qui regis Israel... Florentiae: per Franciscum Bonaccur, 1496, IV. Kal. Maias. [28. Apr.].

Expositio in psalmus L. dum erat in vinculis. S. l. et a.

Seneca, L. Annaeus: Tragoediae cum duobus commentariis: videlicet Bernardini Marmitae et Danielis Galetani. Venetiis: impressum per Ioannem Tridinum le Cirreto alias Tacuinum, 7. Apr. 1498. 2°. [Vezi: Hain. Nr. 14670].

Seneca, L. Annaeus: Opera philosophica. Tarvisii: per Bernardum de Colonia, 1478. 2°. [Vezi: Hain. Nr. 14591].

Tibullus cum Commentariis Cyllaeni Veronensis. *Catullus* cum Comment. Parthenii Veron. et Palladii Patav. Emendationes Catullianae per Hieronymum Auancium Veron. et eiusdem in Priapeias castigationes. *Propertius* cum Commentariis Philippi Beroaldi. Annotationes in Propertium tum per Domitium Calderinum, tum per Joannem Cottam Veronensem. Haec omnia sunt ex exemplaribus emen-

datis domini Hieronymi Auancii. Venetiis: per Joannem de Tridino de Cereto alias Tacuinum. 19. Maii 1500. 2°.

Valerius, Maximus: Factorum et dictorum memorabilium liber. Cum Oliverii Arzignanensis interpretatione. Venetiis: arte et impensis Bernardini de Benaliis. 9. Nov. 1488. 2°. [Vezi: Hain. Nr. 15790].

Verdena, Johannes de: Sermones dormi secure de tempore. Sermones dormi secure de sanctis. Basileae: Anno 1489 in vigilia Petri et Pauli apostolorum [28 Jun.]. 4°. [Vezi: Hain. Nr. 15961].

Voragine, Jacobus de: Legende sanctorum quas compilavit pater Jacobus Januensis natione de ordine fratrum predicatorum. Ulm: Joannes Zainer [1468]. [Vezi: Panzer: Annales typographici. V. IV. p. 458 și Graesse VI/2. p. 395].

Voragine, Jacobus de: Legenda aurea sive flores sanctorum. Lugduni: Matthias Husz, 20. Julii 1487. 2°.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

SALA OPERILOR DE ARTĂ.

Aici sunt depozitate edițiile artistice și de lux, cari, în urma valorii lor, necesită îngrijire deosebită. Numărul acestora se urcă la 1100 opere cuprinse în 2000 volume cari sunt așezate în dulapuri speciale.

Înșir câteva cari le socotesc cele mai interesante.

I. Cărți din domeniul artei și istoria artei:

Thorwaldsen, Basreliefs. Frankfurt am Main, 1888.

Palast-Architectur.

Galerie de Rubens, dite du Luxemburg.

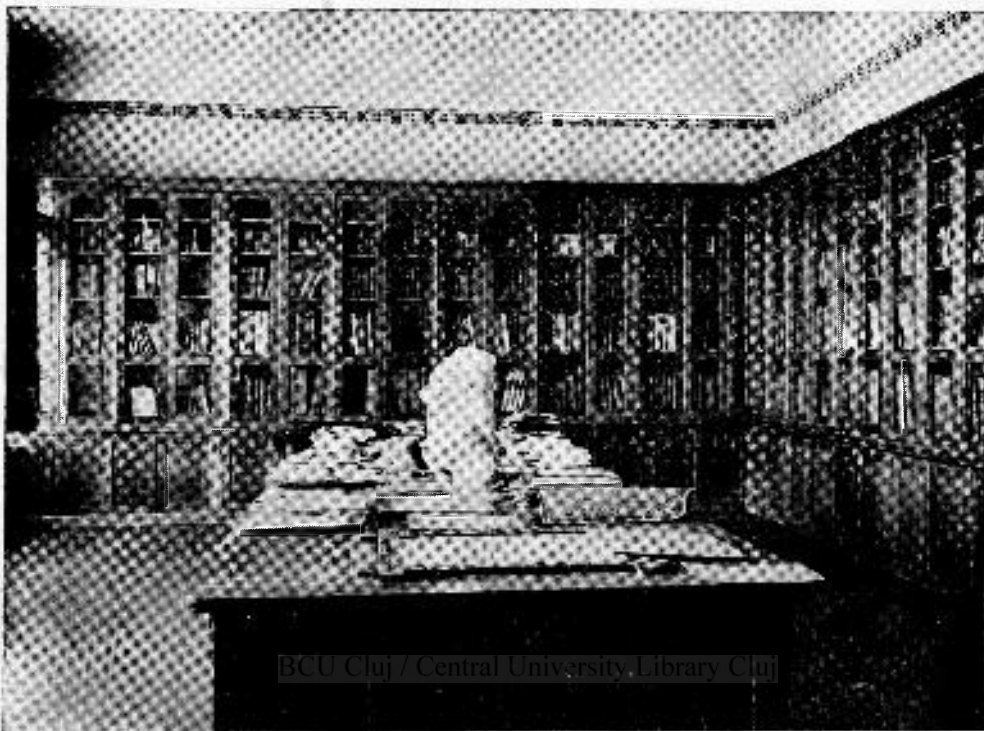
Leonardo da Vinci, Il Codice Atlantico.

Holbein, Feder- und Silberstiftzeichnungen.

Sculpture Française, La, au moyen âge et la renaissance.

Galleria Pitti... illustrata. Firenze, 1837—42.

Gemälde-Galerie zu Dresden.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Sala operilor de artă.

Eastlake, Charles, Pictures in the National Gallery London, etc. etc. etc.

* * *

II. *Cărți privitoare la arta națională și populară românească și la istoria ei:*

Iorga, N. et G. Balș, *Histoire de l'art roumain ancien.* Paris, 1922.

Iorga, N., *L'art populaire en Roumanie.* Paris, 1923.

Iorga, N., *Domnii români după portrete și fresce contemporane.*

Iorga, N., *Les arts mineurs en Roumanie.* Buc., 1934.

Petrascu, N., Grigorescu.

Vlahoutza, A., N. I. Grigorescu.

Balș, G., Bisericile și mănăstirile moldovenești din veacurile XVI și XVIII.

Biserica episcopală a Mănăstirei Curtea de Argeș... restaurata 1886.

Tafrali, O., Monumentes byzantines de Curtea de Argeș. Paris, 1931.

Ștefănescu, I. D., La peintures religieuses en Valahie et en Transilvanie. Paris, 1930—32.

Cusături românești cul. Elena C. Cornescu. București, 1906. (42 planșe colorate).

Album de broderii și țesături românești. Minerva Schaffer n. Cosma. Sibiu, 1905—1925.

Olszevski, George, Covoare vechi românești. București, 1926. BCU Cluj / Central University Library Cluj

Album de creștături în lemn. Intocm. D. Comșa. (41 tabele colorate).

Tzigara-Samurcaș Al., Izvoarele de creștături ale țărânului român. București, 1928.

Petranu, Cor., Bisericile de lemn din jud. Bihor.

Petranu, Cor., Bisericile de lemn din jud. Arad.

Radu, Iacob, Biserica S. Unirii din Tâmpăhaza-Ujfalău.

Visky Károly, Gravures sur bois populaires roumaines de Transilvanie. Bp. 1931, etc. etc. etc.

Tot în această sală este depozitată interesanta colecție compusă din 219 volume, ce conține toate lucrările tipărite de Familia Regală Română, precum și tot ce s'a scris despre Dinastia noastră.

* * *

III. *Lucrări archeologice:*

Pompeji. Dipinti murali scelti. Napoli, 1894.

Siebold. Th. Fr. v., Nippon.

Monumenti inediti publicate dall' Instituto di Corresponsenza Archaeologica. Vol. I—XII. Rome et Paris.

Piranesi, Giambattista, Le antichita Romane. Roma, 1756.

Olympia Ausgrabungen.

Ciacomus Hispanus Alfonsus, Columna Traiana. Roma, 1617, 130 planșe.

Galleries historiques de Versailles. Paris, 1837.

Pulszky Károly és Radisich Jenő, Az ötvösség remekei, etc. etc. etc.

* * *

IV. *Din colecția referitoare la bibliografie*, la tipar și la ilustrarea artistică a cărților amintesc următoarele opere:

Paléographie Universelle. Paris, 1841.

Monumenta Palaeographica. München, 1902.

Codices Graeci et Latini photographice depicti.

Album paleografic moldovenesc. Sec. XV, XVI, XVII.

Album de paleografie românească de I. Bianu și I. Cartoian.

Breviarium Grimani, Das, in der Bibliothek von San Marco in Venedig. Herausg. d. Scato de Vries. I—XII. Bd. (Facsimile).

Marci Chronica de Gestis Hungarorum. (Facsimile).

Schramm, Albert, Der Bilderschmuck der Frühdrucke, I—XII.

Gutenberg-Bibel. Biblia Latina. Moguntiae 1450—1453. (Facsimile).

Bucheinbände. Auswahl von technisch und geschicht-

lich bemerkenswerten Stücken. K. u. K. Hofbibliothek Wien. (100 planşe).

Exlibris-Sammlung, etc. etc.

* * *

V. *Ediții ilustrate artistic:*

Biblia Sacra. Illus. Gustav Doré.

Cervantes, Don Quijote von der Mancha. Illus. Gustav Doré.

Eminescu, Mihail, Luceafărul. Ilustr. de Mișu Teișanu.

Dragoș, E., Figuri politice.

Album general al României.

Albumul Armatei Române.

Arany János Balladái Zichy Mihály rajzaival.

Madách Imre, Az ember tragédiája Zichy Mihály rajzaival, etc. etc. etc.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

* * *

VI. *Din colecțiunea cărților legate artistic și luxos din veacul al XVII și XVIII înșir mai valoroase:*

No. 315. Rossi, Domenico, Raccolte di statue antiche e moderne. Roma, 1704.

No. 1302. Énekes Könyv. Kolozsvár, 1777.

No. 1351. Énekes Könyv. Kolozsvár, 1777.

Legătura acestor trei lucrări a fost executată de renumitul legător de cărți din Cluj, Ioan Guttmann, având scoarțele în piele cu ornamente de email în culori și figuri geometrice aurite.

No. 1467. Anton Guevara: Horologium principum, în 4°, legată în piele verde închisă, ornată cu email și motive aurite în stil renaissance, are exlibrisul și emblema voivodului Ardealului Gavril Bethlen. Legătura este probabil a măestrului Jakab din Cluj, legătorul de cărți al voivodului la 1620.

No. 1811. Pareus, David: *Irenicum sive de unione et synodo evang. Heidelbergae*, 1615. Legătură în pergament bogat aurită. Cartea a fost cândva proprietatea principelui Ardealului George Rákóczi I, cum arată *Superexlibris Georg Rakoci 1619*.

No. 1818. Ortelius, Hieronymus: *Vierter Theil des Hungarischen und Siebenbürgischen Kriegswesens* (1604—1607). Nürnberg, 1613. Legătură în piele roșie, aurită în stil renaissance, la mijloc cu motive arabe impletite.

No. 1915. Biblia ungurească din Basel din 1774. Legată în pergament cu ornamente de flori și frunze aurite, cu marginile în albastru și galben.

No. 2451. Biblia Sacra. Londini, 1640. Legătură făcută la Cluj în stil francez, în piele fină cu ornamente de evantaliu. Cartea a fost proprietatea Principelui Ardealului Mihail Apafi. *BCU Cluj / Central University Library Cluj*

No. 2552. *Énekes könyv*. Carte de cântece. Cluj, 1785. În legătură de piele, bogat emailată și cu ornamente aurite în stil rococo pe un fond în culori, etc. etc. etc.

* * *

VII. *Partea cea mai importantă* a operelor de artă este *colecțiunea edițiilor Elzeviriene, Plantine* și alte ediții rare din veacul al XVI și XVII-lea, cari sunt în legături contemporane de piele în stil german, altele în pergament alb franțuzesc. Colecțiunea se compune din 124 volume, din cari 46 sunt ediții elzeviriene (Ex officina Elzeviriana). 17 volume Plantiniene (Ex officina Plantiniana). 35 volume sunt ediții din Veneția, Colonia, Bazel, Strassburg, Nürnberg, etc., iar 20 volume ediții din Geneva, Amsterdam, Roma, Firenze, Haga, Madrid, Lyon, London, Cracov.

Tot aici sunt depozitate primele ediții (Editio princeps)

a scriitorilor maghiari: Josika, Kemény Zs., Jókai, Széchenyi, etc., precum și lucrările cu conținut picant și pornograf cum sunt: Fuchs Eduard: *Illustrierte Sittengeschichte*, Zichy M.: *Die Liebe*, Marquis de Sade: *Die Hundertzwanzig Tage von Sodom*, 2 ediții ilustrate Artino, etc.

DUBLETELE.

Bogata colecțiune de dublete a Bibliotecii o formează cele 7000 volume rămase din vechiul regim, o parte mare a rezultat însă din donațiunile primite dela Academia Română, Parlament, Dl. Sion, Seminarul pedagogic, etc., din cumpărarea în bloc ale unor biblioteci particulare, dar mai ales în urma legii imprimatelor legale, care obligă tipografiile să ne trimită câte 2 *exemplare* din produsele lor.

Dintre lucrările mai importante și des consultate, cum sunt tratatele științifice, manualele, cursurile profesorilor, etc., catalogăm și două exemplare, dintre cele literare, istorice, beletristice exemplarul al doilea îl trecem la Biblioteca Populară, iar celelalte tipărituri intră în colecțiunea dubletelor, urmând ca în cazul că s'ar distruge sau s'ar pierde exemplarul catalogat, să poată fi înlocuit cu exemplarul din colecțiunea dubletelor.

Stocul de acum al dubletelor este următorul:

Dublete de cărți	19.000 vol.
Dublete dintre exemplarele legale .	28.000 ..
Reviste mai vechi	2.240 ..
Reviste dintre exemplarele legale .	<u>7.283 ..</u>

Total: 56.523 vol.

În anii trecuți din dublete, în conformitate cu regulamentul (Titlul IV, art. 30) și cu aprobarea Comisiunii Bi-

bliotecii s'au făcut donațiuni mai mici precum urmează:

1. Dl. Bașiota, medic primar al jud. Cluj	23 vol.
2. Ateneul Român, București	1470 „
3. Căminul Studentesc (Str. Avram Iancu) Cluj	285 „
4. Facultatea de teologie Chișinău	114 „
5. Gimnaziul de stat „Horia“ din Câmpeni	47 „
6. Internatul „Gh. Barițiu“ Cluj	43 „
7. Liceul „Avram Iancu“ Brad	16 „
8. Dl. Iuliu Marțian, Năsăud	6 „
9. Muzeul etnografic din Năsăud	27 „
10. Școala medie „Petru Șpan“ din Baia de Arieș	58 „
11. Școala normală de fete Cluj	15 „
12. Școala primară de stat „Avram Iancu“ Cluj	10 „
13. Școala superioară de comerț Cluj	14 „
14. Seminalul Pedagogic Cluj	65 „
15. Seminarul Pedagogic Univ. București Cluj	111 „
16. Societatea Ocrotirea orfanilor de războiu, Secția regională Cluj	231 „

În afară de numărul considerabil de 56.523 dublete, Biblioteca mai are *o colecțiune prețioasă a cărților românești vechi*, achiziționată la fel prin donațiuni sau prin cumpărări de biblioteci particulare. În conformitate cu dispozițiunea regulamentului (Textul IV, Art. 30), aceste dublete sunt rezervate pentru schimbul, care am dori să-l facem cu Institutele Culturale din țară, cari posed eventual cărțile vechi, cari lipsesc din colecțiunea Bibliotecii, oferindu-le în schimb exemplare din dubletele noastre.

Spre a ușura începerea schimbului dorit, comunic aici lista dubletelor până la anul 1800:

1. Evanghelia învățătoare, Govora, 1642.
2. Cartea de învățătură, Iași, 1643. (3 exempl.).

3. Noul Testament, Bălgrad, 1648. (3 exempl.).
4. Dosofteiu: Psaltirea în versuri, Uniew, 1673. (2 exempl.).
5. Dosofteiu: Psaltirea slavo-română. Iași, 1680.
6. Dosofteiu: Viața svinților, Iași, 1682—86. Vol. I, II.
7. Apostol, București, 1683. (4 exempl.).
8. Evanghelie. București, 1682. (2 exempl.).
9. Sicriul de aur. Sas-Sebeș, 1683.
10. Biblia. București, 1688. (3 exempl.).
11. Ioan Gură de Aur: Mărgăritare. București, 1691.
12. Tâlcuirea Liturghiei. Iași, 1697.
13. Cantemir, Dimitrie: Divanul sau gâlceava înțeleptului cu lumea. Iași, 1698.
14. Chiriadodromion. Bălgrad, 1699.
15. Molitvelnic. Buzău, 1700.
16. Liturghie. Buzău, 1702.
17. Liturghie. Iași, 1715. (2 exempl.).
18. Liturghie. Râmnic, 1733. (3 exempl.).
19. Cazaniile lui Ilie Miniat. București, 1742. (2 ex.).
20. Catavasier. București, 1742.
21. Cantemir, Dimitrie: Geschichte des osmanischen Reichs. Hamburg, 1745.
22. Ceaslov. Rădăuți, 1745. (2 exempl.).
23. Mărgăritare. București, 1746. (2 exempl.).
24. Liturghie. Râmnic, 1747.
25. Apostol. Râmnic, 1747.
26. Molitvelnic. Iași, 1749.
27. Evanghelie. București, 1750.
28. Adunare de șapte taine. Iași, 1751. (2 exempl.).
29. Anthologion. Iași, 1755.
30. Iacov, mitrop. Moldovei: Adunare de multe învățături. Iași, 1757.

31. Psaltire. Iași, 1757.
32. Liturghie. Iași, 1759.
33. Liturghie. Râmnic, 1759.
34. Lafaicon. București, 1760.
35. Evanghelie. Iași, 1762.
36. Molitvenic. Iași, 1764.
37. Psaltire. Iași, 1766.
38. Triod. Blaj, 1771.
39. Invățătura Ecaterinei II. Iași, 1773.
40. Liturghie. Blaj, 1775.
41. Catahésis. Iași, 1777.
42. Catavasier. Iași, 1778.
43. Liturghie. București, 1780.
44. Catavasier. București, 1781. (2 exempl.).
45. Acatist. Râmnic, 1784.
46. Catavasier. Râmnic, 1784. (2 exempl.).
47. Clain, Samoil: Propovedanii. Blaj, 1784. (2 ex.).
48. Curioznică arătare. Iași, 1785.
49. Calendariu pe 112 ani. Iași, 1785. (2 exempl.).
50. Psaltirea. Blaj, 1786.
51. Molnar: Deutsch-walachische Sprachlehre. Viena, 1758.
52. Preoția. Sibiu, 1789.
53. Evanghelia. Sibiu, 1790.
54. Acatist. Blaj, 1791.
55. Catavasier. București, 1793.
56. Polustav. Blaj, 1793.
57. Liturghie. Iași, 1794.
58. Critil și Andronius. Iași, 1794.
59. Amphilohie Hotiniul. De obște gheografie. Iași, 1795. (3 exempl.).
60. Biblia. Iași, 1795.

61. Istoria Alexandrului celui mare. Movilău, 1796.
 62. Psaltire. Movilău, 1796.
 63. Liturghie. București, 1797.
 64. Radu Templea: Gramatică românească. Sibiu, 1797.
 65. Ducere de mână către cinste și dreptate. Buda, 1798.
 66. Molnar Ioan: Retorică. Buda, 1798.
- Incepând cu anul 1800 până la anul 1830 inclusiv, colecțiunea cuprinde încă 70 dublete de valoare.

CUPRINSUL

I.

	Pag.
Prefață	1
Istoricul întemeierii Bibliotecii	3
Descrierea noului local	7
Iuarcă Bibl. în stăpânire românească	13
Înzestrarea Bibliotecii cu cărți românești (donățiunile Sion, Hossu, Marțian, etc.)	15
Cumpărături importante	33
Înzestrarea cu cărți străine	35
Imprimarele legale	36
Schimbul internațional	42
Biblioteca Populară	48
Alte inovațiuni și îmbunătățiri	53
Construirea unui nou etaj	55

II.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Organizarea Bibliotecii	60
Cercul de activitate a personalului	62
Personalul Bibliotecii	64
Catalogarea cărților	75
Legarea cărților	79
Consultarea	80
Împrumutarea	82
Expozițiile și conferințele Bibliotecii	84
Bugetul	87
Vizitatorii Bibliotecii	92
Ancheta Societății Națiunilor	93

III.

Biblioteca Românească Veche	95
Cărți necunoscute (comunicări)	103
Secția Manuscriselor	118
Archiva	126
Biblioteca ungurească veche	131
Colecțiunea Incunabilelor	131
Sala operilor de artă	137
Dublețele	147

